

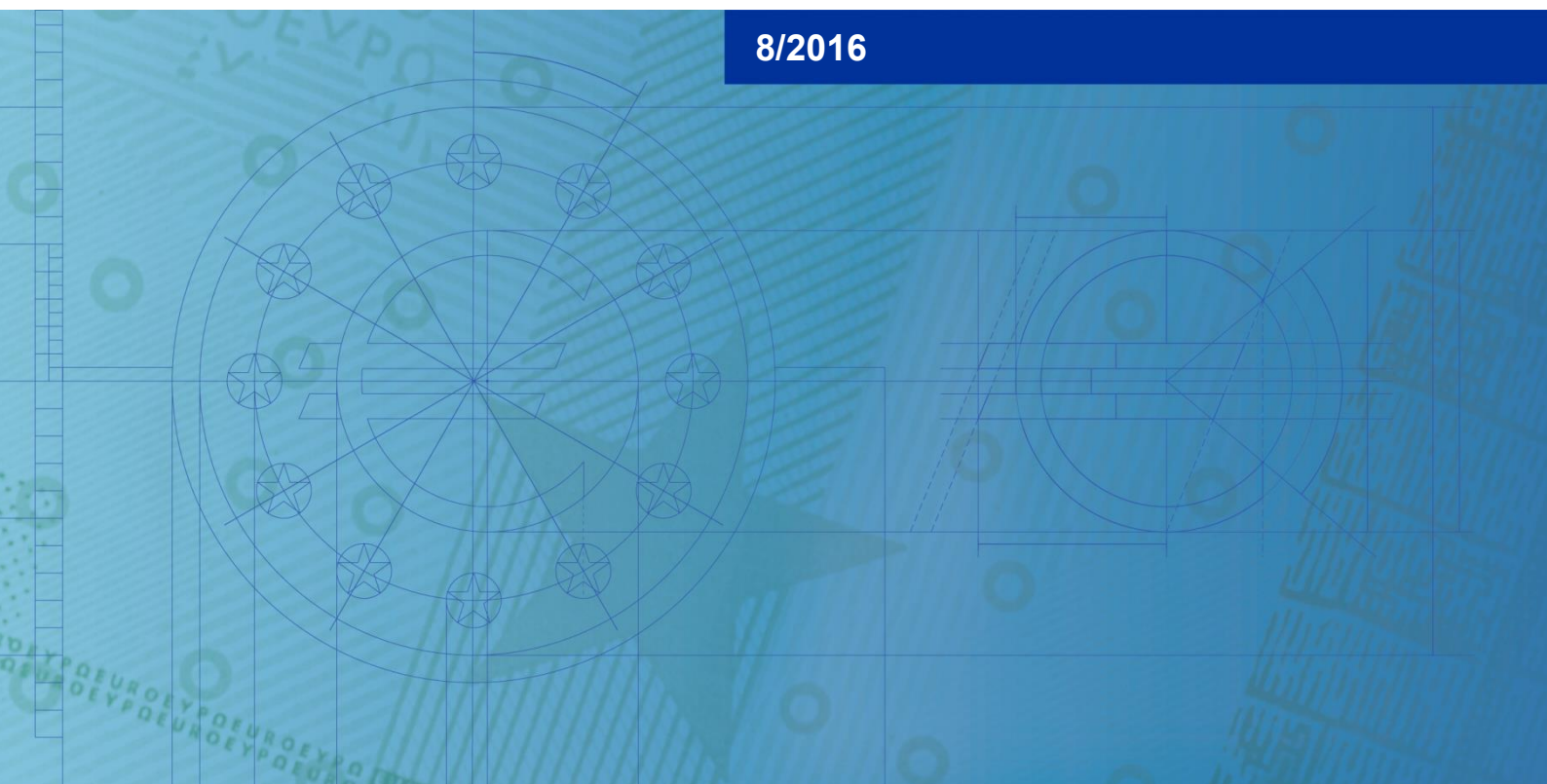

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

8/2016

Saturs

Tautsaimniecības un monetārās norises	2
Kopskats	2
1. Ārējā vide	5
2. Finanšu norises	11
3. Saimnieciskā darbība	15
4. Cenas un izmaksas	20
5. Nauda un kredītu atlikumi	25
6. Fiskālās norises	31
Ielikumi	34
1 OPEC 2016. gada novembra vienošanās par naftas tirgu ietekme	34
2. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2016. gada 27. jūlijs–25. oktobris)	37
3. Euro zonas uzņēmējdarbības vides strukturālie rādītāji	42
4. Mājokļa izmaksu ietekmes uz SPCI inflāciju novērtējums	47
5. 2017. gada budžeta plānu projektu pārskatīšana un budžeta stāvoklis euro zonā kopumā	51
Raksti	
1. <i>The impact of uncertainty on activity in the euro area</i> (Nenoteiktības ietekme uz aktivitāti euro zonā) ¹	
2. <i>Looking back at OTC derivative reforms – objectives, progress and gaps</i> (Atskatoties uz atvasināto finanšu instrumentu ārpusbiržas darījumu tirgus reformām – mērķi, norise un nepilnības) ¹	
Statistika	S1

1 Raksts pieejams šā izdevuma angļu valodas versijā ECB interneta vietnē.

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome 2016. gada 8. decembra sanāksmē veica visaptverošu tautsaimniecības un inflācijas perspektīvas un monetārās politikas nostājas novērtēšanu. Šī novērtēšana apstiprināja, ka nepieciešama aktīvu iegādes programmas pagarināšana pēc 2017. gada marta, lai saglabātu ļoti būtisko monetāro atbalsta politiku, kas nepieciešams, lai nodrošinātu noturīgu inflācijas tuvināšanos līmenim, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam.

Padomes 2016. gada 8. decembra sanāksmē veiktais tautsaimniecības un monetārais novērtējums

Gada otrajā pusē uzlabojusies globālā aktivitāte, un paredzams, ka tā turpinās nostiprināties, kaut gan tā joprojām nesasniegs pirmskrīzes līmeni. Pastāvīga stimulējoša politika un darba tirgu stāvokļa uzlabošanās veicinājusi aktivitāti ASV, bet kopš ASV vēlēšanām palielinājusies nenoteiktība par ASV un globālās izaugsmes perspektīvu. Gaidāms, ka Japānā izaugsmes temps būs mērens, bet Apvienotās Karalistes vidējā termiņa izaugsmes perspektīvu, visticamāk, ierobežos pieaugošā nenoteiktība, kas saistīta ar valsts un ES attiecībām nākotnē. Turklāt, lai gan paredzams, ka joprojām notiekošā pakāpeniskā Ķīnas izaugsmes palēnināšanās negatīvi ietekmēs citas jaunās tirgus ekonomikas valstis, pakāpeniskā dziļās recesijas samazināšanās dažās lielākajās preču eksportētājvalstīs arvien vairāk veicina globālo izaugsmi. Pēc OPEC valstu 30. novembra vienošanās augušas naftas cenas, un pamazām sarūk naftas cenu samazināšanās ietekme uz pasaules kopējo inflāciju. Tomēr vēl arvien pasaules lielās brīvās ražošanas jaudas turpina ierobežot pamatā esošo inflāciju.

Euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmes pēdējā laikā palielinājušās, un EONIA nākotnes procentu likmju līkne kļuvusi stāvāka.

Obligāciju nominālo peļņas likmju pieaugums, kas vērojams kopš oktobra sākuma, daļēji atspoguļo globālo ilgāka termiņa procentu likmju kāpuma tendenci, kas visspēcīgākā bija ASV. Obligāciju nominālo peļņas likmju pieaugums atspoguļojās EONIA nākotnes procentu likmju līknes līmeņa un stāvuma kāpumā. Uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpība joprojām bija zemāka nekā 2016. gada marta sākumā, kad tika uzsākta Eurosistēmas "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programma". Kopumā euro zonas kapitāla vērtspapīru cenas nedaudz pieauga, savukārt banku kapitāla vērtspapīru cenas bija augstākas par plašo indeksu.

Turpinās euro zonas ekonomiskā atveseļošanās. Euro zonas reālais IKP 2016. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pēc līdzīga kāpuma 2. ceturksnī palielinājās par 0.3%. Saņemtie dati, galvenokārt apsekojuma rezultāti, liecina, ka izaugsmes tendence turpināsies 2016. gada 4. ceturksnī.

Tālākā perspektīvā Padome paredz, ka tautsaimniecības izaugsme turpināsies mērenā, bet pārliecinošā tempā. ECB monetārās politikas pasākumu ietekme uz reālo tautsaimniecību veicina iekšzemes pieprasījumu un stimulējusi aizņemto līdzekļu īpatsvara mazināšanos. Uzņēmumu peļņitspējas uzlabošanās un ļoti labvēlīgie finansēšanas nosacījumi turpina veicināt ieguldījumu atjaunošanos. Turklāt pastāvīgais nodarbinātības pieaugums, ko arī stimulējušas iepriekšējās strukturālās reformas, nodrošina atbalstu māsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu un privātā patēriņa kāpumam. Vienlaikus vērojamas pazīmes, kas norāda uz nedaudz spēcīgāku globālo atveseļošanās. Tomēr paredzams, ka tautsaimniecības izaugsmi euro zonā kavēs lēnais strukturālo reformu īstenošanas temps un atlikušās bilanču korekcijas virknē nozaru.

Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka reālā IKP gada pieaugums 2016. un 2017. gadā būs 1.7%, bet 2018. un 2019. gadā – 1.6%. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2016. gada septembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP kāpuma perspektīva kopumā nav mainījies. Euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejupvērsti.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas valstu SPCI gada inflācija 2016. gada novembrī bija 0.6% (oktobrī – 0.5% un septembrī – 0.4%). Tas galvenokārt atspoguļoja enerģijas cenu gada inflācijas kāpumu, savukārt nekādas pazīmes vēl neliecina par pārliecinošu pamatā esošās inflācijas kāpuma tendenci.

Gaidāms, ka gada beigās, pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, kopējā inflācija, visticamāk, turpinās ievērojami paaugstināties līdz līmenim virs 1% galvenokārt saistībā ar bāzes efektu ietekmi uz enerģijas cenu gada pārmaiņu tempu. Turpmāku inflācijas kāpumu 2018. un 2019. gadā varētu veicināt ECB monetārās politikas pasākumi, paredzamā tautsaimniecības atveseļošanās un atbilstoša pakāpeniska atslābuma mazināšanās.

Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozētā SPCI gada inflācija 2016., 2017., 2018. un 2019. gadā ir attiecīgi 0.2%, 1.3%, 1.5% un 1.7%. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2016. gada septembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm kopējā SPCI inflācijas perspektīva kopumā nav mainījies.

Zemas procentu likmes un ECB nestandarta monetārās politikas pasākumu ietekme joprojām veicina naudas un kredītu atlikuma dinamiku. Plašās naudas pieauguma temps 2016. gada 3. ceturksnī vēl arvien bija stabils, tomēr oktobrī tas nedaudz samazinājās. Vienlaikus oktobrī palielinājās privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma kāpuma temps. Iekšzemes naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti joprojām bija plašās naudas pieauguma noteicošais faktors. ECB monetārās politikas pasākumu ietekme turpina veicināt stabilu naudas un kredītu atlikuma pieaugumu. Banku labvēlīgie finansēšanas nosacījumi stimulējuši zemākas aizdevumu procentu likmes un uzlabojuši kredītu piedāvājumu, tādējādi sekmējot aizdevumu dinamikas pakāpenisku atjaunošanos. Tiek lēsts, ka 2016. gada 3. ceturksnī turpināja pieaugt nefinanšu sabiedrību kopējā ārējā finansējuma gada plūsma.

Monetārās politikas lēmumi

Lai sasniegtu cenu stabilitātes mērķi, Padome pieņēma šādus lēmumus.

- Attiecībā uz nestandarta monetārās politikas pasākumiem Eurosistēma turpinās iegādes aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros pašreizējā apjomā, t.i., 80 mljrd. euro mēnesī līdz 2017. gada marta beigām. No 2017. gada aprīļa plānots turpināt neto aktīvu iegādes ar apjomu 60 mljrd. euro mēnesī līdz 2017. gada decembra beigām vai vajadzības gadījumā ilgāk, bet jebkurā gadījumā līdz brīdim, kad Padome būs pārliecinājusies, ka vērojama noturīga inflācijas līmeņa korekcija atbilstoši tās inflācijas mērķim. Ja šajā laikā situācija kļūs mazāk labvēlīga vai ja finanšu nosacījumi neatbilst turpmākai virzībai uz noturīgu inflācijas līmeņa korekciju, Padome plāno paplašināt programmu attiecībā uz tās apjomu un/vai ilgumu. Neto iegādes tiks veiktas vienlaikus ar AIP ietvaros iegādātu vērtspapīru pamatsummas reinvestēšanu, pienākot šo vērtspapīru dzēšanas termiņam.
- Lai nodrošinātu Eurosistēmas aktīvu iegādes nepārtrauktu un raitu īstenošanu, Padome nolēma ar 2017. gada janvāri šādi koriģēt AIP parametrus. Pirmkārt, "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" vērtspapīru dzēšanas termiņu diapazons tiks paplašināts, atbilstošajiem vērtspapīriem samazinot minimālo atlikušo termiņu no 2 gadiem uz 1 gadu. Otrkārt, vērtspapīru, kas iegādāti saskaņā ar AIP un kuru ienesīgums līdz dzēšanai atlikušajā termiņā ir zemāks par ECB noguldījumu iespējas procentu likmi, būs atļauti tādā apjomā, kāds nepieciešams.
- Galvenās ECB procentu likmes netika mainītas, un Padome joprojām paredz, ka tās ilgāku laiku un krietni ilgāk par neto aktīvu iegāžu periodu saglabāsies pašreizējā līmenī vai būs zemākas.

AIP pagarināšana tika paredzēta, lai saglabātu ļoti būtisko stimulējošo monetāro politiku, kas nepieciešama, lai vidējā termiņā nodrošinātu ilgtspējīgu inflācijas rādītāju atgriešanos līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Kopā ar ievērojamo iepriekšējo aktīvu iegāžu apjomu un nākamajiem reinvestēšanas pasākumiem tā nodrošina, lai euro zonā saglabātos ļoti labvēlīgi finanšu nosacījumi, un tas joprojām ir ļoti būtiski, lai sasniegtu ECB mērķi. Konkrētāk, Eurosistēmas aktīvu iegādes pagarināšana uz ilgāku laika periodu dod iespēju noturīgākai dalībai tirgū un tādējādi – ECB stimulējošo pasākumu ilgstošākai transmisijai. Šāda kalibrācija atspoguļo euro zonas tautsaimniecības mēreno, bet noturīgo atveseļošanos un joprojām nelielo pamatā esošo inflācijas spiedienu. Padome cieši sekos līdzi cenu stabilitātes perspektīvas attīstībai un, ja būs nepieciešams mērķa sasniegšanai, rīkosies, izmantojot visus tās uzdevumu veikšanai pieejamos instrumentus.

1. Ārējā vide

Globālā aktivitāte šā gada 2. pusgadā uzlabojusies, un gaidāms, ka tā joprojām pastiprināsies, lai gan lēnākā tempā nekā pirms krīzes. Globālo inflāciju joprojām slāpē iepriekšējo naftas cenu lejupslīdes ietekme, un paredzams, ka pasaules lielās brīvās ražošanas jaudas vidējā termiņā negatīvi ietekmēs pamatā esošo inflāciju.

Globālā ekonomiskā aktivitāte un tirdzniecība

Šā gada 2. pusgadā globālā aktivitāte uzlabojās. Dažos pēdējos mēnešos publiskotie dati norāda uz samērā stabilu attīstīto valstu tautsaimniecības izaugsmi un nelieliem uzlabojumiem jaunajās tirgus ekonomikas valstīs (JTEV). Saglabājas globālās aktivitātes vidējā termiņa perspektīva par spēcīgāku izaugsmi, kuras temps tomēr būs lēnāks nekā pirms krīzes. Pasaules perspektīvu turpina pasliktināt vairāki faktori, t.sk. zemo izejvielu cenu negatīvā ietekme uz izejvielu eksportētājvalstīm, Ķīnas tautsaimniecības pakāpeniskā pāreja uz sabalansētas attīstības modeli un augošā politiskā nenoteiktība ASV.

Attīstīto valstu finanšu tirgi ir elastīgi, bet dažos JTEV tirgos, šķiet, parādās spiediena pazīmes. ASV ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes ievērojami palielinājušās daļēji tirgus dalībnieku gaidītās augstākās inflācijas dēļ saistībā ar iespējamo fiskālo stimulu. Dažās pēdējās nedēļās mazinājusies nestabilitāte akciju tirgos, un attīstītajās valstīs tie nedaudz atdzīvojušies. Pēdējo ceturkšņu finanšu nosacījumu uzlabojumi bijuši labvēlīgi JTEV, bet kopš novembrī ASV notikušajām vēlēšanām mazinājušās kapitāla plūsmas uz JTEV, šo valstu valdības obligāciju peļņas likmju starpības palielinājušās un pastiprinājis spiediens uz JTEV valūtām.

Monetārā politika joprojām ir stimulējoša. Federālo fondu nākotnes līgumu ienesīguma līkne pēdējos mēnešos kļuvusi stāvāka, daļēji atspoguļojot ekspansīvākas ASV fiskālās politikas gaidas (sk. 1. att.). Turpretī *Bank of England* pazemināja procentu likmes un augusta sanāksmē paziņoja par turpmākiem kvantitatīvi veicinošiem pasākumiem, un Japānas Banka septembrī ieviesa dažas monetārās politikas ietvara pārmaiņas, t.i., peļņas likmes līknes kontroli un apņemšanos pārsniegt tās inflācijas mērķi.

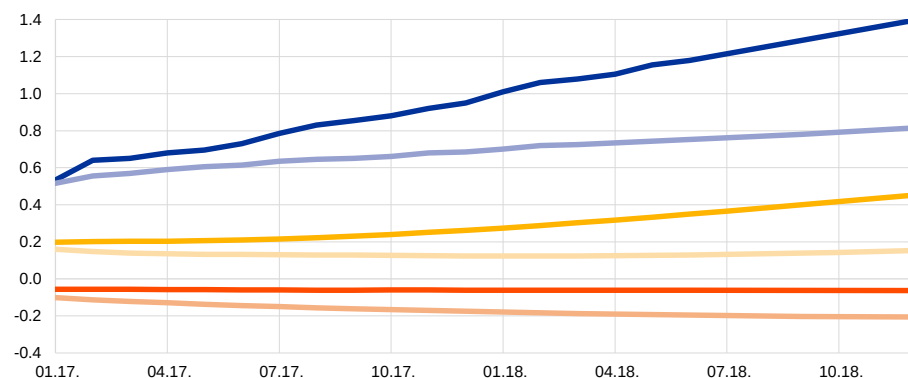
Jaunākie datu publiskojumi norāda uz globālās ekonomiskās aktivitātes nostiprināšanos 2. pusgadā. Globālais apvienotais iepirkumu vadītāju indekss (IVI), neietverot euro zonu, novembrī nemainījās (53.3), norādot uz spēcīgu globālo izaugsmi gada pēdējā ceturksnī (sk. 2. att.). Vairākumā attīstīto valstu un JTEV novembra norises bija pozitīvas. Līdzīgi OECD vienlaicīgie apsteidzošie rādītāji liecina par stabilu izaugsmes tempu attīstītajās valstīs, bet lielākajās JTEV – par izaugsmes tempa uzlabojumiem. Kopumā šķiet, ka attīstīto valstu izaugsme ir noturīga, bet JTEV – sasniegusi zemāko robežu.

1. attēls

Politikas procentu likmju gaidas

(%)

- ASV – 7. decembris
- ASV – 8. septembris
- Apvienotā Karaliste – 7. decembris
- Apvienotā Karaliste – 8. septembris
- Japāna – 7. decembris
- Japāna – 8. septembris

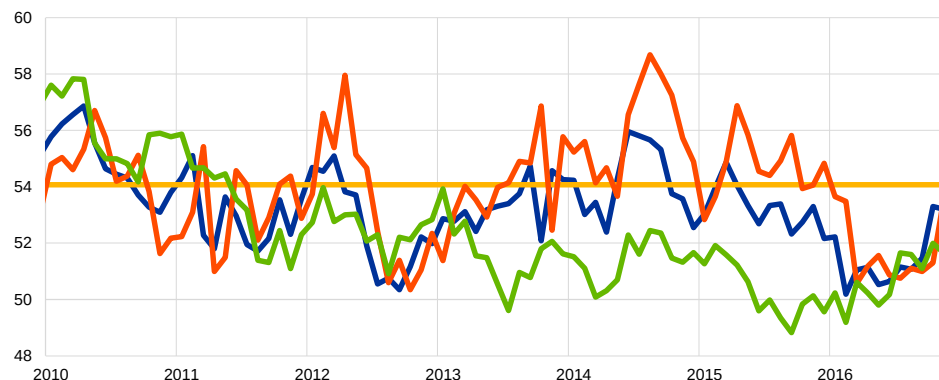
Avoti: Bloomberg un Bank of England.

2. attēls

Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI

(difūzijas indekss)

- globālais, neietverot euro zonu
- globālais, neietverot euro zonu – ilgtermiņa vidējais
- attīstītās valstis, neietverot euro zonu
- JTEV

Avoti: Haver Analytics un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada novembrī. JTEV ir kopums, ko veido Ķīna, Krievija, Brazīlija, Indija un Turcija.

Attīstītās valstis ir ASV, Apvienotā Karaliste un Japāna. Ilgtermiņa vidējais aprēķināts periodam no 1999. gada janvāra līdz 2016. gada novembrim.

Ekonomiskā aktivitāte ASV pēc mērenas izaugsmes 1. pusgadā nozīmīgi pastiprinājās 2016. gada 3. ceturksnī.

Neto eksports un ieguldījumi krājumos spēcīgi uzlabojās un 3. ceturksnī deva svarīgu ieguldījumu reālā IKP pieaugumā, bet privātie pamatkapitāla ieguldījumi saglabājās zemā līmenī, un patērētāju izdevumi nedaudz saruka. Turpmāk gaidāms, ka izaugsme mērenā tempā palielināsies, un to veicinās labāki ekonomiskie pamatnosacījumi. Politiskā nenoteiktība, ko radīja prezidenta vēlēšanas ASV, kļuvusi spēcīgāka. Tā kā palielinājušās fiskālo stimulu gaidas, finanšu nosacījumi, īpaši ilgtermiņa procentu likmes, nedaudz pasliktinājās.

Aktivitāte Apvienotās Karalistes tautsaimniecībā 3. ceturksnī bija dinamiska, pat neraugoties uz saspringto nenoteiktību tūlīt pēc referenduma par dalību ES. 3. ceturksnī IKP pieaugumu veicināja spēcīgs patēriņš un neto tirdzniecības kāpums, bet investīcijas saglabājās iepriekšējā līmenī. Tomēr tiek lēsts, ka neskaidrība par ES un Apvienotās Karalistes nākotnes tirdzniecības attiecībām samazinās investīcijas, bet neseno Lielbritānijas sterliņu mārciņas kursa kritums negatīvi ietekmēs patēriņu.

Lai gan 3. ceturksnī Japānas IKP izaugsme notika stabilā tempā, pamatā esošās ekonomiskās aktivitātes uzlabojumi ir mēreni. Galvenie bremsējošie faktori ir neliels ārējais pieprasījums un vājš privātais patēriņš. Turpmāk labvēlīgajiem finanšu nosacījumiem un pozitīvajai uzņēmumu peļņai vajadzētu veicināt investīcijas. Gaidāms, ka, pieaugot ārējam pieprasījumam, eksports pakāpeniski palielināsies, neraugoties uz neseno Japānas jenas vērtības kāpumu. Turpretī paredzams, ka privātā patēriņa pieauguma temps joprojām būs mērens. Dažu turpmāko gadu laikā gaidāms, ka fiskālās stimulēšanas pasākumi veicinās iekšzemes pieprasījumu.

Gada 3. ceturksnī Ķīnas izaugsme stabilizējās, un atbalsta faktori tam bija spēcīgs patēriņš un lielāki infrastruktūras izdevumi. Lai gan īstermiņa perspektīvā dominē politikas stimuli, gaidāms, ka tautsaimniecības izaugsme vidējā termiņā pakāpeniski palēnināsies. Investīciju kāpums turpinās sarukt, pakāpeniski samazinot ražošanas jaudu pārpalikumu. Paredzams, ka izaugsmes galvenais dzinējspēks būs patēriņš.

Gandrīz visā Centrālās Eiropas un Austrumeiropas (CEAE) reģionā tiek prognozēta joprojām samērā spēcīga reālā ekonomiskā aktivitāte. Gaidāms, ka to pozitīvi ietekmēs lielākas investīcijas, izmantojot ES struktūrfondu līdzekļus, kā arī dinamisks privātais patēriņš, ko noteiks lielāki reāli rīcībā esošie ienākumi un labāka situācija darba tirgū zemas inflācijas apstākļos.

Pēc dziļās recesijas vērojamas pazīmes, ka produkcijas izlaide lielajās izejvielu eksportētājvalstīs pamazām atgriežas iepriekšējā līmenī. Pieejamie dati liecina par noteiktiem ekonomiskās aktivitātes uzlabojumiem Krievijā. Notiekošā dezinfācijas procesa dēļ centrālajai bankai pazeminot politikas procentu likmes, finanšu situācija vairs nav tik saspringta, tomēr neskaidrība ir liela un patērētāju konfidence – zema. Lai gan naftas cenu līmeņa atjaunošanās dos nelielu atelpu, nepieciešamā fiskālā konsolidācija smagi ietekmēs uzņēmējdarbības vidi. Gaidāms, ka dziļā un ietilgusī recesija Brazīlijā 2. pusgadā lēnām sasniegs zemāko punktu, samazinoties politiskajai nenoteiktībai un finanšu nosacījumu stingrībai. Savukārt paredzams, ka plašās fiskālās konsolidācijas vajadzības pasliktinās vidējā termiņa perspektīvu.

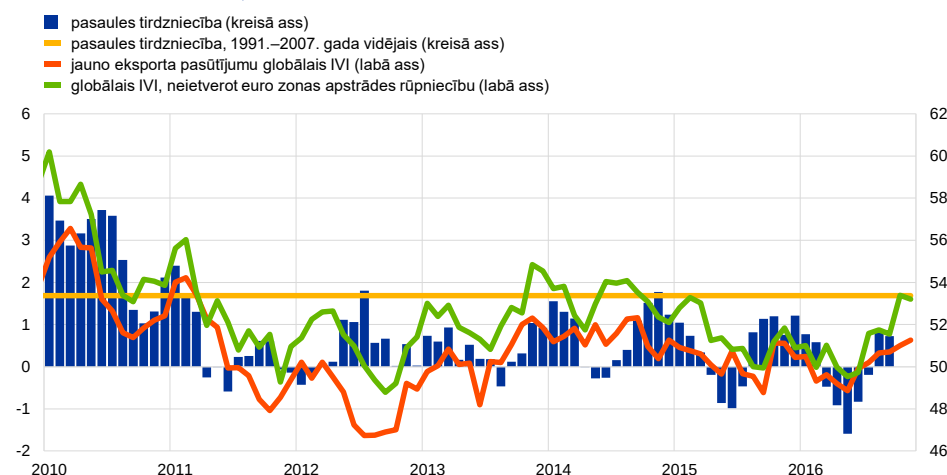
Pasaules tirdzniecības attīstības temps 2. pusgadā nedaudz paātrinājies. Neietverot euro zonu, pasaules imports 2016. gada 1. pusgadā tika koriģēts un nedaudz paaugstināts, un pieejamie rādītāji sniedz pozitīvus signālus par īstermiņa perspektīvu. Saskaņā ar Nīderlandes Ekonomiskās politikas analīzes biroja (CPB) datiem pēc divu ceturkšņu negatīva pieauguma pasaules preču importa apjoms 3. ceturksnī palielinājies par 0.7% (sk. 3. att.). Jauno eksporta pasūtījumu globālais

IVI novembrī turpināja paaugstināties, liecinot, ka pasaules tirdzniecības pieauguma temps gada pēdējā ceturksnī paātrinājās. Tālākā nākotnē gaidāms, ka līdz ar globālās aktivitātes atjaunošanos pasaules tirdzniecība paplašināsies. Tirdzniecības attīstības palēnināšanās dažos pēdējos gados galvenokārt ir strukturāla, un šķiet, ka tā turpināsies.¹ Tāpēc tiek pieņemts, ka pasaules importa vidējā termiņa elastība attiecībā pret IKP pieaugumu joprojām saglabājas ievērojami zem pirmskrīzes līmeņa.

3. attēls

Pasaules preču tirdzniecība

(kreisā ass: triju mēnešu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem; %; labā ass: difūzijas indekss)

Avoti: Markit, CPB un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada novembrī (IVI) un 2016. gada septembrī (tirdzniecība).

Kopumā prognozēts, ka globālā izaugsme 2016.–2019. gadā pakāpeniski palielināsies.

Saskaņā ar Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka pasaules reālā IKP pieauguma kāpums, neietverot euro zonu, pakāpeniski paātrināsies no 3.0% 2016. gadā līdz 3.5% 2017. gadā, 3.7% 2018. gadā un 3.8% 2019. gadā. Paredzamais euro zonas ārējā pieprasījuma kāpums būs no 1.5% 2016. gadā līdz 2.4% 2017. gadā, 3.4% 2018. gadā un 3.6% 2019. gadā. Salīdzinājumā ar 2016. gada septembra iespēju aplēsēm saglabājas kopumā nemainīga pasaules izaugsme, bet euro zonas ārējā pieprasījuma kāpuma prognoze nedaudz pazemināta galvenokārt dažu attīstīto valstu lēnāka importa kāpuma dēļ.

Ar globālās aktivitātes iespēju pamataplēsēm saistītā nenoteiktība nesen pastiprinājusies, bet riski joprojām ir lejupvērsti, īpaši attiecībā uz JTEV.

Augšupvērstie riski saistīti ar to, ka ekspansīvākas ASV fiskālās politikas nostājas iespējamā apstiprināšana varētu būt ASV un pasaules tautsaimniecības atbalsta faktors. Lejupvērstie riski ir tirdzniecības protekcionisma pieauguma varbūtība un globālo finanšu nosacījumu lielāka stingrība, kas varētu valstis ar raksturīgu iekšējo un ārējo nelīdzsvarotību pakļaut augošam finanšu tirgus spiedienam. Pārmērīgi lielo aizņemto līdzekļu samazināšana JTEV, īpaši Ķīnā, arī varētu nozīmēt lēnāku

¹ Detalizētāku izklāstu sk. "Understanding the weakness in global trade. What is the new normal?" ECB Speciālais pētījums Nr. 178, 2016. gada septembris.

iekšzemes pieprasījuma kāpumu, radīt bažas par finanšu stabilitāti un veicināt kapitāla aizplūdi. Visbeidzot, joprojām pastāv arī ģeopolitiski riski.

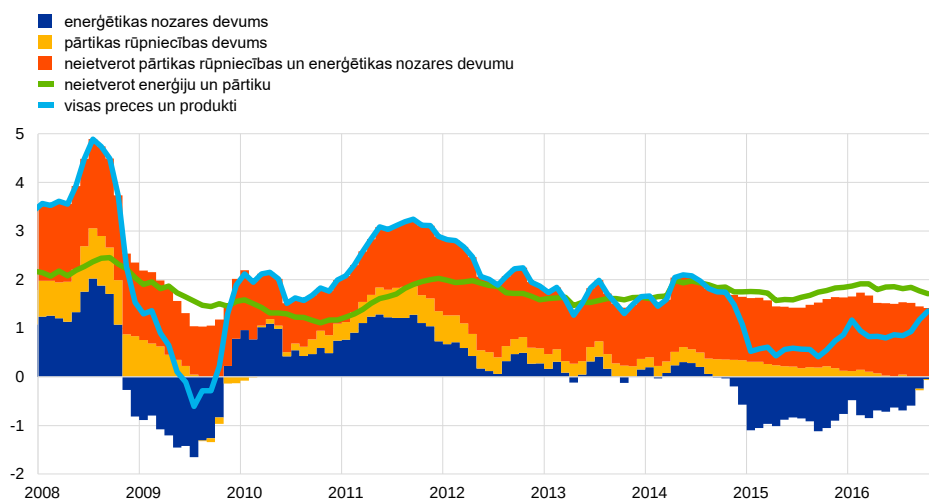
Pasaules cenu norises

Nesenā naftas cenu lejupslīde joprojām negatīvi ietekmē kopējo globālo inflāciju, lai gan šī ietekme lēnām mazinās. OECD valstu patēriņa cenu indeksa (PCI) gada inflācija oktobrī paaugstinājās līdz 1.4% (iepriekšējā mēnesī – 1.2%), jo enerģijas un pārtikas cenu kāpums kļuva mazāk negatīvs. Saglabājoties zēmam līmenim, tas nozīmē būtisku palielinājumu salīdzinājumā ar 1. pusgadu, kad PCI inflācija vidēji bija 0.9%. Neietverot pārtiku un enerģiju, OECD valstīs gada inflācija oktobrī nedaudz saruka (līdz 1.7%; sk. 4. att.). Attiecībā uz attīstītajām valstīm kopējā inflācija paaugstinājās ASV, Japānā un Kanādā, bet Apvienotajā Karalistē nedaudz saruka. Lielākajās ārpus OECD esošajās valstīs inflācija samazinājās Indijā, Brazīlijā un Krievijā, bet paaugstinājās Ķīnā.

4. attēls

Patēriņa cenu inflācija

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; %; devums; procentu punktos)

Avots: OECD.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī.

Pēc OPEC valstu 30. novembra sanāksmes naftas cena ievērojami pieauga.

Pirms tam OPEC paziņojums par nodomu atjaunot ražošanas kvotu veicināja tirgus nenoteiktību. Pēc tam, kad OPEC un daži ārpus OPEC esošo valstu ražotāji pieņēma saskaņotu lēmumu 2017. gada 1. pusgadā samazināt naftas ražošanu attiecīgi par 1.2 milj. barelu un 0.6 milj. barelu dienā, *Brent* jēlnaftas cena strauji paaugstinājās vairāk nekā par 10% (no 46 ASV dolāriem par barelu 29. novembrī līdz 52 ASV dolāriem par barelu 7. decembrī). Raugoties nākotnē, rekordliels krājumu apjoms joprojām būs straujus cenu kāpumus mazinošs faktors, bet kopējās piegādes ierobežojums būs pozitīvs izlīdzinātas krājumu samazināšanas stimuls. 1. ielikumā aplūkota OPEC jaunā piedāvājuma stratēģija un alternatīvu piedāvājuma veidu kontekstā analizētas naftas cenu perspektīvas īstermiņā un vidējā termiņā.

Nenaftas izejvielu kopējās cenas spēcīgi paaugstinājās, un to noteica metāla cenu atbildes reakcija uz ziņām par joprojām spēcīgo Ķīnas pieprasījumu un nesēnais ASV paziņojums par jauniem ieguldījumiem infrastruktūrā.

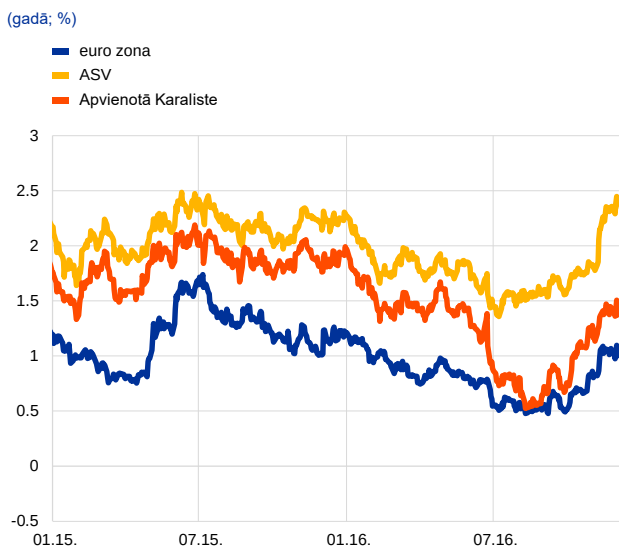
Turpmāk gaidāms, ka globālā inflācija lēnām paaugstināsies. Paredzams, ka neseno naftas un citu izejvielu cenu sarukumu sekas turpinās mazināties, vājinot nelabvēlīgo ietekmi uz kopējo inflāciju. Augšupvērstā naftas nākotnes līgumu cenu līkne norāda uz turpmāku augstāku naftas cenu varbūtību iespēju aplēšu periodā. Savukārt paredzams, ka joprojām apjomīgās brīvās globālās ražošanas jaudas kādu laiku negatīvi ietekmēs pamatā esošo inflāciju.

2. Finanšu norises

Kopš ECB Padomes septembra sanāksmes euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmes ir palielinājušās un EONIA nākotnes procentu likmju līkne kļuvusi stāvāka. Obligāciju nominālo peļņas likmju palielināšanās notikusi galvenokārt lielāku inflācijas gaidu dēļ. Uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpība nedaudz pieauga, bet joprojām bija zemāka nekā 2016. gada marta sākumā, kad tika paziņota "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programma" (USAIP). Kopumā kapitāla vērtspapīru cenas euro zonā mazliet palielinājās, savukārt banku kapitāla vērtspapīru cenas bija augstākas par plašo indeksu.

5. attēls

Valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes euro zonā, ASV un Apvienotajā Karalistē

Avoti: Bloomberg un ECB.

Piezīme. Par euro zonu sniegtas euro zonas valstu ar IKP svērtās valdības 10 gadu obligāciju vidējās peļņas likmes.

Euro zonas valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes kopš septembra sākuma ir palielinājušās.

Aplūkojamā periodā (no 2016. gada 8. septembra līdz 7. decembrim) euro zonas uz nakti izsniegto kredītu indeksa mijmaiņas darījumu (OIS) 10 gadu procentu likme palielinājās aptuveni par 50 bāzes punktiem un sasniedza 0.35%. Tajā pašā periodā euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju vidējās svērtās peļņas likmes, kas svērtas ar IKP, palielinājās par 50 bāzes punktiem un nedaudz pārsniedza 1% (sk. 5. att.). Procentu likmju pieaugums sākās oktobra sākumā un kompensēja aptuveni pusi euro zonas OIS procentu likmes būtiskā sarukuma, kas bija vērojams kopš gada sākuma. Tādējādi OIS 10 gadu procentu likme atgriezās līmenī, kāds bija februāra vidū. Arī dažādu valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes pieauga par 40–90 bāzes punktiem, savukārt valdības obligāciju peļņas likmju starpības salīdzinājumā ar Vācijas valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmi pieauga par 5–50 bāzes punktiem, izņemot Grieķiju, kur starpība samazinājās vairāk nekā par 200 bāzes punktiem. Lielākais valdības obligāciju peļņas likmju

starpības kāpums notika Itālijā un galvenokārt bija saistīts ar politisko nenoteiktību, ko izraisīja referendums par valsts konstitucionālo reformu, kas tika rīkots 4. decembrī.

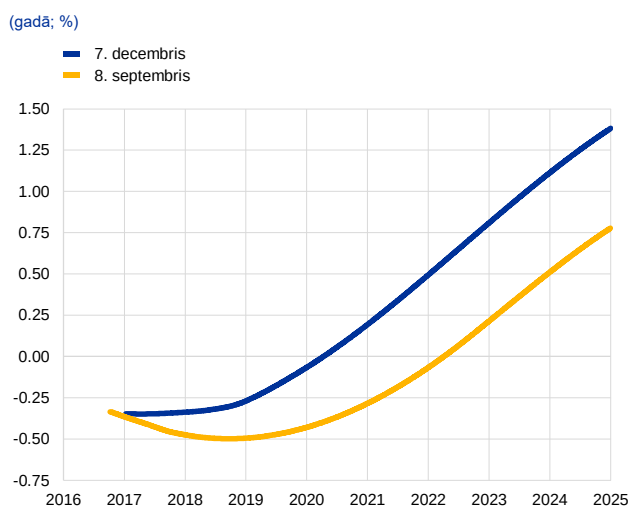
Euro zonas OIS procentu likmes un valstu valdības obligāciju peļņas likmju palielināšanās kopš oktobra sākuma daļēji atspoguļoja ilgtermiņa procentu likmju kāpuma tendenci pasaulē.

Šī tendence visspēcīgākā bija ASV, kur peļņas likmes palielinājās galvenokārt sakarā ar augošajām augstākās inflācijas gaidām tirgū, kuras saistītas ar iespējamo fiskālo stimulu un protekcionismu, kam varētu būt ietekme uz monetārās politikas virzību. Euro zonā peļņas likmju paaugstināšanās galvenokārt atspoguļoja reālo procentu likmju pieaugumu. Tomēr pēc ASV prezidenta vēlēšanām inflācijas gaidām bijusi noteicošā nozīme obligāciju nominālo peļņas likmju pieaugumā.

Obligāciju nominālo peļņas likmju kāpums atspoguļojās nozīmīgākā EONIA nākotnes procentu likmju līknes līmeņa un stāvuma pieaugumā. Kopš oktobra sākuma notikušas būtiskas EONIA nākotnes procentu likmju līknes formas un virziena pārmaiņas, līknes stāvumam aplūkojamā periodā palielinoties aptuveni par 60 bāzes punktiem (sk. 6. att.). Līknes formas pārmaiņas liecina par to, ka augstāku obligāciju nominālo peļņas likmju pamatā aplūkojamā periodā bijis gaidu samazinājums attiecībā uz ECB centieniem īstenot stimulējošu politiku. Par to liecina tas, ka izzdus līknes īsākais lejupvērstais posms, kas kļuvis lēzens, norādot, ka tirgus dalībnieki negaida turpmākus noguldījumu iespējas procentu likmes samazinājumus. Aplūkojamā periodā EONIA joprojām stabili bija aptuveni –35 bāzes punkti. Kā parasti, EONIA, tuvojoties 2016. gada 3. ceturkšņa beigām, īslaicīgi pieauga līdz –32 bāzes punktiem. Aplūkojamā periodā pārpalikums banku sektorā² palielinājās aptuveni par 147 mljrd. euro (līdz 1.185 mljrd. euro), un to galvenokārt noteica ECB paplašinātās aktīvu iegādes programmas ietvaros veiktās iegādes. Sīkāka informācija par norisēm, kas saistītas ar euro zonas likviditātes apstākļiem un monetārās politikas operācijām, ietverta 2. ielikumā.

6. attēls

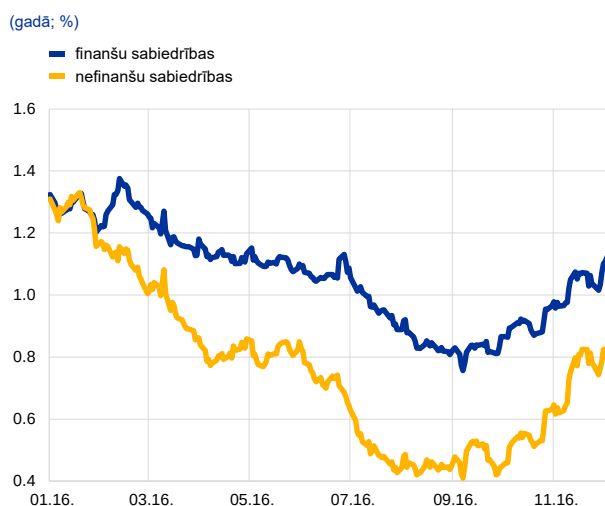
EONIA nākotnes procentu likmes

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

7. attēls

Euro zonas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmes

Avots: Thomson Reuters.

Piezīme: Vidējā ienesīguma likme reitingu kategorijās no AAA līdz BBB.

Beidzās nefinanšu sabiedrību (NFS) emitēto obligāciju ienesīguma likmju starpību lejupvērstā tendence, kas dominējusi kopš ECB Padomes paziņojuma par USAIP martā. Pēc ienesīguma likmju krituma posma, kas sākās aptuveni februāra vidū, t.sk. īslaicīga apvērsuma jūnijā, ko izraisīja spriedze sakarā ar Apvienotās Karalistes referendumu, euro zonas NFS emitēto obligāciju ienesīguma likmes kopš septembra sākuma palielinājušās visās reitingu kategorijās (sk. 7. att.). Tomēr šis pieaugums kopumā bija neliels (ap 35 bāzes punktiem vidēji visās reitingu kategorijās), arī bezriskā darījumu procentu likmju starpības pieauga tikai nedaudz. Lielākas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmes pašlaik nenorāda uz būtiski

² Likviditātes pārpalikumu nosaka, no noguldījumu neto izmantotās noguldījumu iespējas atņemot noguldījumu iespēju uz nakti un pieskaitot pieprasījuma noguldījumu kontu atlikumu, kas pārsniedz obligāto rezervju prasības.

palielinātu tirgus korporatīvā riska uztveri tirgū. Uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības atbilstošajā euro zonas valstu AAA reitinga līknē palielinājās aptuveni par 10–20 bāzes punktiem atkarībā no NFS emitēto obligāciju reitingiem. Neraugoties uz neseno kāpumu, 7. decembrī NFS emitēto AA, A un BBB reitinga obligāciju ienesīguma likmju starpības joprojām bija par 10–35 bāzes punktiem zemākas nekā 2016. gada marta sākumā, kad ECB Padome paziņoja par USAIP uzsākšanu. Aplūkojamā periodā finanšu nozarē visās reitingu kategorijās nedaudz pieauga arī obligāciju ienesīguma likmju starpības (par 2–20 bāzes punktiem).

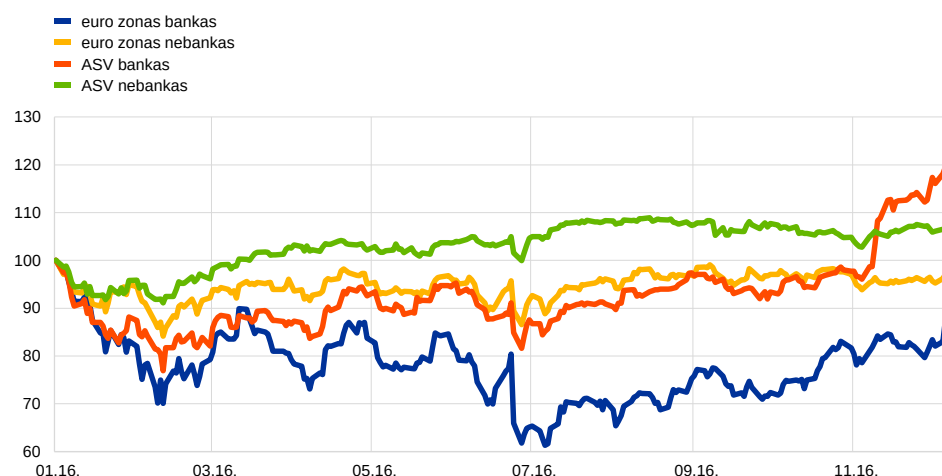
Vispārējās euro zonas kapitāla vērtspapīru cenas kopš septembra sākuma ir nedaudz palielinājušās, vienlaikus pieauga novērtējumi banku sektorā.

Aplūkojamā periodā EURO STOXX plašais indekss palielinājās par 1.3%, vienlaikus euro zonas banku kapitāla vērtspapīru cenas pieauga aptuveni par 16% (sk. 8. att.). Pēc laterālajām pārmaiņām septembrī banku kapitāla vērtspapīru cenas ievērojami palielinājās. Šādu dinamiku galvenokārt noteica divi faktori: tirgus dalībnieku paustā Bāzeles III ietvara mazāk ierobežojoša noslēguma uztvere, ko, iespējams, veicinājuši ASV vēlēšanu rezultāti, un ienesīguma līknes kāpums, kas atspoguļo globālās izaugsmes un inflācijas perspektīvas uzlabojumus, atbalstot banku gaidāmo peļņu. Ilgākā laika posmā, kā arī saistībā ar kritumu pēc Apvienotās Karalistes referenduma rezultātiem par dalību ES jūnija beigās, banku kapitāla vērtspapīru cenas palielinājās aptuveni par 35%. Vienlaikus tirgus nenoteiktība, ko raksturo kapitāla vērtspapīru cenu svārstīguma gaidas, kopumā saglabājās stabila visā aplūkojamā periodā. Decembra sākumā kapitāla vērtspapīru tirgus implicētais svārstīgums euro zonā gada izteiksmē bija 15%, savukārt ASV tas bija tikai nedaudz virs 11%.

8. attēls

Euro zonas un ASV kapitāla vērtspapīru cenu indeksi

(2016. gada 1. janvāris = 100)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

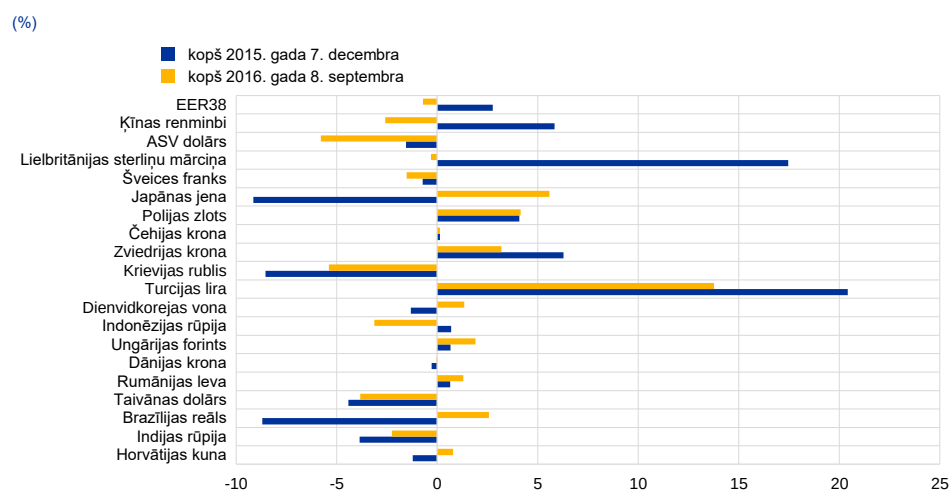
Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē kopumā

saglabājās stabils. Divpusējā izteiksmē kopš 8. septembra euro kurss attiecībā pret ASV dolāru samazinājās par 5%, atspoguļojot ienesīguma likmju starpību palielināšanos kopš novembra sākuma. Euro kurss samazinājās arī attiecībā pret

Ķīnas renminbi (par 1.9%), kā arī pret citu Āzijas jauno tirgus ekonomikas valstu valūtām. Vienlaikus plašais Japānas jenas vērtības sarukums atspoguļojās euro kursa kāpumā attiecībā pret Japānas valūtu par 6.6%. Kopumā euro kurss saglabāja stabilitāti attiecībā pret citām nozīmīgākajām valūtām, t.sk. Lielbritānijas sterliņu mārciņu (+0.6%), ņemot vērā pastāvošo nenoteiktību pēc Apvienotās Karalistes referenduma rezultātiem, kā arī Šveices franku (−0.8%), bet vienlaikus attiecībā pret daudzu citu ES valstu valūtām palielinājās (sk. 9. att.).

9. attēls

Euro kursa pārmaiņas attiecībā pret atsevišķām valūtām

Avots: ECB.

Piezīmes. EER38 ir euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām. Pārmaiņas aprēķinātas pēc kursa, kāds bija spēkā 2016. gada 7. decembrī.

3. Saimnieciskā darbība

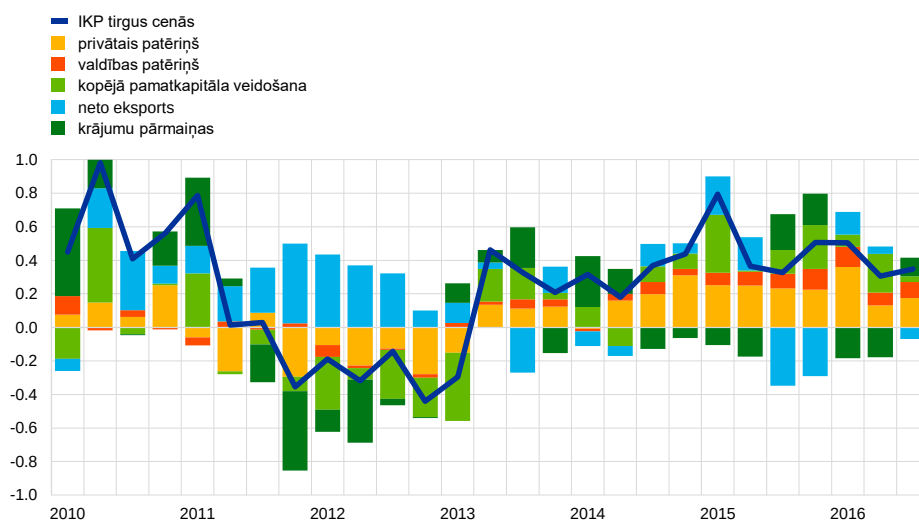
Pašreizējā tautsaimniecības izaugsme joprojām ir mērena, bet pārliecinoša. ECB monetārās politikas pasākumi ietekmē reālo tautsaimniecību un veicina iekšzemes pieprasījumu, kā arī stimulē aizņemto līdzekļu īpatsvara mazināšanos. Uzņēmumu peļņitspējas uzlabošanās un ļoti labvēlīgie kredītu nosacījumi turpina veicināt ieguldījumu atjaunošanos. Pastāvīgam nodarbinātības pieaugumam, ko nosaka arī iepriekšējās strukturālās reformas un joprojām samērā zemās naftas cenas, vajadzētu nodrošināt papildu atbalstu mājsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu un privātā patēriņa kāpumam. Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses paredz, ka euro zonas reālā IKP pieaugums 2016. un 2017. gadā būs 1.7%, bet 2018. un 2019. gadā – 1.6%. Euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejupevērsti.

Ekonomiskā aktivitāte euro zonā 2016. gada 3. ceturksnī turpināja augt. Reālais IKP 2016. gada 3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni paaugstinājās par 0.3% atbilstoši izaugsmes dinamikai, kas vērojama pēdējo trīsarpus gadu laikā. Kopumā euro zonas reālā IKP pieaugumu veicināja iekšzemes pieprasījuma uzlabošanās, savukārt neto tirdzniecības ieguldījums bija negatīvs (sk. 10. att.). Tādējādi pieauguma temps ir izrādījies samērā noturīgs attiecībā pret pasaules tirdzniecības vājumu un nesenojiem politiskās nenoteiktības pasākumu kulminācijas punktiem.³

10. attēls

Euro zonas reālais IKP un tā struktūra

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; devums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; procentu punktos)

Avots: Eurostat.

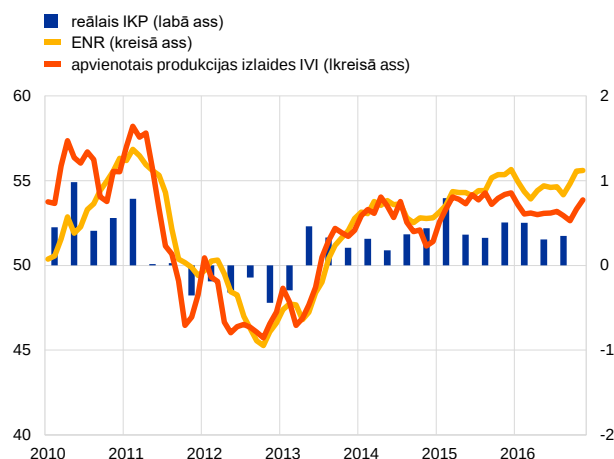
Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 3. ceturksnī.

³ Rakstā, kas publicēts "Tautsaimniecības Biļetenā" ar nosaukumu *The impact of uncertainty on activity in the euro area* ("Nenoteiktības ietekme uz aktivitāti euro zonā"), sīkāk aplūkoti dažādi nenoteiktības pasākumi un to iespējamā ietekme uz euro zonas saimniecisko darbību.

11. attēls

Euro zonas reālais IKP, apvienotais produkcijas izlaides IVI un ENR

(ceturkšņa pieauguma temps, normalizētas procentu starpības un difūzijas indeksi)

Avoti: Markit, Eiropas Komisija un Eurostat.

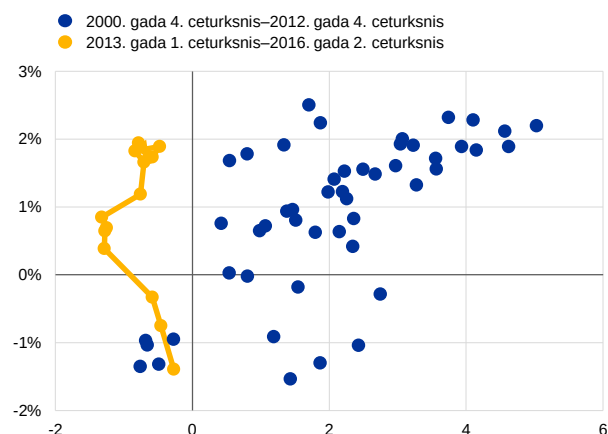
Piezīme. Jaunākie ENR dati atbilst stāvoklim 2016. gada 3. ceturksnī un IVI dati – stāvoklim 2016. gada novembrī.

attiecībā uz ekonomisko aktivitāti. Abu apsekojumu, t.i., par oktobri un novembri, rādītāji vidēji bija augstāki nekā 3. ceturksnī un pārsniedza savu attiecīgo ilgtermiņa vidējo līmeni (sk. 11. att.).

12. attēls

Mājsaimniecību parāds un privātais patēriņš

(x ass – mājsaimniecību parāda līmeņa pārmaiņas (procentu punktos salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu); y ass – patēriņa pieaugums (procentu punktos salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu))

Avoti: Eurostat un ECB.

Piezīmes. Mājsaimniecību parāds ir definēts kā aizdevumu daļa attiecībā pret bruto rīcībā esošo ienākumu gada mainīgo rādītāju, ko precizē, ņemot vērā mājsaimniecību tirā pašu kapitāla pārmaiņas pensiju fondu rezervēs. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 2. ceturksnī.

2013. gada sākumā, turpinājusies. Bezdarba līmenis 2016. gada 3. ceturksnī bija 10%, kas bijis zemākais līmenis kopš 2011. gada vidus, pirms oktobrī tas turpināja kristies, sasniedzot 9.8%. Plašāki darba tirgus atslābuma rādītāji, kuros ņemtas vērā darbaspējas vecuma iedzīvotāju grupas, kas spiestas strādāt nepilnu darba laiku vai

Ražošanas jomā pievienotā vērtība 2016. gada

3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.3%, un to noteica rūpniecība (neietverot būvniecību) un pakalpojumi, kā arī būvniecība. Lai arī pievienotā vērtība rūpniecībā un pakalpojumu jomā kopš 2013. gada sākusi uzlaboties, būvniecības nozare atpaliek, un tikai nesen tajā sākušas iezīmēties stabilizācijas un atjaunošanās pazīmes. Situācijas uzlabošanās vieš cerības, jo pēc periodiem, kad vērojama zema izaugsmes izplatīšanās starp nozarēm, parasti seko vispārēja lielāka izaugsme.

Rādītāji liecina par turpmāku izaugsmes tendenci

2016. gada 4. ceturksnī. Eiropas Komisijas ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ESI), kā arī apvienotais produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indekss (IVI) oktobrī un novembrī uzrādīja plaša mēroga uzlabojumus dažādās nozarēs un valstīs. Noskaņojuma uzlabošanās atspoguļoja labāku pašreizējās situācijas novērtējumu un lielākas gaidas

Tautsaimniecības izaugsmi joprojām galvenokārt atbalstīja privātais patēriņš, kas 2016. gada

3. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni palielinājās par 0.3%. Šo nelielo kāpumu salīdzinājumā ar 2. ceturksni radīja stabilā mājsaimniecību ienākumu dinamika, ko veicināja situācijas uzlabošanās euro zonas darba tirgos. Salīdzinājumā ar periodu pirms krīzes, kad patēriņa pieaugums parasti bija saistīts ar augošo parāda rādītāju, pēdējā laikā tas notiek kopā ar pakāpenisku mājsaimniecību parāda rādītāja mazināšanos (sk. 12. att.). Tas vēl vairāk uzsver privātā patēriņa kā notiekošās tautsaimniecības izaugsmes virzītājspēka ilgtspējas un noturības nozīmi, īpaši turpinoties darba tirgu atlabšanai un saglabājoties paaugstinātai patērētāju konfidencei.

Situācijas uzlabošanās euro zonas darba tirgos

turpina veicināt privāto patēriņu. Euro zonas

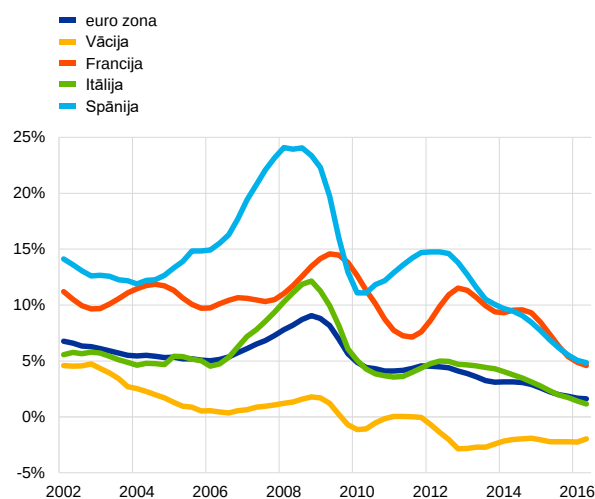
bezdarba līmeņa lejupslīdes tendence, kas sākās

pamest darba tirgu, joprojām ir augsti un samazinās lēnākā tempā nekā kopējais bezdarbs. Nodarbinātība 2. ceturksnī turpināja palielināties, tādējādi euro zonas nodarbinātības līmenis pieauga par 2.3 miljoniem salīdzinājumā ar stāvokli pirms gada. Arī euro zonas nodarbinātības līmenis ir par mazāk nekā 1% zemāks salīdzinājumā ar pirms krīzes sasniegto augstāko punktu, kas reģistrēts 2008. gada 2. ceturksnī. Savlaicīgāka informācija, piemēram, apsekojumu sniegtā informācija, joprojām liecina par notiekošu situācijas uzlabošanos euro zonas darba tirgos nākamajā periodā.

13. attēls

Nefinanšu sabiedrību neto procentu maksājumi kā procentuālā daļa no bruto darbības ieņēmumiem

(% no bruto darbības ieņēmumiem)

Avoti: Eurostat un ECB.

Piezīme. Procentuālās daļas noteikšanas pamatā ir četru ceturksņu vidējie mainīgie lielumi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 2. ceturksnī.

nefinanšu sabiedrību neto procentu maksājumi pastāvīgi mazinājušies (sk. 13. att.), un tā rezultātā iegūtajam peļņas pieaugumam vajadzētu veicināt ieguldījumus, ņemot vērā arī nepieciešamību aizstāt kapitālu pēc gadiem ilgas zemas pamatkapitāla veidošanas. Tomēr lēnais reformu īstenošanas temps (īpaši dažās valstīs), kā arī ierobežota iespējamās izaugsmes perspektīva varētu palēnināt ieguldījumu pieaugumu. Šajā sakarā uzņēmējdarbības vide vairākās valstīs joprojām ir samērā nelabvēlīga, un būtu jāveic pasākumi, lai risinātu šo jautājumu (plašākai informācijai sk. arī 3. ielikumu "Euro zonas uzņēmējdarbības vides strukturālie rādītāji").

Ārējā vide 2016. gada 3. ceturksnī turpināja negatīvi ietekmēt aktivitāti ārpus euro zonas, un kopējais eksporta pieaugums saglabājās ierobežots. Lai gan pēdējo mēnešu laikā tas nedaudz pieaudzis, ārpus euro zonas veiktā eksporta pieaugums joprojām ir ierobežots (sk. 14. att.). Vājš eksporta pieauguma temps 3. ceturksnī galvenokārt saistīts ar eksporta samazināšanos uz ASV un OPEC valstīm. Gan Krievijas, gan Latīņamerikas devums preču eksporta kāpumā kopumā bija neitrāls, savukārt Āzijas (t.sk. Ķīnas) un ārpus euro zonas esošo Eiropas valstu devums bija pozitīvs. Euro zonas preču eksporta tirgus daļas 3. ceturksnī pamatā

Ieguldījumi 3. ceturksnī turpināja augt, un to galvenokārt noteica būvniecības aktivitātes kāpums.

Kaut arī kapitālpreču ražošanas apjoms 2016. gada 3. ceturksnī pieauga tikai nedaudz, būvniecības produkcijas izlaide palielinājās daudz spēcīgāk. Būvniecības ieguldījuma pieaugumu galvenokārt noteica situācijas uzlabošanās euro zonas mājokļu tirgos un bija plaši vērojama daudzās valstīs. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2016. gada 4. ceturksnī veikto apsekojumu pieprasījums, kas tiek uztverts kā ierobežojums kapitālpreču ražošanā, nokrities līdz zemākajam līmenim kopš lielās recesijas iestāšanās. Finansēšanas nosacījumu uzlabošanās, augstāka būvniecības konfidence un izsniegto būvatļauju skaita pieaugums arī liecina par ieguldījumu kāpuma palielināšanos 4. ceturksnī.

Tā kā pieprasījums, kuru veicina ECB īpaši stimulējošā monetārā politika, turpina uzlaboties, būtu vēl vairāk jāveicina ieguldījumi gan uzņēmējdarbībā, gan būvniecībā.

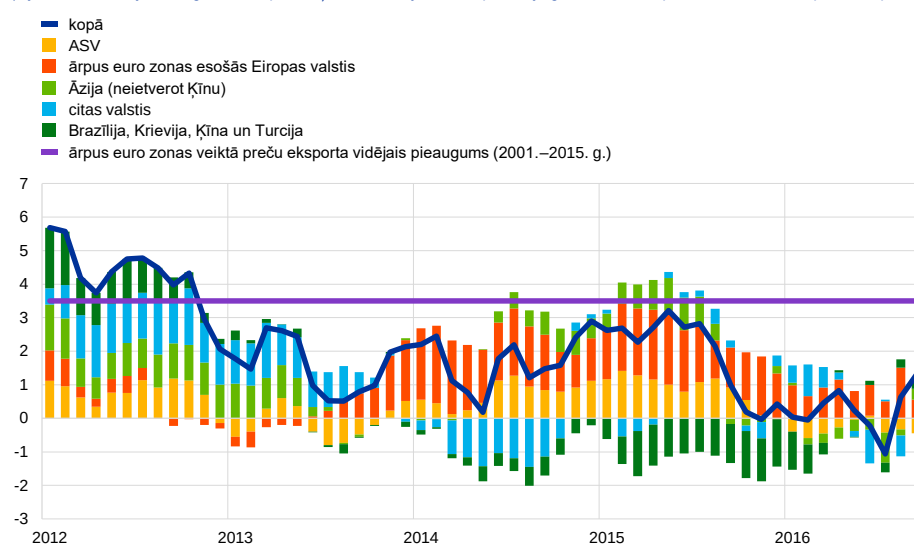
Kopš 2013. gada

saglabājušās stabilas, kas liecina, ka pamazām izzūd euro efektīvā kursa sarukuma novēlotā pozitīvā ietekme. Apsekojumi attiecībā uz 2016. gada 4. ceturksni un ārpus euro zonas veikta eksporta pasūtījumi norāda, ka eksporta temps tuvākajā nākotnē būs ierobežots, tomēr tas uzlabosies. Tālākā perspektīvā gaidāms, ka eksports uz ārpus euro zonas esošajām valstīm palielināsies pēc pasaules tirdzniecības pakāpeniskas atjaunošanās. Tomēr tirdzniecības perspektīvas riski saistās ar iespējamo nelabvēlīgo ietekmi, ko nosaka augoša nenoteiktība tirdzniecības politikas jomā.

14. attēls

Ārpus euro zonas veiktais preču eksports

(triju mēnešu vidējo mainīgo lielumu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie dati attiecas uz 2016. gada septembri, izņemot "ārpus euro zonas esošās Eiropas valstis" un "citas valstis", par kurām jaunākie dati attiecas uz 2016. gada augustu. Sniegts ārpus euro zonas veikta preču eksporta apjoms.

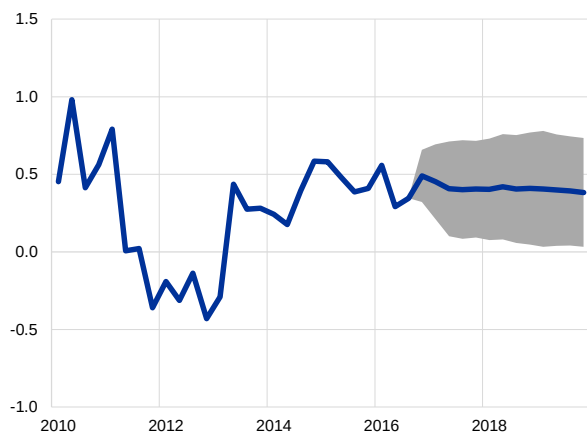
Kopumā paredzams, ka euro zonas tautsaimniecības izaugsme turpināsies mērenā, bet pārliecinošā tempā.

Monetārās politikas pasākumi turpina ietekmēt reālo tautsaimniecību un tādējādi veicina iekšzemes pieprasījumu, kā arī ir stimulējuši aizņemto līdzekļu īpatsvara mazināšanos. Uzņēmumu peļnītspējas uzlabošanās un ļoti labvēlīgie finansēšanas nosacījumi turpina veicināt ieguldījumu atjaunošanos. Pastāvīgais nodarbinātības pieaugums, ko nosaka arī iepriekšējās strukturālās reformas, nodrošina mājsaimniecību reāli rīcībā esošo ienākumu un privātā patēriņa kāpumu. Vienlaikus vērojamas pazīmes, kas norāda uz spēcīgāku globālo atveseļošanos. Tomēr paredzams, ka tautsaimniecības izaugsmi euro zonā kavēs lēnais strukturālo reformu īstenošanas temps un turpmākas bilanču korekcijas vairākās nozarēs.

15. attēls

Euro zonas reālais IKP (t.sk. iespēju aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat un Eurosistēmas speciālistu 2015. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai.

Piezīmes. Diapazonus, ko izmanto galveno iespēju aplēšu atainošanai, veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, izskaidrota ECB 2009. gada decembra dokumentā *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges* ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"), kas pieejams ECB interneta vietnē.

Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka reālā IKP gada pieaugums 2016. un 2017. gadā būs 1.7%, bet 2018. un 2019. gadā – 1.6% (sk. 15. att.). Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2016. gada septembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva kopumā nav mainījies. Euro zonas izaugsmes perspektīvas riski joprojām ir lejupevērsti.

4. Cenas un izmaksas

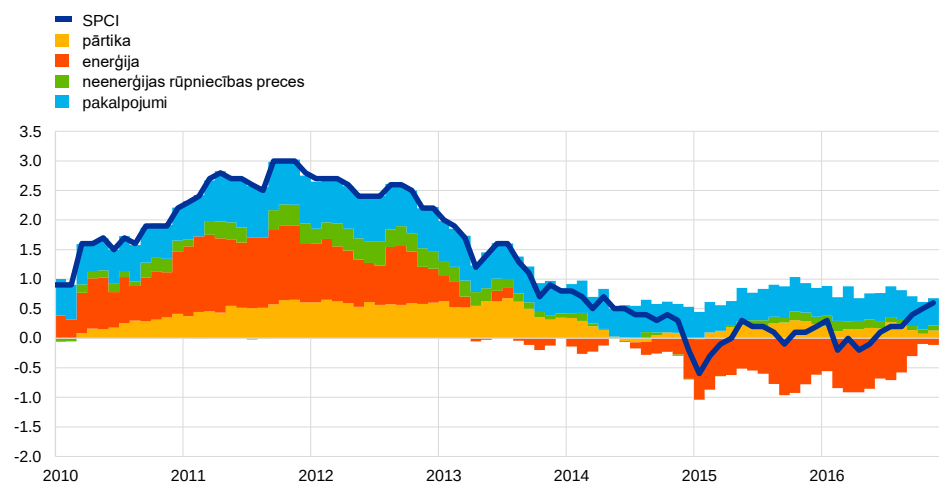
Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas valstu SPCI gada inflācija 2016. gada novembrī pieauga līdz 0.6% (no zemākā līmeņa aprīlī – –0.2%). Vienlaikus pamatā esošā cenu dinamika joprojām neliecina par nepārprotamu augšupvērstu tendenci. Gaidāms, ka gada beigās inflācija, visticamāk, turpinās paaugstināties un pārsniegs 1% galvenokārt bāzes efektu noteiktā enerģijas cenu gada pārmaiņu tempa ietekmē. Turpmāku inflācijas kāpumu 2017., 2018. un 2019. gadā varētu veicināt ECB monetārās politikas pasākumi un paredzamā tautsaimniecības atveseļošanās. Šī tendence atspoguļota arī Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, paredzot, ka SPCI gada inflācija 2016. gadā būs 0.2%, 2017. gadā – 1.3%, 2018. gadā – 1.5% un 2019. gadā – 1.7%.

Novembrī saglabājās kopējās inflācijas augšupvērstā dinamika. Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi SPCI inflācija novembrī turpināja palielināties (līdz 0.6%; oktobrī – 0.5% un septembrī – 0.4%; sk. 16. att.). Novembrī vēroto pieaugumu galvenokārt noteica augstāka pārtikas cenu inflācija, savukārt iepriekšējos mēnešos augšupvērsto dinamiku lielākoties noteica augstāka enerģijas cenu inflācija. Tomēr vēsturiskā skatījumā pārtikas cenu devums kopējā inflācijā joprojām bija samērā neliels.

16. attēls

Komponentu devums euro zonas kopējā SPCI inflācijā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada novembrī.

Enerģijas cenu inflācijas tendence turpināja noteikt kopējās inflācijas pārmaiņas. Atkārtots naftas cenu kritums 2015. gada decembrī un 2016. gada janvārī, kas ietekmēja enerģijas cenu, īpaši transporta un kurināmā degvielas cenu, inflāciju, noteica SPCI enerģijas cenu inflācijas kritumu, kas 2016. gada aprīlī

sasniedza viszemāko līmeni (–8.7%). Pēc tam bija vērojama SPCI enerģijas cenu gada inflācijas strauja augšupvērstā kustība, 2016. gada oktobrī sasniedzot –0.9%

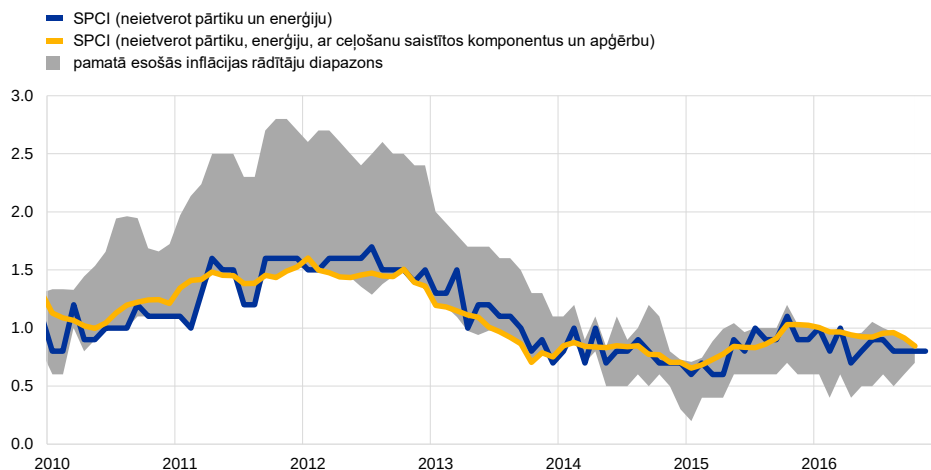
(lielākoties augšupvērstu bāzes efektu ietekmē), bet novembrī atkal nedaudz pazeminājās (līdz -1.1%). Lai gan novērots neliels sarukums, pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, SPCI enerģijas cenu inflācija dažos nākamajos mēnešos, visticamāk, turpinās strauji palielināties. Kopš 2016. gada aprīļa vērojamā enerģijas cenu inflācijas augšupvērstā tendence bija būtiskākais faktors, kas noteica kopējās SPCI inflācijas kāpumu no 2016. gada aprīļa līdz novembrim par 0.8 procentu punktiem.

Vairākums pamatā esošās inflācijas rādītāju joprojām neliecina par augšupvērstu tendenci. SPCI gada inflācija (neietverot pārtiku un enerģiju) kopš 2016. gada sākuma svārstījusies robežās no 0.7% līdz 1.0% un kopš augusta nav mainījusies (0.8%). Līdzīgi citi pamatā esošās inflācijas rādītāji neliecina par nepārprotamu augšupvērstu dinamiku (sk. 17. att.). Tas, ka pamatā esošajai inflācijai nav augšupvērstas dinamikas, iespējams, daļēji skaidrojams ar iepriekš vēroto straujo naftas un citu izejvielu cenu kritumu radītu netiešu lejupvērstu ietekmi, kas izpaužas ar laika nobīdi. Plašākā skatījumā iekšzemes izmaksu spiediens, īpaši darba samaksas pieaugums, arī joprojām bija vājš. Pamatā esošo inflāciju ierobežo arī lēnais īres cenu (kas ir būtiska SPCI pakalpojumu komponenta daļa) kāpuma temps, īres cenu inflācijai saglabājoties daudz zemākā līmenī nekā tā vēsturiskais vidējais rādītājs (sk. 4. ielikumu).

17. attēls

Pamatā esošās inflācijas rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Pamatrādītāju diapazonā ietverti šādi rādītāji: SPCI (neietverot enerģiju), SPCI (neietverot neapstrādāto pārtiku un enerģiju), SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju), SPCI (neietverot pārtiku, enerģiju, ar ceļošanu saistītos komponentus un apģērbu), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (*trimmed mean*; 10%), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (30%), SPCI mediāna un uz dinamiskā faktora modeli balstīts rādītājs. Jaunākie dati par SPCI (neietverot pārtiku un enerģiju) atbilst stāvoklim 2016. gada novembrī un dati par visiem citiem rādītājiem – stāvoklim 2016. gada oktobrī.

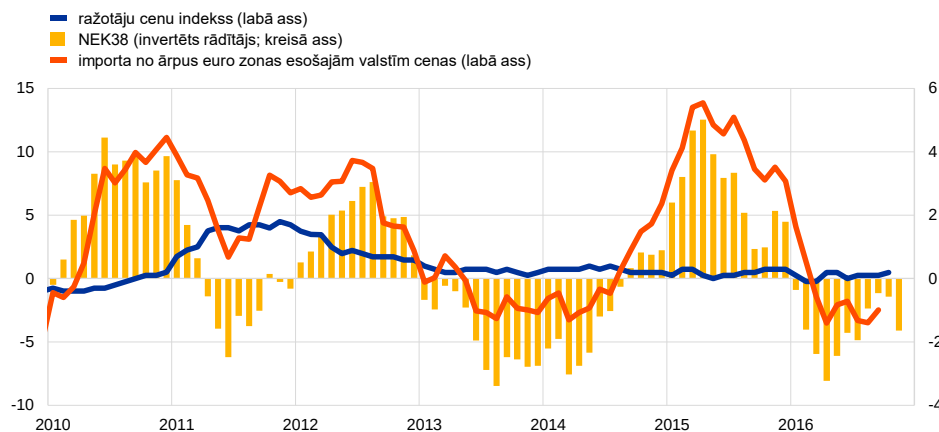
Importa cenu inflācija saglabājās negatīva, bet ražotāju cenu inflācija joprojām bija samērā stabila. Nepārtikas patēriņa preču importa cenu gada pieauguma temps nedaudz paātrinājās (no -1.4% augustā līdz -1.0% septembrī un -0.6% oktobrī). Kopš 2016. gada marta importa cenas nav veicinājušas augšupvērstu cenu spiedienu, galvenokārt atspoguļojot kopš gada sākuma vērotā euro efektīvā kursa kāpuma ietekmi (sk. 18. att.). Nākamajos cenu noteikšanas posmos nepārtikas

patērīna preču iekšzemes ražotāju cenas saglabājās kopumā stabilas, un to gada pieauguma temps oktobrī bija 0.2%. Lai gan ekonomisko apstākļu uzlabojumi, visticamāk, radījuši augšupvērstu spiedienu uz ražotāju cenām, to, iespējams, kompensēja zemās izejvielu cenas un, vispārīgāk runājot, globālais dezinfācijas spiediens.

18. attēls

Ražotāju cenas un importa cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Mēneša dati. Jaunākie dati par importa cenām un ražotāju cenu indeksu atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī un par NEK38 – stāvoklim 2016. gada novembrī. NEK38 ir invertēts. Negatīvās/pozitīvās vērtības tabulā atspoguļo euro kursa kāpumu/kritumu.

Saglabājies lēns darba samaksas pieauguma temps. Atlīdzības vienam nodarbinātajam gada kāpums 2016. gada 2. ceturksnī bija 1.1% (iepriekšējā ceturksnī – 1.2%). 2016. gada 3. ceturksnī vienošanās ceļā noteiktās darba samaksas gada pieaugums salīdzinājumā ar diviem iepriekšējiem ceturkšņiem kopumā nemainījās (1.4%). Joprojām būtiskais darba tirgus atslābums, vājais darba ražīguma kāpums, zemā inflācija un dažās valstīs krīzes laikā ieviesto darba tirgus reformu ilgstošā ietekme turpināja negatīvi ietekmēt darba samaksas pieaugumu.⁴

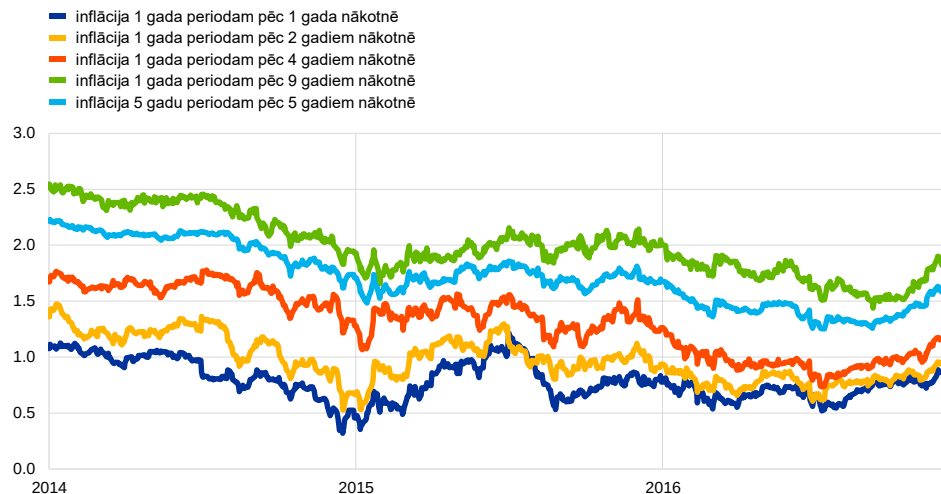
Uz tirgus instrumentiem balstītie ilgāka termiņa inflācijas gaidu rādītāji nedaudz palielinājās, taču joprojām ir zemi (būtiski zemāki par rādītājiem, kuru pamatā ir apsekojumi). Kopš oktobra vidus attiecībā uz visiem termiņiem vērojama neliela uz tirgus instrumentiem balstīto inflācijas gaidu rādītāju uzlabošanās, lai gan salīdzinājumā ar rekordzemu līmeni (sk. 19. att.). Uz tirgus instrumentiem balstīto inflācijas gaidu rādītāju zema līmenis daļēji atspoguļo vājo vēlmi nodrošināties pret inflācijas svārstībām zemas inflācijas apstākļos. Pretstatā uz tirgus instrumentiem balstītajiem rādītājiem jaunākie oktobrī publicētie euro zonas ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāji, kuru pamatā ir apsekojumi, saglabājās kopumā stabili (aptuveni 1.8% līmenī).

⁴ Sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 ielikumu *Recent wage trends in the euro area* ("Nesenās darba samaksas tendences euro zonā").

19. attēls

Uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

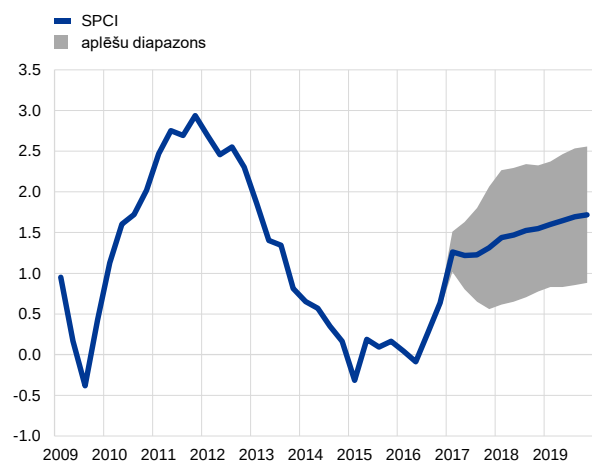
Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 7. decembrī.

20. attēls

Euro zonas SPCI inflācija (t.sk. iespēju aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un raksts "Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2016. gada 8. decembrī publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 3. ceturksnī (faktiskie dati) un stāvoklim 2019. gada 4. ceturksnī (iespēju aplēses).

Tālākā perspektīvā prognozēts, ka euro zonas valstu SPCI inflācija gada beigās būtiski pieaugs, un tās kāpuma tendence turpināsies 2017.–

2019. gadā. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenām, kopējā inflācija gada beigās, visticamāk, turpinās paaugstināties un pārsniegs 1% galvenokārt to bāzes efektu ietekmē, kuri nosaka enerģijas cenu gada pārmaiņu tempu. Turpmāku inflācijas kāpumu 2017., 2018. un 2019. gadā varētu veicināt ECB monetārās politikas pasākumi un paredzamā tautsaimniecības atveseļošanās. Pamatojoties uz novembra vidū pieejamo informāciju, Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka SPCI inflācija 2016. gadā būs 0.2%, bet 2017., 2018. un 2019. gadā palielināsies attiecīgi līdz 1.3%, 1.5% un 1.7% (sk. 20. att.).⁵ Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2016. gada septembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI inflācijas prognoze kopumā nav mainījiesies.

Gaidāms, ka, mazinoties tautsaimniecības atslābumam un lēnām pastiprinoties ar to saistītajam augšupvērstajam spiedienam, pamatā esošā inflācija iespēju aplēšu periodā pakāpeniski palielināsies. Paredzams, ka darba tirgus apstākļu uzlabojumi, ko atspoguļo nozīmīgs bezdarba līmeņa kritums, iespēju aplēšu periodā veicinās pakāpenisku darba samaksas un pamatā esošās inflācijas

⁵ Sk. ECB interneta vietnē 2016. gada 8. decembrī publicēto rakstu "Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai".

pieaugumu. Tautsaimniecībai turpinot atveseļoties, gaidāms, ka turpmāku augšupvērstu spiedienu uz pamatā esošo inflāciju radīs arī labākas uzņēmumu cenu noteikšanas iespējas un saistītais cikliskais peļņas maržu kāpums. Enerģijas un neenerģijas izejvielu cenu dinamikas ierobežojošās netiešās ietekmes mazināšanās, iespējams, arī veicinās gaidāmo pamatā esošās inflācijas pieaugumu. Kopumā augšupvērstu ietekmi var radīt arī augošs globālais cenu spiediens. Vērtējot vispārīgāk, pakāpeniskam pamatā esošās inflācijas kāpumam vajadzētu veicināt kopējās inflācijas pieaugumu 2017.–2019. gadā.

5. Nauda un kredītu atlikumi

Plašās naudas pieauguma temps 2016. gada 3. ceturksnī joprojām bija stabils, tomēr oktobrī tas nedaudz samazinājās. Vienlaikus oktobrī palielinājās privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma kāpuma temps. Zemas procentu likmes un ECB nestandarta monetārās politikas pasākumu ietekme joprojām veicina naudas un kredītu atlikuma dinamiku. Tiek lēsts, ka 2016. gada 3. ceturksnī turpināja augt nefinanšu sabiedrību (NFS) kopējā ārējā finansējuma gada plūsma.

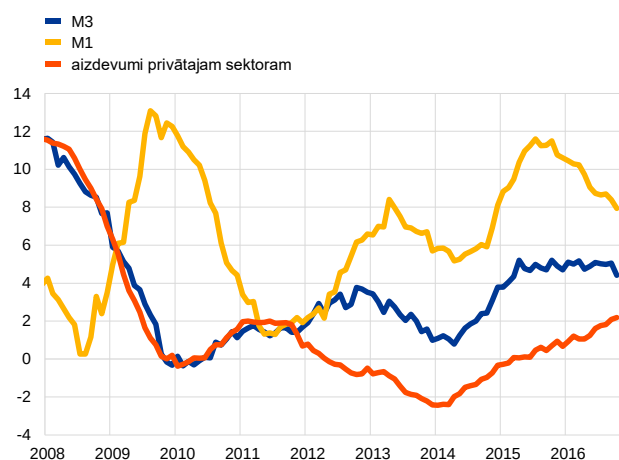
Plašās naudas kāpuma temps pēc vispārējās stabilitātes perioda oktobrī samazinājās. M3 gada pieauguma temps, kopš 2015. gada aprīļa svārstoties aptuveni 5.0% līmenī, 2016. gada oktobrī saruka līdz 4.4% (sk. 21. att.).

Naudas palielinājumu joprojām veicināja vislikvīdāko instrumentu zemās turēšanas izvēles izmaksas ļoti zemu procentu likmju un lēzenas ienesīguma līknes apstākļos, kā arī ECB monetārās politikas pasākumu ietekme. Turklāt M1 gada kāpuma temps 2016. gada 3. ceturksnī samazinājās un oktobrī turpināja sarukt.

21. attēls

M3, M1 un aizdevumi privātajam sektoram

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un nosacītās naudas līdzekļu apvienošanas ietekmei. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī.

Neraugoties uz noguldījumu uz nakti atlikuma gada pieauguma tempa kritumu 2016. gada 3. ceturksnī, noguldījumi uz nakti joprojām bija galvenais M3 palielinājuma noteicošais faktors.

Konkrētāk, lai gan mājsaimniecību noguldījumu uz nakti atlikuma gada kāpuma temps 3. ceturksnī un oktobrī pamatā nemainījās, nefinanšu sabiedrību (NFS) noguldījumu uz nakti gada pieauguma temps šajos periodos samazinājās. Skaidrās naudas apgrozībā kāpuma temps joprojām bija ierobežots, neliecinot par kādu vispārēju naudas līdzekļu turētāju sektora tendenci ļoti zemu vai negatīvu procentu likmju dēļ noguldījumus aizstāt ar skaidro naudu. Īstermiņa noguldījumu (izņemot noguldījumus uz nakti, t.i., M2 – M1) atlikums 2016. gada 3. ceturksnī un oktobrī turpināja sarukt. Nelielas M3 sastāvdaļas tirgojamo finanšu instrumentu (t.i., M3 – M2) kāpuma temps 3. ceturksnī pieauga, un to galvenokārt veicināja naudas tirgus fondu akciju un daļu stabils kāpums, taču oktobrī tas palēninājās.

Iekšzemes naudas piedāvājuma kāpināšanas avoti vēl arvien bija plašās naudas pieauguma noteicošais faktors (sk. 22. att.).

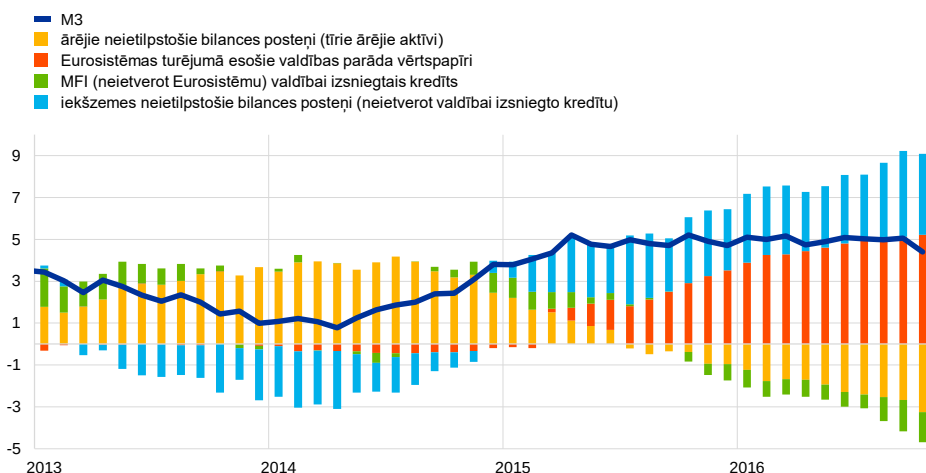
Kā vienu no M3 kāpumu pozitīvi ietekmējošajiem bilances posteņiem var minēt Eurosistēmas galvenokārt ECB "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" (VSAIP) ietvaros veiktās valdības parāda vērtspapīru iegādes (sk. stabiņu sarkano daļu 22. att.). Turklāt M3 pieaugumu joprojām veicina iekšzemes neietilpstošie bilances posteņi (neietverot valdībai izsniegto kredītu; sk. stabiņu zilo daļu 22. att.). To nosaka vērojamā privātā sektora kreditēšanas atveseļošanās un MFI ilgāka termiņa finanšu saistību ilgstošā samazināšanās. Šīs ilgāka termiņa finanšu saistības (neietverot kapitālu un rezerves), kuru gada pārmaiņu temps kopš 2012. gada 2. ceturkšņa bijis negatīvs,

2016. gada 3. ceturksnī un oktobrī turpināja sarukt īpaši ECB ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO II) ietekmes dēļ. ITRMO ir kā alternatīva ilgāka termiņa uz tirgus instrumentiem balstītajam banku finansējumam, un tās mazina investoriem stimulu turēt ilgtermiņa vērtspapīrus un banku emitētās obligācijas.

22. attēls

M3 un tajā neietilpstošie bilances posteņi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, devums; procentu punktos; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī.

Turpretī MFI tīrie ārējie aktīvi vēl arvien radīja spēcīgu lejupvērstu spiedienu uz M3 gada kāpuma tempu, un to noteica pastāvīgas kapitāla aizplūdes no euro zonas (sk. stabiņu dzelteno daļu 22. att.). Nerezidentu VSAIP ietvaros pārdotās euro zonas valdības obligācijas šo tendenci būtiski pastiprina, jo to ieņēmumi galvenokārt tiek ieguldīti ārpus euro zonas esošo valstu ieguldījumu instrumentos. Turklāt MFI (neietverot Eurosistēmu) palielināja valdības parāda vērtspapīru pārdošanas apjomu, kas palēnināja M3 pieaugumu (sk. stabiņu zaļo daļu 22. att.).

Aizdevumu atlikuma pieauguma temps turpināja pakāpeniski uzlaboties.

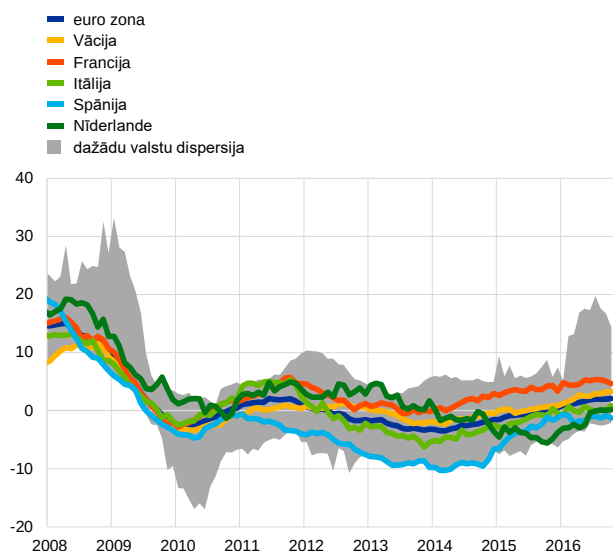
Privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps (korigēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un nosacītās naudas līdzekļu apvienošanas ietekmei) 2016. gada 3. ceturksnī un oktobrī palielinājās (sk. 21. att.). NFS saņemto aizdevumu apjoma atjaunošanās dažādās nozarēs pēc neliela sarukuma 3. ceturksnī oktobrī atkal atsākās (sk. 23. att.). NFS saņemto aizdevumu atlikuma kāpuma temps kopš zemākā punkta sasniegšanas 2014. gada 1. ceturksnī kopumā būtiski pieaudzis. Šāda dinamika visai plaši vērojama lielākajās valstīs, lai gan aizdevumu atlikuma kāpuma temps dažās jurisdikcijās joprojām ir negatīvs. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps 2016. gada 3. ceturksnī un oktobrī nemainījās (sk. 24. att.). Šīs tendences veicināja kopš 2014. gada vasaras euro zonā plaši vērojamā banku aizdevumu procentu likmju būtiskā samazināšanās (īpaši ECB nestandarta monetārās politikas pasākumu veikšanas dēļ) un banku aizdevumu piedāvājuma un pieprasījuma uzlabošanās. Turklāt bankas panākušas progresu bilanču

konsolidēšanā, lai gan dažās valstīs saglabājas augsts ienākumus nenesošo aizdevumu atlikuma līmenis, kas var ierobežot jaunu kredītu izsniegšanu.

23. attēls

MFI aizdevumi NFS atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

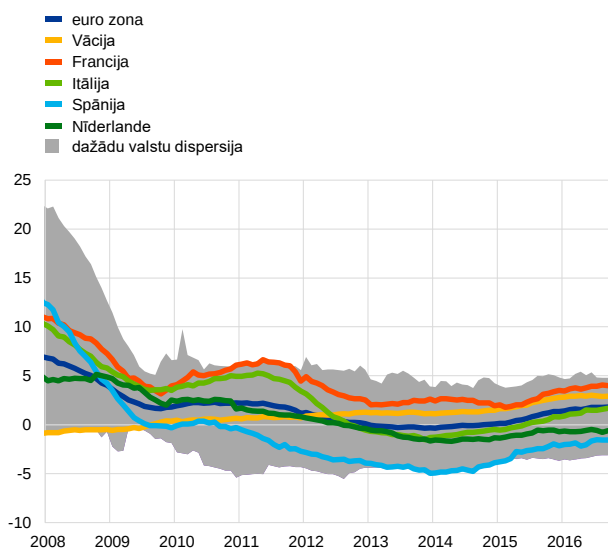
Avots: ECB.

Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un nosacītās naudas līdzekļu apvienošanas ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo līmeni. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī.

24. attēls

MFI aizdevumi mājsaimniecībām atsevišķās euro zonas valstīs

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: ECB.

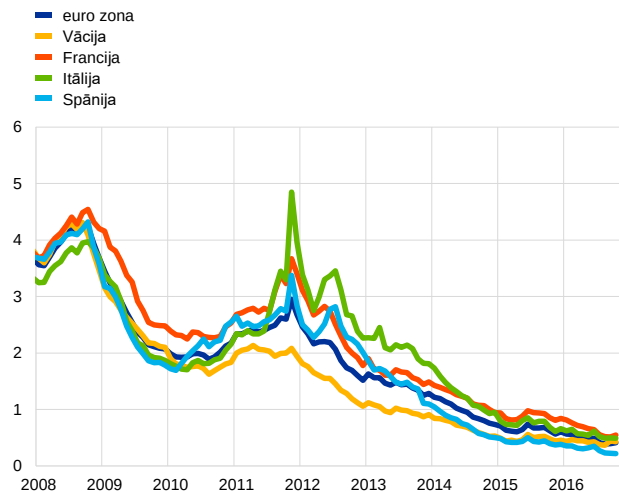
Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un nosacītās naudas līdzekļu apvienošanas ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo līmeni. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī.

Aizdevumu atlikuma kāpuma tempu 2016. gada 3. ceturksnī joprojām veicināja aizdevumu pieprasījuma pieaugums visās aizdevumu kategorijās, savukārt kredītu standarti uzņēmumiem netika mainīti (pēc neto izteiksmē mazāk stingru kredītu standartu piemērošanas pēdējos divos gados) un mājsaimniecībām kļuva mazāk stingri. Saskaņā ar banku euro zonas veiktās kreditēšanas 2016. gada oktobra apsekojumu konkurences spiediens un (mazākā mērā) tirgus dalībnieku riska uztveres mazināšanās turpināja veicināt mazāk stingru kredītu standartu piemērošanu uzņēmumiem un mājsaimniecībām. Turklāt aizdevumu pieprasījuma kāpumu galvenokārt noteica procentu likmju zemais vispārējais līmenis, augošās finansējuma vajadzības uzņēmumu apvienošanās un pārņemšanas darījumiem un labvēlīgas mājokļu tirgus perspektīvas (sk. [apsekojumu](#)). Šajā sakarā ECB negatīvā noguldījumu iespējas procentu likme pozitīvi ietekmē aizdevumu apjomu, taču negatīva ietekme tai ir uz banku neto procentu ienākumiem un aizdevumu procentu likmju starpību. Turklāt, kā atzīmē bankas, ECB aktīvu iegādes programmas pozitīvā ietekme uz kredītu piedāvājumu galvenokārt izpaudās mazāk stingru kredītu noteikumu un nosacījumu piemērošanā, bet tās ietekme uz banku neto procentu likmju starpību bija negatīva.

25. attēls

Kopējās banku parāda finansējuma izmaksas

(noguldījumu un uz nenodrošināta tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma kopējās izmaksas; gadā, %)

Avoti: ECB, Merrill Lynch Global Index un ECB aprēķini.

Piezīmes. Noguldījumu kopējās izmaksas aprēķina kā jauno darījumu procentu likmju noguldījumiem uz nakti, noguldījumiem ar noteikto termiņu un noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu, kas svērti ar to attiecīgo atlikumu, vidējo rādītāju. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī.

Banku finansējuma nosacījumi joprojām bija labvēlīgi.

Kopējās banku parāda finansējuma izmaksas pēc 2016. gada 3. ceturksnī novērotā kopumā stabilā stāvokļa oktobrī nedaudz palielinājās (sk. 25. att.). Nelielo kāpumu oktobrī noteica banku obligāciju peļņas likmju pieaugums, savukārt noguldījumu izmaksas turpināja nedaudz samazināties. ECB stimulējošā monetārās politikas nostāja, MFI ilgāka termiņa finanšu saistību atmaksa neto izteiksmē, banku bilancu nostiprināšanās un finanšu tirgu sadrumstalotības mazināšanās veicināja kopējo banku parāda finansējuma izmaksu sarukumu līdz ļoti zēmam līmenim. Pamatā atbilstoši šīm norisēm bankas euro zonas banku veiktās kredītēšanas 2016. gada oktobra apsekojumā ziņoja par finansējuma piesaistes iespēju (emitējot parāda vērtspapīrus) uzlabošanos 3. ceturksnī, bet tās paredz, ka 4. ceturksnī situācija kopumā nemainīsies.

NFS un māsāimniecībām izsniegto banku aizdevumu procentu likmju līmenis 2016. gada

3. ceturksnī un oktobrī joprojām bija ļoti labvēlīgs (sk. 26. un 27. att.).

Māsāimniecībām mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes 2016. gada 3. ceturksnī un oktobrī turpināja sarukt līdz jaunam vēsturiski zemākajam līmenim. NFS saņemto banku aizdevumu kopējās procentu likmes šajā pašā periodā svārstījās iepriekš sasniegtajā līmenī. Kopš ECB kredītu nosacījumu stingrības mazināšanas pasākumu izziņošanas 2014. gada jūnijā NFS un māsāimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes sarukušas daudz būtiskāk nekā tirgus darījumu atsauces procentu likmes, tādējādi liecinot par spēcīgāku monetārās politikas pasākumu ietekmi uz banku aizdevumu procentu likmēm. Kopējo banku finansējuma izmaksu samazinājums veicināja kopējo aizdevumu procentu likmju kritumu. Gan NFS, gan māsāimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes no 2014. gada maija līdz 2016. gada oktobrim saruka par 110 bāzes punktiem. Mazāk aizsargātās valstīs bija vērojams īpaši spēcīgs banku aizdevumu procentu likmju kritums, tādējādi veicinot agrākās monetārās politikas transmisijas asimetrijas mazināšanos daudzās valstīs. Pavisam neliela apjoma aizdevumu (līdz 0.25 milj. euro) un liela apjoma aizdevumu (lielāku par 1 milj. euro) procentu likmju starpība euro zonā šajā pašā periodā būtiski saruka un 2016. gada 3. ceturksnī un oktobrī pamatā nemainījās. Tas rāda, ka aizdevumu procentu likmju kritums kopumā pozitīvi ietekmē mazos un vidējos uzņēmumus lielākā mērā nekā lielos uzņēmumus.

Tiek lēsts, ka euro zonas NFS kopējā ārējā finansējuma gada plūsma

2016. gada 3. ceturksnī turpināja palielināties. NFS ārējais finansējums pašlaik ir tādā pašā līmenī kā 2005. gada sākumā (pirms pārmērīga kredītēšanas kāpuma perioda sākuma). Kopš 2014. gada sākuma novēroto NFS ārējā finansējuma situācijas uzlabošanos veicināja ekonomiskās aktivitātes nostiprināšanās, turpmākais banku aizdevumu izmaksu sarukums, mazāk stingri banku kredītu nosacījumi, uz tirgus instrumentiem balstītā parāda finansējuma ļoti zemās izmaksas

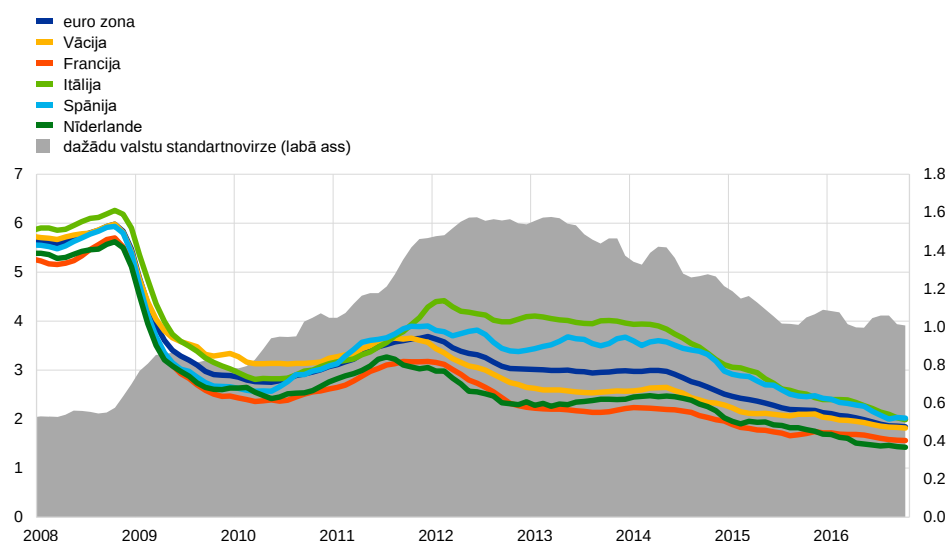
un – pēdējā laikā – lielāks uzņēmumu apvienošanās un pārņemšanas darījumu skaits. Vienlaikus NFS rekordlielie naudas līdzekļu turējumi, bažas par globālās atveseļošanās noturīgumu un ar to saistītā ienesīgu ieguldījumu pamatlīdzekļos iespēju nepietiekamība mazināja nepieciešamību pēc ārējā finansējuma.

2016. gada oktobrī saglabājās straujš euro zonas NFS parāda vērtspapīru neto emisijas apjoma pieaugums, savukārt novembrī tas mazinājās. Jaunākie ECB oficiālie dati rāda, ka emisijas aktivitāte septembrī būtiski palielinājās. Šis pieaugums bija plaši vērojams daudzās valstīs, un papildus citiem faktoriem to noteica arī ECB uzņēmumu obligāciju iegādes. Provizorisks dati liecina, ka emisijas aktivitāte oktobrī joprojām bija spēcīga, savukārt novembrī tā samazinājās. Novembrī vērojama sarukums, iespējams, atspoguļoja emitentu nodomu atlikt plānoto emisiju. NFS kotēto akciju neto emisijas aktivitāte pēdējos mēnešos saglabājusies diezgan zemā līmenī.

26. attēls

NFS izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu mainīgie vidējie rādītāji)

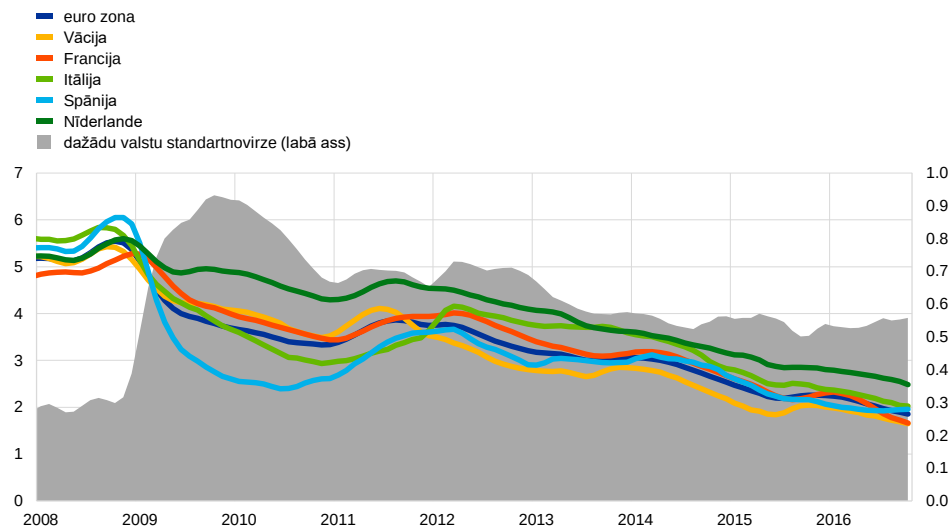
Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu mainīgo vidējo rādītāju. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī.

27. attēls

Mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu mainīgie vidējie rādītāji)

Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu mainīgo vidējo rādītāju. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2016. gada oktobrī.

Euro zonas NFS finansējuma izmaksu līmenis joprojām ir ļoti labvēlīgs. NFS

kopējās ārējā finansējuma nominālās izmaksas pēc neliela kāpuma augustā (no jūlijā sasniegtā vēsturiski ļoti zemā līmeņa) 2016. gada septembrī un oktobrī nedaudz samazinājās. Nesen, pieaugot obligāciju peļņas likmēm pasaulē, vērojamas pazīmes, kas liecina par parāda finansējuma izmaksu dinamikas iespējamo pavērsienu. Vienlaikus sakarā ar augstām kapitāla vērtspapīru riska prēmijām kapitāla vērtspapīru finansējuma izmaksu līmenis joprojām ir augsts.

6. Fiskālās norises

Paredzams, ka 2016.–2019. gadā euro zonas valdības budžeta deficīts un parāda rādītāji saglabās lejupvērstu tendenci. Gaidāms, ka euro zonas fiskālā nostāja 2016. gadā būs ekspansīva, bet 2017.–2019. gadā tā kopumā kļūs neitrāla. Parāda samazināšanos galvenokārt veicinās labvēlīga procentu likmju un izaugsmes starpība, ņemot vērā labākus cikliskos apstākļus un zemās procentu likmes. Dažām valstīm ir fiskālās elastības iespējas, ko tās varētu izmantot izaugsmes palielināšanai. Valstīm ar augstu valdības parāda līmeni nepieciešami papildu konsolidācijas pasākumi atbilstoši Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) prasībām, lai nodrošinātu valsts parāda rādītāja stabilu samazināšanos.

Prognozēts, ka euro zonas valdības budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā turpinās pakāpeniski samazināties. Saskaņā ar Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskajām iespēju aplēsēm⁶ paredzams, ka budžeta deficīts kritīsies no 2.1% no IKP 2015. gadā līdz 1.2% no IKP 2019. gadā (sk. tabulu). 2016. gada aplēses liecina, ka zemāki procentu maksājumi un labvēlīga cikliskā komponente būs galvenie budžeta deficīta kritumu veicinošie faktori. Zemāki procentu maksājumi, pozitīvi cikliskie apstākļi un budžeta sākotnējais pārpalikums 2017.–2019. gadā turpinās stimulēt tālāku budžeta deficīta samazinājumu. Salīdzinājumā ar 2016. gada septembra iespēju aplēsēm fiskālā perspektīva pamatā saglabājas nemainīga.⁷

Gaidāms, ka euro zonas fiskālā nostāja 2016. gadā būs ekspansīva, bet 2017.–2019. gadā tā kopumā kļūs neitrāla.⁸ Ekspansīvo fiskālo nostāju 2016. gadā galvenokārt nosaka diskrecionārie fiskālie pasākumi ieņēmumu daļā, piemēram, vairākās euro zonas valstīs veiktā tiešo nodokļu samazināšana. Saistībā ar 2017.–2019. gada periodu paredzams, ka fiskālā nostāja būs kopumā neitrāla, jo deficītu palielinošus pasākumus ieņēmumu daļā, visticamāk, kompensēs valdības izdevumu mazāk dinamisks kāpums. Konkrētāk, pēdējie ietver atlīdzību nodarbinātajiem un starppatēriņu, un prognozēts, ka to pieauguma temps būs lēnāks nekā nominālā IKP kāpuma tempa tendence. Savukārt tiek lēsts, ka citi posteņi, piemēram, valdības ieguldījumi, palielināsies straujāk nekā potenciālais izaugsmes temps. ņemot vērā nepieciešamību līdzsvarot ekonomiskās stabilizācijas vajadzības, no vienas puses, un nepieciešamo konsolidāciju fiskālās ilgtspējas nodrošināšanai vairākās euro zonas valstīs, no otras puses, neitrālo fiskālo nostāju 2017. gadā un pēc tam var uzskatīt par kopumā piemērotu. 2016. gada septembra iespēju aplēšu korekcijas ir ierobežotas. Tomēr prognozēts, ka fiskālā nostāja 2016. gadā nebūs tik ekspansīva,

⁶ Sk. Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai, kas pieejamas [ecbstaffprojections201612](#).

⁷ Lai gan budžeta plānu projekti 2017. gadam, ko euro zonas valstis iesniedza oktobra vidū, dažām valstīm paredz papildu konsolidācijas pasākumus, tie ne vienmēr pilnībā atspoguļoti speciālistu aplēsēs, jo tās ietver tikai pasākumus, ko parlaments jau pieņēmis vai tuvākajā laikā gatavojas pieņemt. Spānijas aktualizētais budžeta plāna projekts publicēts pēc iesniegšanas termiņa beigām.

⁸ Fiskālo nostāju mēra kā strukturālās sākotnējās bilances pārmaiņas, t.i., atskaitot no cikliski korigētās sākotnējās budžeta bilances pagaidu pasākumus, piemēram, valdības atbalstu finanšu sektoram. Diskusiju par euro zonas fiskālās nostājas koncepciju sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biljetena" Nr. 4 rakstā *The euro area fiscal stance* ("Euro zonas fiskālā nostāja").

kā iepriekš gaidīts, galvenokārt iepriekš paredzētā nodokļu samazinājuma korekciju un neparedzētu ieņēmumu dažās valstīs dēļ.

Tabula

Fiskālās norises euro zonā

(% no IKP)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
a. Kopējie ieņēmumi	46.8	46.5	46.2	46.0	45.8	45.7
b. Kopējie izdevumi	49.4	48.5	47.9	47.5	47.3	47.0
t.sk.:						
c. Procentu izdevumi	2.7	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8
d. Sākotnējie izdevumi (b – c)	46.7	46.1	45.8	45.5	45.4	45.2
Budžeta bilance (a – b)	–2.6	–2.1	–1.8	–1.6	–1.5	–1.2
Sākotnējā budžeta bilance (a – d)	0.1	0.3	0.4	0.4	0.4	0.6
Cikliski koriģētā budžeta bilance	–1.9	–1.8	–1.8	–1.7	–1.6	–1.4
Strukturālā budžeta bilance	–1.7	–1.6	–1.8	–1.8	–1.6	–1.4
Bruto pārāds	92.0	90.4	89.4	88.5	87.3	85.7
Papildpostenis: reālais IKP (pārmaiņas; %)	1.2	1.9	1.7	1.7	1.6	1.6

Avoti: Eurostat, ECB un Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses.

Piezīmes. Dati attiecas uz visu euro zonas valdības sektoru. Skaitļu noapaļošanas rezultātā summa var atšķirties no kopsummas. Tā kā prognozēs ņemtas vērā nesenās datu korekcijas, tie varētu atšķirties no jaunākajiem apstiprinātajiem Eurostat datiem.

Gaidāms, ka augstais euro zonas valdības parāda līmenis turpinās samazināties.

Tiek lēsts, ka euro zonas valdības parāda attiecība pret IKP salīdzinājumā ar 2014. gadā sasniegto augstāko līmeni pakāpeniski saruks no 90.4% 2015. gadā līdz 85.7% 2019. gada beigās. Parāda samazināšanos galvenokārt veicina labvēlīga procentu likmju un izaugsmes starpība, ņemot vērā labākus cikliskos apstākļus un zemas procentu likmes. Gaidāmo parāda dinamiku labvēlīgi ietekmē arī neliels sākotnējais pārpalikums. Paredzams, ka euro zonas valdības parāda attiecība pret IKP 2017. un 2018. gadā salīdzinājumā ar 2016. gada septembra iespēju aplēsēm būs nedaudz augstāka. Tiek lēsts, ka līdz iespēju aplēšu perioda beigām vairāk nekā puse euro zonas valstu pārsniegs atsaucēs vērtību 60% no IKP. Turklāt paredzams, ka dažās valstīs valdības parāda rādītājs iespēju aplēšu periodā turpinās palielināties.

Turpmāki konsolidācijas pasākumi ir nepieciešami, īpaši valstīs ar augstu parāda attiecību pret IKP.

Šīm valstīm jānodrošina sava valsts parāda rādītāju stabils sarukums, jo tās ir īpaši neaizsargātas gadījumā, ja finanšu tirgus atkal kļūtu nestabils vai atjaunotos procentu likmju kāpums. Pilnīga atbilstība SIP prasībām nodrošinātu budžeta nesabalansētības novēršanu un atmaksājama parāda trajektorijas sasniegšanu. Euro zonas valstis, kurām ir fiskālās elastības iespējas, var izmantot iespēju manevrēt, piemēram, paplašinot valsts investīcijas. Visas valstis būtu ieguvējas, ja tās tiektos panākt to, ka valdības budžeta sastāvs vēl vairāk veicinātu izaugsmi.

Pēc budžeta plānu projektu iesniegšanas oktobra vidū Eiropas Komisija

vairākās valstīs konstatēja riskus saistībā ar neatbilstību SIP. Sešas no valstīm, uz kurām attiecas preventīvā daļa, bija pakļautas riskam, kas attiecas uz neatbilstību SIP prasībām, t.i., Beļģija, Itālija, Kipra, Lietuva, Slovēnija un Somija. No korektīvajai

daļai pakļautajām valstīm šis risks tika konstatēts tikai Spānijā. Tomēr, neraugoties uz to, ka dažos budžeta plānos vērojama būtiska SIP nosacījumu neizpilde, Komisija nevienai dalībvalstij nelūdza aktualizēt budžeta plāna projektu. Budžeta plānu projektu detalizētāku pārskatu sk. šā "Tautsaimniecības Biljetena" 5. ielikumā.

Ielikumi

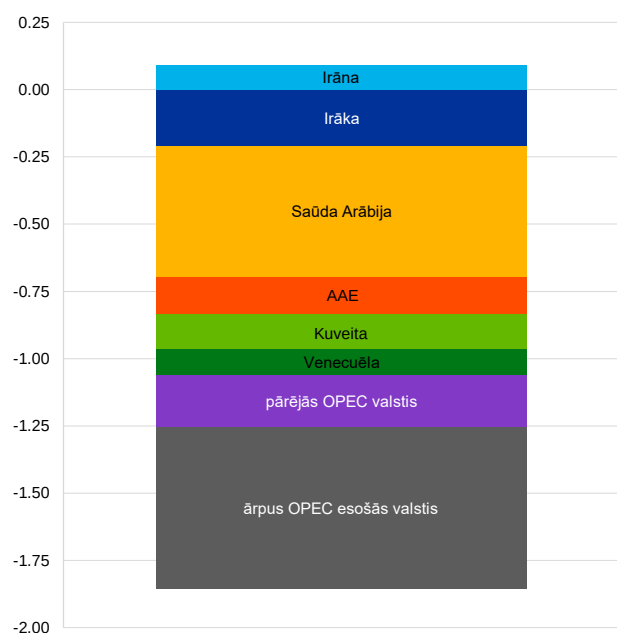
1. OPEC 2016. gada novembra vienošanās par naftas tirgu ietekme

Naftas eksportētājvalstu organizācija (OPEC) tās Ministru konferencē 2016. gada 30. novembrī apstiprināja jauna naftas ražošanas mērķa (32.5 milj. barelu dienā) noteikšanas nosacījumus. Vienošanās paredz samazināt naftas ražošanu par 1.2 milj. barelu dienā, no 2017. gada janvāra līdz jūnijam katras organizācijas dalībvalsts piegādēm nosakot vienādu samazinājumu (4.5%; sk. A att.). Atkarībā no tirgus apstākļiem un attīstības perspektīvas vienošanās par naftas piegādes samazināšanu var tikt pagarināta līdz 2017. gada beigām. Taču vienošanās neattiecas uz Lībiju un Nigēriju, jo šo valstu naftas piegādes apjomu nevar prognozēt un tas pakļauts biežiem pārtraukumiem politiskās nestabilitātes dēļ. Attieksme pret Irānu, kas atvērta pēc rietumu sankcijām, bija īpaša, nosakot piegādes apjoma mērķi 4 milj. barelu dienā un būtiski pārsniedzot tās pašreizējo ražošanas līmeni. OPEC naftas ražošanas samazināšanas stratēģiju atbalsta ārpus OPEC esošie ražotāji, kas arī plāno ieviest samazinājumu par 0.6 milj. barelu dienā. Pasaules naftas piegādes tādējādi samazināsies par 1.9% salīdzinājumā ar 2.6% kāpumu 2015.–2016. gadā.

A attēls

Ražošanas samazinājums OPEC 30. novembra sanāksmes vienošanās rezultātā

(milj. barelu dienā)

Avots: OPEC.

Piezīmes. Irāna – 0.09 milj. barelu dienā (b/d), Irāka – 0.21 milj. b/d, Kuveita – 0.13 milj. b/d, Saūda Arābija – 0.49 milj. b/d, AAE – 0.14 milj. b/d, Venecuēla – 0.1 milj. b/d, ārpus OPEC esošās valstis – 0.6 milj. b/d; "pārējās OPEC valstis" ietver Alžīru (–0.05 milj. b/d), Angolu (–0.08 milj. b/d), Ekvadoru (–0.03 milj. b/d), Gabonu (–0.01 milj. b/d) un Kataru (–0.03 milj. b/d).

Šajā ielikumā aplūkota organizācijas jaunā ražošanas/piedāvājuma stratēģija un novērtēta tās iespējamā ietekme uz naftas cenu. Kopš OPEC 28. septembrī paziņoja par nodomu atjaunot ražošanas ierobežojumu, naftas cena par barelu svārstījies 44–54 ASV dolāru robežās. Tas radīja nedaudz lielāku nestabilitāti, bet cenu būtiski nepaaugstināja, jo tirgus noskaņojums par ražošanas kvotu atjaunošanas varbūtību bijis nepastāvīgs. Pēc šīs vienošanās *Brent* jēlnaftas cena palielinājās par 6 ASV dolāriem par barelu (no 45.9 ASV dolāriem 29. novembrī līdz 52.0 ASV dolāriem 7. decembrī). Tomēr atsevišķi apsvērumi, kas radīja nenoteiktību tirgū, joprojām dominē.

Šī ir pirmā reize, kad OPEC un ārpus OPEC esošo valstu naftas ražotāji vienojušies par saskaņotu ražošanas/piedāvājuma samazināšanu. Šīs sadarbības pamatā ir dažādu valstu kopējā vēlēsšanās uzlabot savas tautsaimniecības finansiālo stāvokli. OPEC ieguldījums ir pieticīgāks nekā iepriekš (veido tikai aptuveni pusi no Āzijas krīzes vai lielās recesijas laikā veiktā samazinājuma), bet ārpus OPEC esošo valstu ražotāju iesaistīšanās ļāva nodrošināt būtisku naftas piegādes samazinājumu. Tomēr iespējams, ka faktiskais samazinājums izrādīsies mazāks par

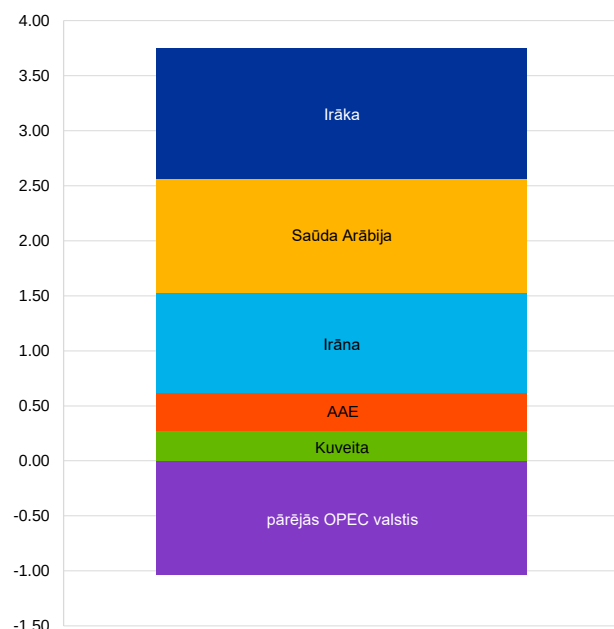
paziņoto, jo nav zināms, vai Krievija un citi ārpus OPEC esošo valstu ražotāji pildīs savas saistības.

Ar šo vienošanos Saūda Arābija atsakās no 2014. gada novembrī apstiprinātās stratēģijas par savas tirgus daļas aizsardzību. Toreiz tā iebilda pret mazāko organizācijas dalībvalstu ierosmi ierobežot ražošanu, lai novērstu naftas cenas tālāku lejupslīdi. Tā rezultātā no 2015. gada sākuma kopējās OPEC piegādes palielinājās par 2.7 milj. barelu dienā. Lielākais apjoms nāca no Irākas, Saūda Arābijas un pēc tam arī no Irānas, bet dažu citu dalībvalstu ražošanas temps saruka zemo naftas cenu dēļ (sk. B att.).

B attēls

Pēdējo divu gadu pārmaiņas OPEC dalībvalstu piegādēs

(milj. barelu dienā)

Avots: Starptautiskā Enerģētikas aģentūra.

Piezīmes. Irāna – 0.91 milj. b/d, Irāka – 1.19 milj. b/d, Kuveita – 0.28 milj. b/d, Saūda Arābija – 1.04 milj. b/d, AAE – 0.34 milj. b/d, "pārējās OPEC valstis" ietver Alžīru (–0.01 milj. b/d), Angolu (–0.17 milj. b/d), Gabonu (–0.03 milj. b/d), Lībiju (–0.18 milj. b/d), Nigēriju (–0.32 milj. b/d), Kataru (–0.06 milj. b/d), Venecuēlu (–0.32 milj. b/d), Ekvadoru (0.01 milj. b/d) un Indonēziju (0.04 milj. b/d).

OPEC lēmuma ietekmi uz naftas cenām nākotnē var novērtēt, izmantojot plašu modeļu kopu.

Piemēram, piedāvājuma sarukums jau analizēts ar Eurosistēmas speciālistu izmantotajiem modeļiem⁹ un naftas tirgus strukturālo vektoru autoregresijas (SVAR) modeli ar zīmes ierobežojumiem, kas līdzīgs L. Kiliana (*L. Kilian*) un D. P. Mērfija (*D. P. Murphy*) modelim.¹⁰ Izmantojot šos modeļus, aprēķināts, ka naftas cena līdz 2017. gada beigām paaugstināsies par 19–25%, pārsniedzot pamataplēšu cenu prognozes, kas balstītas uz naftas nākotnes līgumu cenām.¹¹

Tomēr uz šo cenu augšupejas scenāriju attiecas lejuvērsti riski.

Pirmkārt, vairāk nekā divos pārmērīgas izlaides gados veidotie milzīgie naftas krājumi var kalpot kā papildu buferis, kas slāpē jebkuru negaidītu un krasu naftas cenas reakciju. Otrkārt, piedāvājumu daļēji var kompensēt norises OPEC dalībvalstīs, kurām piemērots izņēmums. Treškārt, ārpus OPEC esošo valstu piegādes iespējamā endogēnā reakcija var ierobežot naftas cenas atbildes norises. Tas īpaši attiecas uz strukturālajām pārmaiņām, kas ASV slānēkļa naftas revolūcijas rezultātā pazemināja slānēkļa naftas ieguves izmaksas zem citu netradicionāla veida naftas ražotāju izmaksu līmeņiem, tādējādi, iespējams, ietekmējot naftas līdzsvara cenu.

⁹ Sk. četru modeļu apvienojuma apskatu ECB "Tautsaimniecības Biļetena" 2015. gada 4. numura rakstā *Forecasting the price of oil* ("Naftas cenas prognozēšana").

¹⁰ "The role of inventories and speculative trading in the global market for crude oil", *Journal of Applied Econometrics*, vol. 29, 2014, pp. 454–478.

¹¹ Pamataplēsēs prognozēts, ka naftas cena līdz 2019. gada beigām paaugstināsies līdz 55 ASV dolāriem par barelu. Šajā ielikumā veiktā analīze kopumā atbilst alternatīvam naftas cenas ceļam, kas izmantots, lai veiktu jaunāko, t.sk. arī uz naftas nākotnes līgumu cenām pirms OPEC vienošanās balstīto, Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu jutīguma analīzi. Tās rezultāti sniegti "Eurosistēmas speciālistu 2016. gada decembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai" 3. ielikumā "Jutīguma un scenāriju analīze", kas pieejams ECB interneta vietnē.

Ilgtermiņā naftas cena joprojām būs piesaistīta ražošanas robežizmaksām.

Šajā laikā tirgus strukturālie nosacījumi nav mainījušies. Šodien naftas tirgus kļuvis vēl konkurētspējīgāks nekā pirms diviem gadiem, jo izmaksu ziņā izdevīgās ASV naftas rūpniecības pārstrukturēšanas un jaunā tehnoloģiskā progresa dēļ triju gadu laikā vairāk nekā par piektdaļu pazeminājusies slānekļa naftas urbuma izmaksas sedzošā cena.¹²

¹² Rystad Energy, *North American Shale Report – NASReport*, 2016.

2. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2016. gada 27. jūlijs–25. oktobris)

Šajā ielikumā aplūkotas ECB monetārās politikas operācijas 2016. gada piektajā un sestajā rezervju prasību izpildes periodā (attiecīgi no 2016. gada 27. jūlija līdz 13. septembrim un no 2016. gada 14. septembra līdz 25. oktobrim). Šajā periodā galveno refinansēšanas operāciju (GRO), aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas uz nakti procentu likmes saglabājās nemainīgas – attiecīgi 0.00%, 0.25% un –0.40%. 28. septembrī tika veikta otrā ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) kopuma (ITRMO II) otrā ITRMO 45.3 mljrd. euro apjomā. Ar šo operāciju iepludināto likviditāti daļēji kompensēja pirmā ITRMO kopuma (ITRMO I) obligātās atmaksas un pirmās ITRMO I operācijas brīvprātīgās atmaksas (kopumā 11 mljrd. euro apjomā). Neto likviditātes iepludināšana 34.2 mljrd. euro apjomā radīja abu ITRMO programmu kopējā atlikuma palielināšanos līdz 497.2 mljrd. euro aplūkojamā perioda beigās. Papildus Eurosistēma turpināja valsts sektora vērtspapīru, nodrošināto obligāciju un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādi, kā arī uzņēmumu sektora vērtspapīru iegādi paplašinātās aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros ar mērķa apjomu vidēji 80 mljrd. euro mēnesī.

Likviditātes vajadzības

Aplūkojamā periodā vidējais banku sistēmas dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko definē kā autonomo faktoru un rezervju prasību summu, salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu (t.i., ar 2016. gada trešo un ceturto rezervju prasību izpildes periodu) pieauga par 65.0 mljrd. euro (līdz 908.0 mljrd. euro). Šo likviditātes vajadzību palielinājumu gandrīz pilnībā noteica neto autonomo faktoru vidējā rādītāja pieaugums par 63.2 mljrd. euro, sasniedzot 790.8 mljrd. euro, bet obligāto rezervju prasību apjoms pieauga tikai nedaudz (sk. tabulu).

Tabula

Eurosistēmas likviditātes situācija

	Pašreizējais periods (2016. gada 27. jūlijs– 25. oktobris)		Iepriekšējais periods (2016. gada 27. aprīlis– 26. jūlijs)	Sestais rezervju prasību izpildes periods (2016. gada 14. septembris– 25. oktobris)	Piektais rezervju prasību izpildes periods (2016. gada 27. jūlijs– 13. septembris)		
Saistības – likviditātes vajadzības (vidējie dati; miljrd. euro)							
Autonomie likviditātes faktori	1 916.7	(+65.0)	1 851.7	1 938.4	(+40.3)	1 898.0	(+0.3)
Banknotes apgrozībā	1 095.5	(+13.3)	1 082.3	1 094.7	(–1.5)	1 096.2	(+9.1)
Valdības noguldījumi	151.9	(+0.2)	151.6	168.3	(+30.5)	137.8	(–37.7)
Citi autonomie faktori	669.3	(+51.5)	617.7	675.3	(+11.3)	664.0	(+28.9)
Monetārās politikas instrumenti							
Pieprasījuma noguldījumu konti	762.0	(+120.1)	641.9	777.4	(+28.6)	748.8	(+91.4)
Obligāto rezervju prasības	117.2	(+1.7)	115.5	117.8	(+1.1)	116.7	(+0.8)
Noguldījumu iespēja	369.9	(+53.3)	316.6	387.3	(+32.2)	355.1	(+32.0)
Likviditāti samazinošās precizējošās operācijas	–	(+0.0)	–	–	(+0.0)	–	(+0.0)
Aktīvi – likviditātes piedāvājums (vidējie dati; miljrd. euro)							
Autonomie likviditātes faktori	1 126.2	(+1.7)	1 124.5	1 115.5	(–19.8)	1 135.3	(+3.0)
Tīrie ārējie aktīvi	686.3	(+32.1)	654.2	687.8	(+2.8)	685.0	(+18.9)
Euro denominētie tīrie aktīvi	439.9	(–30.4)	470.3	427.8	(–22.6)	450.3	(–15.9)
Monetārās politikas instrumenti							
Atklātā tirgus operācijas	1 922.7	(+236.8)	1 685.9	1 987.9	(+121.0)	1 866.9	(+120.6)
Izsoļu operācijas	533.5	(+18.4)	515.0	540.9	(+13.7)	527.2	(+8.0)
GRO	40.6	(–9.8)	50.5	37.4	(–6.1)	43.5	(–4.1)
ITRO ar termiņu 3 mēneši	19.3	(–8.2)	27.6	17.7	(–3.0)	20.7	(–3.8)
ITRMO I operācijas	60.3	(–253.9)	314.1	56.3	(–7.4)	63.7	(–155.2)
ITRMO II operācijas	413.2	(+290.4)	122.9	429.5	(+30.2)	399.3	(+171.1)
Tiešo darījumu portfeli	1 389.2	(+218.4)	1 170.9	1 447.0	(+107.3)	1 339.7	(+112.6)
NOIP1	15.9	(–2.4)	18.3	15.2	(–1.3)	16.5	(–1.3)
NOIP2	7.4	(–0.7)	8.0	7.2	(–0.3)	7.5	(–0.2)
NOIP3	191.6	(+11.8)	179.7	194.7	(+5.9)	188.8	(+5.6)
"Vērtspapīru tirgu programma"	107.1	(–4.0)	111.1	105.4	(–3.1)	108.5	(–2.4)
ABSIP	20.5	(+1.0)	19.5	20.7	(+0.4)	20.3	(+0.4)
VSAIP	1 023.0	(+192.3)	830.7	1 072.9	(+92.6)	980.3	(+99.1)
USAIP	23.9	(+20.4)	3.5	30.8	(+12.9)	17.9	(+11.4)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.1	(–0.1)	0.2	0.1	(+0.0)	0.0	(–0.1)
Cita ar likviditāti saistīta informācija (vidējie dati; miljrd. euro)							
Kopējās likviditātes vajadzības	908.0	(+65.0)	843.1	941.1	(+61.4)	879.7	(–2.0)
Neto autonomie faktori ¹	790.8	(+63.2)	727.6	823.3	(+60.3)	763.0	(–2.9)
Likviditātes pārpalikums	1 014.7	(+171.9)	842.8	1,046.8	(+59.6)	987.2	(+122.6)
Procentu likmju norises (vidējie dati; %)							
GRO	0.00	(+0.00)	0.00	0.00	(+0.00)	0.00	(+0.00)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.25	(+0.00)	0.25	0.25	(+0.00)	0.25	(+0.00)
Noguldījumu iespēja	–0.40	(+0.00)	–0.40	–0.40	(+0.00)	–0.40	(+0.00)
EONIA	–0.342	(–0.008)	–0.333	–0.345	(–0.006)	–0.339	(–0.009)

Avots: ECB.

Piezīme. Tā kā visi skaitļi tabulā ir noapaļoti, dažos gadījumos skaitlis, kas norādīts kā pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, nav šo abu minēto periodu noapaļoto skaitļu starpība (atšķiroties par 0.1 miljrd. euro).

1) Autonomo faktoru kopējā vērtība ietver arī pozīciju "posteņi norēķinu procesā".

Tā kā ilgstošo euro denominēto tīro aktīvu sarukumu kompensēja tīro ārējo aktīvu pieaugums, likviditāti palielinošie autonomie faktori aplūkojamā periodā nedaudz pieauga. Euro denominēto tīro aktīvu vidējais apjoms saruka līdz 439.9 mljrd. euro (par 30.4 mljrd. euro mazāk nekā iepriekšējā aplūkojamā periodā), jo samazinājās tie Eurosistēmas turējumā esošie finanšu aktīvi, kurus netur monetārās politikas mērķiem, turklāt pieauga arī ārvalstu valsts iestāžu saistības nacionālajās centrālajās bankās. Šīs iestādes palielināja savus turējumus, iespējams, tāpēc, ka tirgū bija zudušas pievilcīgas alternatīvas. Tīrie ārējie aktīvi pieauga par 32.1 mljrd. euro (līdz 686.3 mljrd. euro), un to galvenokārt noteica portfeļu ceturkšņa pārvērtēšana, atspoguļojot euro kursa pazemināšanos (ko galarezultātā kompensēja līdzvērtīgas pārmaiņas, kas ietekmēja citu likviditāti samazinošo autonomo faktoru kopumu).

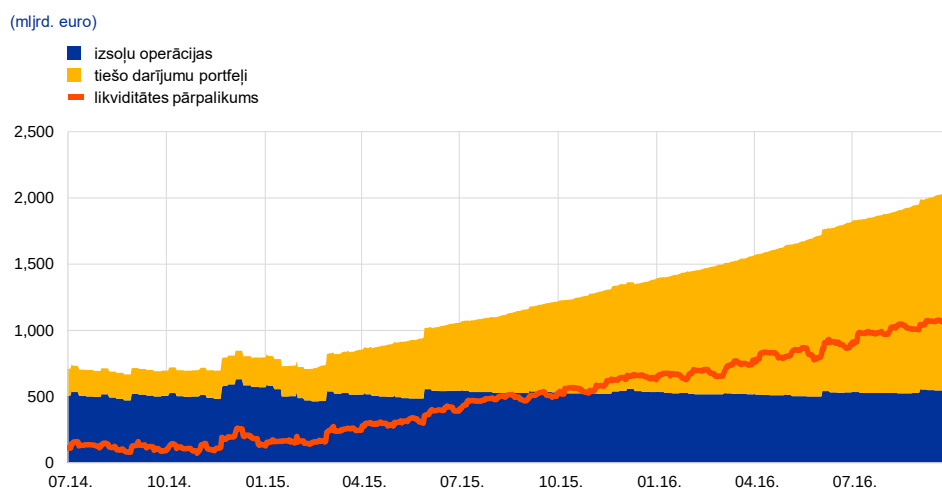
Autonomo faktoru svārstīgums saglabājās paaugstināts un salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu kopumā nemainījās. Šāds svārstīgums galvenokārt atspoguļoja valdības noguldījumu atlikuma svārstības un – lai arī mazākā mērā – tīro ārējo aktīvu un euro denominēto tīro aktīvu ceturkšņa pārvērtēšanu. Vienlaikus Eurosistēmas autonomo faktoru nedēļas prognožu vidējā absolūtā kļūda palielinājās par 5.1 mljrd. euro un aplūkojamā periodā bija 11.3 mljrd. euro.

Ar monetārās politikas instrumentiem nodrošinātā likviditāte

Vidējais likviditātes apjoms, kas nodrošināts ar atklātā tirgus operācijām (t.i., izsoļu operācijām un aktīvu iegādes programmām), pieauga par 236.8 mljrd. euro, sasniedzot 1 922.7 mljrd. euro (sk. att.). Šo kāpumu galvenokārt noteica ECB paplašinātā aktīvu iegādes programma.

Attēls

Monetārās politikas instrumentu un likviditātes pārpalikuma attīstība

Avots: ECB.

Ar izsoļu operācijām nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms palielinājās par 18.4 mljrd. euro (līdz 533.5 mljrd. euro). ITRMO nodrošināto likviditātes apjoma pieaugumu ar uzviju kompensēja regulāro operāciju nodrošinātā likviditātes apjoma samazināšanās. Konkrētāk, GRO un ITRO ar termiņu 3 mēneši nodrošinātā likviditāte samazinājās attiecīgi par 9.8 mljrd. euro un 8.2 mljrd. euro, bet ITRMO atlikums vidēji palielinājās par 36.5 mljrd. euro. To noteica otrās ITRMO II operācijas norēķina neto ietekme, ITRMO I operāciju obligātās atmaksas un pirmās ITRMO I operācijas brīvprātīgās atmaksas.

Ar paplašinātās AIP palīdzību nodrošinātā vidējā likviditāte pieauga par 218.4 mljrd. euro (līdz 1 389.2 mljrd. euro), un to galvenokārt noteica "Valsts sektora aktīvu iegādes programma". "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas", trešās "Nodrošināto obligāciju iegādes programmas", "Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas" un "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros nodrošinātā vidējā likviditāte pieauga attiecīgi par 192.3 mljrd. euro, 11.8 mljrd. euro, 1.0 mljrd. euro un 20.4 mljrd. euro. "Vērtspapīru tirgu programmas" un pirmās un otrās "Nodrošināto obligāciju iegādes programmas" ietvaros turēto obligāciju dzēšanas kopapjoms bija 7.1 mljrd. euro.

Likviditātes pārpalikums

Iepriekš aprakstīto norišu rezultātā vidējais likviditātes pārpalikuma apjoms aplūkojamā periodā palielinājās par 171.9 mljrd. euro (līdz 1 014.7 mljrd. euro; sk. att.). Šis pieaugums galvenokārt tika konstatēts piektajā rezervju prasību izpildes periodā, kad likviditātes pārpalikums palielinājās par 122.6 mljrd. euro, ko noteica ar paplašinātās AIP palīdzību nodrošinātā likviditāte, autonomajiem faktoriem saglabājoties praktiski nemainīgiem. Nelielo kāpumu 59.6 mljrd. euro apmērā sestajā rezervju prasību izpildes periodā galvenokārt radīja autonomo faktoru pieaugums, kas daļēji samazināja paplašinātās AIP nodrošināto likviditāti.

Šis likviditātes pārpalikuma pieaugums pamatā atspoguļojās pieprasījuma noguldījumu kontu vidējā atlikuma palielinājumā par 120.1 mljrd. euro, aplūkojamā periodā sasniedzot 762.0 mljrd. euro. Vidējais noguldījumu iespējas izmantošanas apjoms pieauga par 53.3 mljrd. euro, sasniedzot 369.9 mljrd. euro.

Procentu likmju norises

Darījumu uz nakti naudas tirgus procentu likmes aplūkojamā periodā joprojām bija tuvu noguldījumu iespējas procentu likmei vai pat bija zemākas par to. Beznodrošinājuma darījumu tirgū EONIA (euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss) nedaudz kritās un vidēji bija –0.342% (iepriekšējā aplūkojamā periodā – vidēji –0.333%). EONIA svārstījās šaurā diapazonā no –0.321% līdz –0.354%. Turklāt *GC Pooling* tirgū *repo* darījumu uz nakti vidējās procentu likmes standarta un paplašinātajā nodrošinājuma grozā saruka attiecīgi līdz –0.401% un –0.395% (attiecīgi par 0.005 procentu punktiem un 0.008 procentu punktiem salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu). Arī šīs *repo* darījumu

procentu likmes svārstījās šaurā diapazonā, izņemot 3. ceturkšņa beigās, kad *GC Pooling* tirgū *repo* darījumu uz nakti procentu likme standarta nodrošinājuma grozā krasī samazinājās līdz -0.457% . Šis krasais kritums atspoguļoja sarukušo augstas kvalitātes nodrošinājuma piedāvājumu *repo* darījumu tirgū pārskata sniegšanas laikā, piemēram, ceturkšņa beigās.

3. Euro zonas uzņēmējdarbības vides strukturālie rādītāji

Euro zonas valstu uzņēmējdarbības prakse joprojām ir ļoti nevienmērīga un kopumā ievērojami atpaliek no tā, lai ierindotos starp vislabākos rezultātus sasniegušajām pasaules valstīm. Uzņēmējdarbībai labvēlīga vide var pavērt ceļu jaunu uzņēmumu izveidei, veicināt ekonomisko aktivitāti, kāpināt nodarbinātības līmeni un palielināt valstu spējas pretoties nelabvēlīgiem šokiem.¹³ Daudzas iestādes¹⁴, t.sk. ECB¹⁵, aicinājušas veikt uzņēmējdarbības vides reformas euro zonas tautsaimniecības dinamisma palielināšanai un uzņēmējdarbības veicināšanai. Šajā ielikumā izmantoti strukturālie rādītāji, lai sniegtu kopskatu, specifiskus faktus un intuitīvus piemērus par euro zonas valstu uzņēmējdarbības vides situāciju salīdzinājumā ar vislabākos rezultātus sasniegušajām pasaules valstīm un to, kā tas viss, iespējams, mainījies krīzes laikā.

Strukturālie rādītāji apstiprina, ka vide vairākumā euro zonas valstu joprojām ir diezgan nelabvēlīga uzņēmējdarbībai. Pasaules Bankas uzņēmējdarbības vides labvēlīguma¹⁶ rādītājā ietverti galvenie uzņēmējdarbības vides aspekti, un tas aplūkots A attēlā, kur uz horizontālās ass norādīta valstu vieta pasaulē un histogrammas ataino rādītāja līmeni. Dzeltenie punkti attēlo rādītāju pārmaiņas 2008.–2013. gadā, un sarkanie trijstūri parāda 2013.–2016. gadā panākto progresu. 2017. gada Uzņēmējdarbības vides labvēlīguma ziņojumā (*Doing Business Report*) ietvertais valstu vērtējums liecina, ka neviena euro zonas valsts nav minēta starp 10 vislabākos rezultātus sasniegušajām pasaules valstīm.¹⁷ Visaugstāk ierindojušās euro zonas valstis ir Igaunija (12), Somija (13) un Latvija (14), savukārt viszemāk – Luksemburga (59), Grieķija (61) un Malta (76). Vērtējot reformu īstenošanu, redzams, ka krīzes laikā (2008.–2013. gadā; dzeltenie punkti) Latvija, Portugāle un Slovēnija bija panākušas ievērojamu progresu labvēlīgākas uzņēmējdarbības vides izveidē. Tomēr reformu gaita 2013.–2016. gadā vairākumā euro zonas valstu bija ievērojami lēnāka (sarkanie trijstūri). Progress uzņēmējdarbības vides galvenajās jomās kopš 2013. gada faktiski palielinājās tikai Īrijā, Austrijā, Nīderlandē, Francijā, Spānijā, Beļģijā un Kiprā. Vienlaikus dažas euro zonas valstis 2013.–2016. gadā pat vēl vairāk attālinājās no labās prakses (piemēram, Grieķija, Itālija, Slovākija un Igaunija). Turklāt euro zonas vidējais rādītājs (gaiši zilā līnija) ļoti atpaliek no vislabākos rezultātus sasniegušo pasaules valstu rādītāja (zaļā līnija), dažām euro

¹³ Jaunākais piemērs ir Sondermann, D., *Towards more resilient economies: the role of well-functioning economic structures*, ECB Working Paper Series, No. 1984, November 2016.

¹⁴ Sk., piemēram, Eiropas Komisijas 2016. gada 16. novembra lēmumu Padomes rekomendācijai par euro zonas tautsaimniecības politiku. COM(2016) 726.

¹⁵ Sk., piemēram, Valdes locekļu jaunākās runas un ECB prezidenta ievadpaziņojumus, t.sk. Draghi, M., *The productivity challenge for Europe*, *The 100th anniversary of the Deusto Business School, Madrid*, 30 November 2016, vai Draghi, M., *Introductory statement to the plenary debate of the European Parliament on the ECB's Annual Report 2015*, Strasbourg, 21 November 2016.

¹⁶ Kopējais *Doing Business* rādītājs ir 10 apakšrādītāju kopums: uzņēmējdarbības uzsākšana, būvniecības atļauju saņemšana, elektrības pieslēgšana, īpašuma reģistrēšana, kredīta saņemšana, investoru mazākuma aizsardzība, nodokļu maksāšana, pārrobežu tirdzniecība, līgumu izpilde un maksātnespējas risināšana. Apakšrādītāji arī ir vairāku rādītāju kopums.

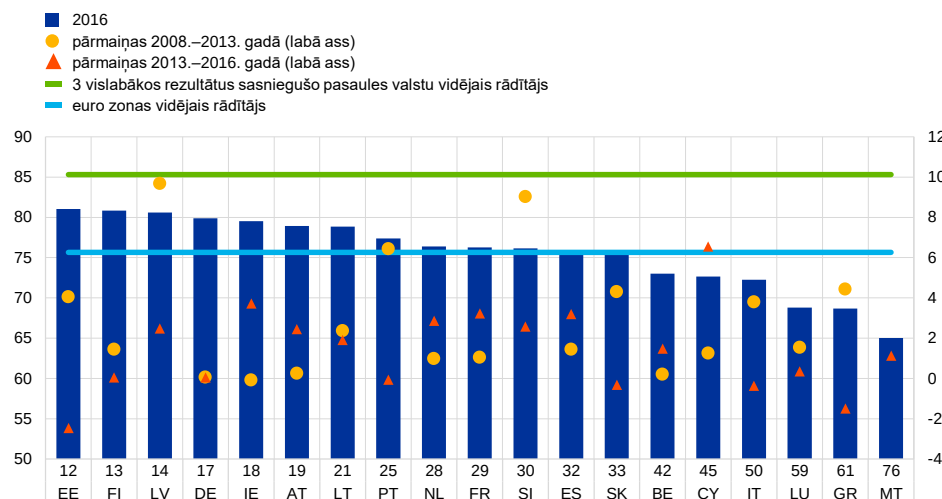
¹⁷ Sk. 2017. gada *Doing Business Report*.

zonas valstīm ierindojoties starp viszemākos rezultātus sasniegušajām attīstītajām valstīm.

A attēls

Kopējais uzņēmējdarbības vides labvēlīguma vērtējums

(attālums līdz robežai (kreisā ass); reformu īstenošana (labā ass))

Avoti: Pasaules Banka, *Doing Business* un ECB aprēķini.

Piezīmes. Kreisā ass atspoguļo attālumu līdz robežai. Jo augstāka vērtība, jo tuvāk robežai (robeža = 100) atrodas valsts. Labā ass ir īstenoto reformu rādītājs un atspoguļo attāluma līdz robežai pārmaiņas 2008.–2013. gadā (dzeltenie punkti) un 2013.–2016. gadā (sarkanie trijstūri). Reformu īstenošanas pozitīva (negatīva) pārmaiņa nozīmē, ka valsts tuvojas robežai vai attālinās no tās. Uz horizontālās ass izvietotie skaitļi norāda katras valsts pašreizējo vietu pasaulē. Vērtība attiecībā uz Maltu par 2008. gadu nav pieejama.

Vairākums euro zonas valstu atrodas arī tālu no konkurētspējas robežas (sk.

B att.). To apstiprina globālās konkurētspējas indekss¹⁸, kas liecina, ka daudzas euro zonas valstis vēl arvien saskaras ar būtiskām konkurētspējas problēmām. Lai gan Nīderlande, Vācija un Somija ierindojas pasaules 10 viskonkurētspējīgāko valstu vidū, daudzas euro zonas valstis joprojām ir visnekonkurētspējīgākās attīstītās valstis pasaulē. Šis indekss liecina, ka konkurētspēja daudzās valstīs (piemēram, Francijā, Spānijā, Slovēnijā, Slovākijā, Kiprā un Grieķijā) 2008.–2013. gadā samazinājās, bet vairākumā euro zonas valstu (izņemot Somiju un Kipru) 2013.–2016. gadā nedaudz uzlabojās¹⁹. Ņemot vērā zemo euro zonas kopējās faktoru produktivitātes palielināšanos pēdējo 20 gadu laikā un turpmāka darba ražīguma kāpuma slikto perspektīvu, ir būtiski veikt ievērojamus uzlabojumus konkurētspējīgu struktūru²⁰ izveidē, lai panāktu viskonkurētspējīgākās valstis.

¹⁸ Globālās konkurētspējas indekss novērtē 138 valstu konkurētspēju pēc skalas no 1 (vissliktākā) līdz 7 (vislabākā), sniedzot ieskatu to produktivitātes un labklājības veicinošajos faktoros. Šis indekss ietver vairāk nekā 100 mainīgo lielumu, apvienojot konkurētspējas makroekonomiskos un mikro/uzņēmējdarbības aspektus vienā indeksā. Turklāt kopējo rādītāju veido 12 pīlāru (apakšrādītāju), bet šajā ielikumā apskatīts tikai apkopotais rādītājs.

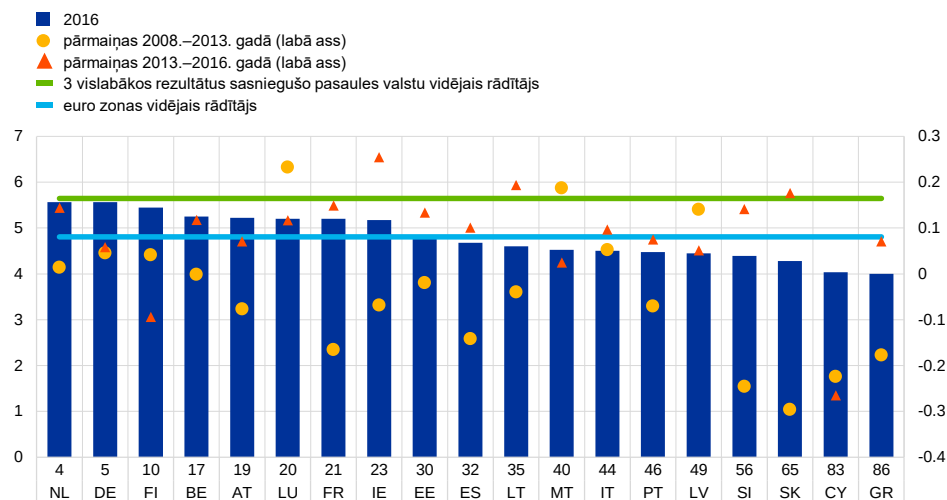
¹⁹ Jāatzīmē, ka globālās konkurētspējas indekss tiek koriģēts saskaņā ar IKP uz vienu iedzīvotāju ietekmi. Šā iemesla dēļ valstīs ar lielāku IKP uz vienu iedzīvotāju vidēji ir konkurētspējīgāka vide, tāpēc tautsaimniecības atveseļošanās palīdz valstīm paaugstināt šo rādītāju.

²⁰ Sk. arī ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" 5. numurā rakstu *Increasing resilience and long-term growth: the importance of sound institutions and economic structures for euro area countries and EMU* ("Augošs noturīgums un ilgtermiņa izaugsme: stabila iestāžu un tautsaimniecības struktūru nozīmīgums euro zonas valstīm un EMS").

B attēls

Kopējais globālās konkurētspējas indekss

(indekss (kreisā ass); reformu īstenošana (labā ass))

Avoti: *World Economic Forum* un ECB aprēķini.

Piezīmes. Uz kreisās ass redzamās augstākās vērtības nozīmē lielāku konkurētspēju. Labā ass ir īstenoto reformu rādītājs un atspoguļo indeksa pārmaiņas 2008.–2013. gadā (dzeltenie punkti) un 2013.–2016. gadā (sarkanie trijstūri). Reformu īstenošanas pozitīva (negatīva) pārmaiņa, kas lielāka (mazāka) par nulli, nozīmē, ka valstij posma beigās salīdzinājumā ar sākumpunktu veicies labāk (sliktāk). Uz horizontālās ass izvietotie skaitļi norāda katras valsts pašreizējo vietu pasaulē.

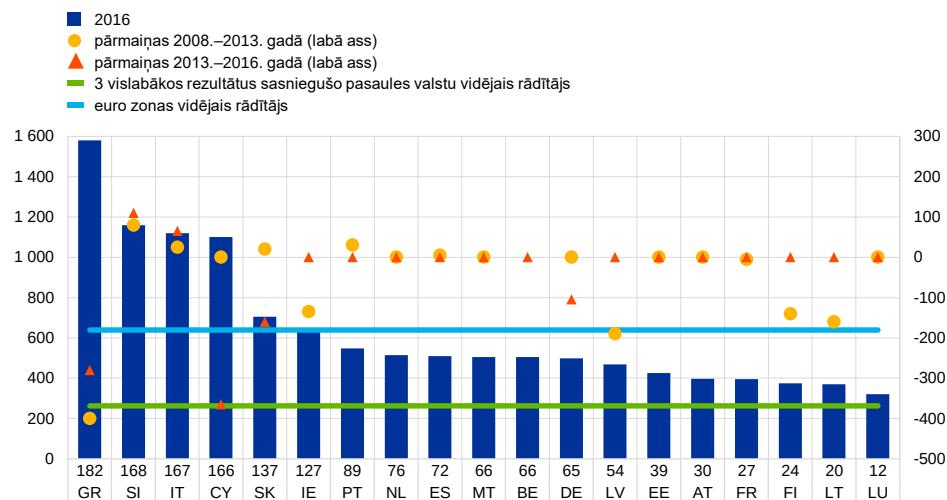
Uzņēmējdarbības vides labvēlīguma rādītāja apakšrādītāji, piemēram, "līgumu izpilde", apstiprina būtisko atšķirību starp vislabākos rezultātus sasniegušajām pasaules valstīm un euro zonas valstīm. Ilgās tiesvedības un līgumu izpildes grūtības²¹ varētu liecināt par valsts tiesību sistēmas ierobežojumiem. Tie var, piemēram, atturēt investorus vai mazināt uzņēmumu piekļuvi ārējam finansējumam, kas tiem varētu būt nepieciešams. Tāpēc iemeslu bažām rada tas, ka euro zonā līguma izpilde vidēji aizņem vairāk nekā 600 dienu, bet vislabākos rezultātus sasniegušajās pasaules valstīs šim nolūkam nepieciešamas tikai aptuveni 250 dienu (sk. C att.). Grieķijā, Slovēnijā, Itālijā un Kiprā līguma izpildei joprojām tiešām nepieciešami vairāk nekā trīs gadi, lai gan pēc 2008. gada Slovēnijā un Itālijā šajā ziņā panākts neliels progress. Tomēr šo valstu reformu process neatbilst tam, kāds tiek prasīts, lai tuvinātos vislabākos rezultātus sasniegušajām pasaules valstīm. Turpretī Luksemburgā, Lietuvā un Somijā līguma izpilde aizņem aptuveni gadu.

²¹ Sīkāku šīs jomas literatūras pārskatu sk. Aboal, D., Noya, N. and Rius, A., *Contract Enforcement and Investment: A Systematic Review of the Evidence*, *World Development*, vol. 64, pp. 322–338, 2014, December.

C attēls

Līguma izpildei nepieciešamo dienu skaita rādītājs

(līgumu izpilde: laiks (dienas; kreisā ass); reformu īstenošana (labā ass))

Avoti: Pasaules Banka, *Doing Business* (līguma izpildes laika komponents) un ECB aprēķini.

Piezīmes. Uz kreisās ass augstāka vērtība nozīmē lielākas līguma izpildes izmaksas, ko nosaka tam veltītais laiks. Labā ass ir īstenoto reformu rādītājs un atspoguļo to, kā mainījies līguma izpildei nepieciešamo dienu skaits 2008.–2013. gadā (dzeltenie punkti) un 2013.–2016. gadā (sarkanie trijstūri). Reformu īstenošanas pārmaiņa, kas lielāka (mazāka) par nulli, nozīmē, ka valsts tuvojas labākajai praksei vai attālinās no tās. Zem attēla izvietotie skaitļi norāda katras valsts pašreizējo vietu pasaulē. Vērtība attiecībā uz Maltu par 2008. gadu nav pieejama.

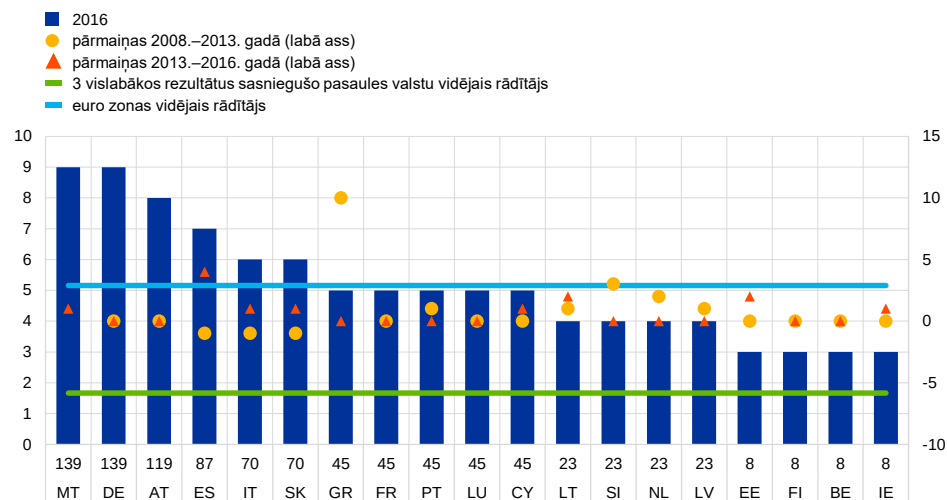
Uzņēmējdarbības uzsākšanai euro zonā jāveic piecas procedūras, kas salīdzinājumā ar vislabākos rezultātus sasniegušajām pasaules valstīm vēl vairāk palielina birokrātiju (sk. D att.). Šis skaits mainās no trim procedūrām Beļģijā, Igaunijā, Somijā un Īrijā līdz deviņām Vācijā un Maltā, savukārt vislabākos rezultātus sasniegušajā pasaules valstī nepieciešama tikai viena procedūra. Vairākums euro zonas valstu, izņemot Grieķiju, birokrātijas mazināšanai veltījušas vien nelielas pūles. Stingra birokrātija un apgrūtināti noteikumi uzņēmumiem traucē efektīvi iedalīt resursus un bieži var liecināt par smagnēju valsts pārvaldi.²²

²² Sk., piemēram, Gust, C., and Marquez, J., *International comparisons of productivity growth: the role of information technology and regulatory practices*, *Labour Economics*, vol. 11, issue 1, pp. 33–58, 2004, February.

D attēls

Uzņēmējdarbības uzsākšanai nepieciešamo procedūru skaita rādītājs

(uzņēmējdarbības uzsākšana: procedūras (skaits; kreisā ass); reformu īstenošana (labā ass))

Avoti: Pasaules Banka, *Doing Business* (uzņēmējdarbības uzsākšanai nepieciešamo procedūru skaits) un ECB aprēķini.
Piezīmes. Uz kreisās ass augstāka vērtība nozīmē lielākas uzņēmējdarbības uzsākšanas izmaksas, ko nosaka uzņēmējdarbības uzsākšanai nepieciešamo procedūru skaits. Labā ass ir īstenoto reformu rādītājs un atspoguļo uzņēmējdarbības uzsākšanai nepieciešamo procedūru skaita pārmaiņas 2008.–2013. gadā (dzeltenie punkti) un 2013.–2016. gadā (sarkanie trijstūri). Reformu īstenošanas pārmaiņa, kas lielāka (mazāka) par nulli, nozīmē, ka valsts tuvojas labākajai praksei vai attālinās no tās. Zem attēla izvietotie skaitļi norāda katras valsts pašreizējo vietu pasaulē. Vērtība attiecībā uz Maltu par 2008. gadu nav pieejama.

Lai palielinātu ieguldījumus un ražīgumu, jaunu darbvietu radīšanu un garantētu pietiekamu šoku absorbētspēju, pasākumi minēto trūkumu novēršanai uzņēmējdarbības vidē, t.sk. pasākumi jaunu uzņēmumu ienākšanas tirgū un konkurences veicināšanai, jāiekļauj euro zonas prioritāri risināmo jautājumu lokā. Virkne rādītāju liecina, ka vairākās euro zonas valstīs ir samērā nelabvēlīga uzņēmējdarbības vide, tāpēc nozīmīgas šīs jomas reformas konkrētajās valstīs situāciju ievērojami uzlabotu. Tomēr galvenais vēstījums attiecībā uz dažādiem pasākumiem un rādītājiem ir tas, ka euro zona atpaliek no vislabākos rezultātus sasniegušajām pasaules valstīm. Tāpēc euro zonas valstīs var gūt ievērojamu labumu, īstenojot reformas, kas uzlabo to uzņēmējdarbības vidi.

4. Mājokļa izmaksu ietekmes uz SPCI inflāciju novērtējums

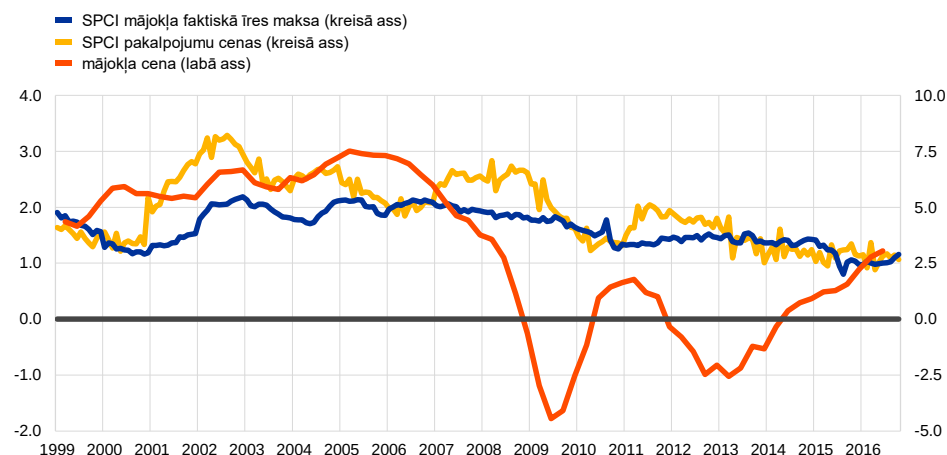
Euro zonā pēdējā laikā vērojams straujš mājokļa cenas kāpums, savukārt SPCI inflācija saglabājusies zema. Euro zonas mājokļa cenas gada inflācija dažos pēdējos ceturkšņos pakāpeniski pieaugusi un 2016. gada vidū atkal bija ilgtermiņa vidējā rādītāja līmenī (2.9%).²³ Ielikumā skaidrots, kāpēc mājokļa izmaksas nav radījušas augšupvērstu spiedienu uz SPCI inflāciju pakalpojumu komponenta ietekmē. Pašlaik SPCI iekļautās mājokļa izmaksas atspoguļo faktisko īres maksu un nelielus mājokļa remontdarbus, tomēr ideālā variantā SPCI vajadzētu aptvert visus ar mājokli saistītos patēriņa izdevumus. Lai turpmāk uzlabotu SPCI atbilstību un salīdzināmību, Eiropas Statistikas sistēma izstrādā rādītāju, kas raksturo īpašnieka apdzīvotā mājokļa izmaksas.²⁴ Ņemot to vērā, šajā ielikumā, pirmkārt, aplūkota saikne starp mājokļa cenu un īres maksu un, otrkārt, novērtēti daži *Eurostat* gada sākumā publiskotie eksperimentālie dati par īpašnieku apdzīvotajiem mājokļiem.

Mājokļa īres maksas inflācijas sarukums veicinājis novēroto SPCI pakalpojumu cenu inflācijas samazināšanos. SPCI pozīcija "Mājokļa faktiskā īres maksa" veido 15% no euro zonas SPCI pakalpojumu groza, un tās gada inflācija parasti ir stabilāka nekā kopējā pakalpojumu inflācija. Īres maksas inflācija pēc sarukuma 2010. gadā nedaudz zem 1.5% turpināja samazināties, 2015. gadā sasniedzot aptuveni 1.0% – būtiski zemāku līmeni par ilgtermiņa vidējo rādītāju (1.7%; sk. A att.). Tāpēc īres cenas norises dažos pēdējos gados nevis veicinājušas pakalpojumu inflāciju, bet gan bijusi būtiska tās krituma daļa.

A attēls

Euro zonas īres maksas, visu pakalpojumu un mājokļa cenas inflācija

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

²³ Sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 7 ielikumu *Recent developments in euro area residential property prices* ("Nesenās euro zonas mājokļa cenu norises"). Vidējie rādītāji aprēķināti, izmantojot datus, kas iegūti kopš 1999. gada.

²⁴ Sīkāku informāciju sk. Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 11. maija Regulas (ES) 2016/792 par saskaņotajiem patēriņa cenu indeksiem un mājokļu cenu indeksu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 2494/95 10. apsvērumā (OV L 135, 24.05.2016., 11. lpp.).

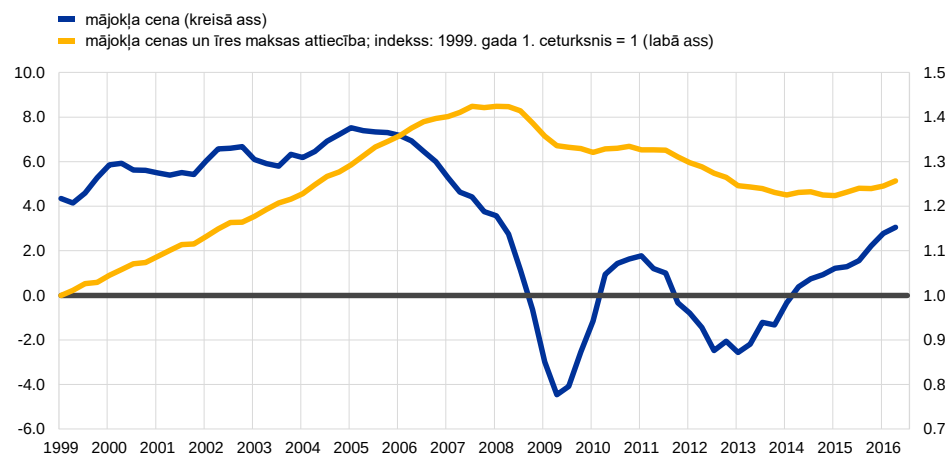
Būtībā starp mājokļa cenu un īres maksu pastāv ilgtermiņa saistība. Piemēram, ja mājokļa cena tiktu uzskatīta par augstu salīdzinājumā ar īres maksu, daži īpašnieki varētu izšķirties par īpašuma pārdošanu un mājokļa īrēšanu cerībā iegādāties īpašumu vēlāk par zemāku cenu. Šāda situācija varētu radīt lejupvērstu spiedienu uz īpašuma cenām un augšupvērstu spiedienu uz īres maksu, tādējādi veicinot cenu izlīdzināšanos.

Tomēr praksē vairāku frikciju ietekmē var rasties ilgstoši mājokļa cenas un īres maksas dinamikas saistības traucējumi. Minētās frikcijas, piemēram, darījumu izmaksas, kredītu ierobežojumi un dažu īres līgumu ilgtermiņa raksturs, ierobežo īrēšanas un īpašuma iegādes aizvietojamību. Turklāt būtisks faktors ir dažās euro zonas valstīs ieviestā kontrolētā īres maksa, t.sk. indeksācija, kas var radīt ilgstošākas šo divu cenu veidu atšķirības. Tas īpaši attiecas uz sociālajiem mājokļiem, kas dažās valstīs veido būtisku valsts SPCI komponenta "Mājokļa faktiskā īres maksa" daļu. Valstīs, kurās īres maksu indeksē ar patēriņa cenu indeksu, zema inflācija dažos pēdējos gados, iespējams, radījusi arvien lielāku lejupvērstu spiedienu uz īres maksas inflāciju.

B attēls

Mājokļa cena un mājokļa cenas un īres maksas attiecība

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Euro zonas mājokļa cenas un īres maksas attiecība laika gaitā svārstās (sk. B att.).²⁵ Īpaši iepriekš novērotais procentu likmju kritums, iespējams, ietekmējis šo attiecību.

Nominālo procentu likmju sarukums norāda uz citu ieguldījumu etalonaktīvu, piemēram, obligāciju, peļņas likmju samazināšanos un tādējādi arī uz zemāku nepieciešamo mājokļa īres ienesīgumu.²⁶ Praksē īres ienesīguma lejupvērstās korekcijas, visticamāk, nosaka straujāks īpašuma cenas kāpums, nevis lēnāks īres cenas pieaugums. Taču mājokļa cenas un īres maksas attiecības pārmaiņas liecina, ka periodā pirms finanšu krīzes mājokļu vērtējumi daudzās valstīs

²⁵ Sk. ECB 2014. gada augusta "Mēneša Biļetena" ielikumu *House prices and the rent component of the HICP in the euro area* ("SPCI mājokļa cenas un īres maksas komponents euro zonā").

²⁶ Mājokļa īres ienesīgumu izsaka kā gada īres maksas attiecību pret īpašuma cenu, t.i., mājokļa cenas un īres maksas attiecības apgriezto lielumu; tālāk zemāks mājokļa īres ienesīgums nozīmē lielāku mājokļa cenas un īres maksas attiecību.

bija nepamatoti augsti. Visbeidzot, nevajadzētu gaidīt, ka nesena mājokļa cenas inflācijas kāpums automātiski veicinās mājokļa īres maksas inflācijas un tādējādi arī SPCI inflācijas pieaugumu.

SPCI inflācija tikai daļēji atspoguļo ar mājokļiem saistīto cenu pārmaiņas, jo tā galvenokārt vērsta uz faktisko īres maksu un neietver visas īpašnieka apdzīvotā mājokļa izmaksas. Šis ierobežojums rada grūtības, apvienojot divus šķietami pretējus konceptuālus mērķus. Pirmais mērķis paredz, ka SPCI vajadzētu atspoguļot patēriņa, nevis aktīvu cenas. Tomēr mājokli vairāk ierasts uzskatīt nevis par patēriņa preci, bet gan par ieguldījuma aktīva veidu, kas kalpo kā bagātības uzkrāšanas līdzeklis un nodrošina izmantojamu mājokļa pakalpojumu nepārtrauktu plūsmu.²⁷ Tas liek domāt, ka mājokļa cenas nevajadzētu iekļaut SPCI tiešā veidā. Otrs konceptuālais mērķis paredz, ka SPCI pamatā vajadzētu būt tikai novērojamo monetāro darījumu cenām. Šis ir pretarguments ekvivalentu īpašumu īres maksas izmantošanai, lai noteiktu pastāvīgās dividenžu plūsmas cenu saistībā ar īpašnieka, kas dzīvo savā mājoklī, izmantotajiem mājokļa pakalpojumiem (t.s. īres maksas ekvivalences pieeja).

Saistībā ar šīs dihotomijas raksturu, nosakot nacionālo patēriņa cenu indeksu, valstu statistikas iestādes tiecas rast kompromisu starp abiem minētajiem mērķiem. Tomēr starptautiskā līmenī nav vienprātības par optimāliem kompromisa nosacījumiem. Bieži vien būtiskākie noteicošie faktori ir katrai valstij raksturīgās iezīmes un galvenie patēriņa cenu indeksa izmantošanas mērķi. Daudzas valstis, kurās ir kopumā labi attīstīts īres tirgus, izvēlējušās izmantot īres maksas ekvivalences pieeju.²⁸ Pārējās valstis, īpaši tās, kuru datus par mājokļa struktūras cenām (atspoguļo uz patēriņa preci attiecināmo īpašuma daļu) un zemes cenām (atspoguļo uz ieguldījumu aktīvu attiecināmo īpašuma daļu) iespējams nošķirt, īpašnieka apdzīvotā mājokļa cenu indeksu iegūst tieši no mājokļa struktūras cenas. Euro zonas valstu nekustamā īpašuma tirgus ir ļoti neviendabīgs – īpašnieku apdzīvoto mājokļu īpatsvars svārstās diapazonā no 50% līdz vairāk nekā 90%. Tāpēc jau vairāk nekā 15 gadu Eiropas Statistikas sistēma izmantojusi pieeju, kuras pamatā ir novērojamā mājokļa cena. Tomēr tas nozīmē, ka indekss joprojām ietver aktīvu cenas elementu.

Šā gada sākumā Eurostat publiskoja ES valstu statistikas iestāžu sagatavotus jaunus, eksperimentālus datus par īpašnieku apdzīvotajiem mājokļiem. Šie īpašnieka apdzīvotā mājokļa cenu indeksi atspoguļo mājokļa īpašnieku veikto neto mājokļa iegāžu cenu pārmaiņas, t.i., neietverot mājokļa īpašnieku savstarpējos darījumus. Indikatīvi ECB aprēķini, kas veikti, lai noskaidrotu iespējamo ietekmi, kas rastos, ja īpašnieka apdzīvotā mājokļa nacionālie cenu indeksi tiktu iekļauti euro zonas SPCI, liecina, ka inflācijas absolūtais līmenis jebkurā no ceturkšņiem atšķirtos līdz pat 0.2 procentu punktiem, taču pēdējo piecu gadu vidējais rādītājs saglabātos nemainīgs. Šie īpašnieka apdzīvotā mājokļa nacionālie cenu indeksi pieejami tikai

²⁷ Šajā izpratnē mājokli varētu piesaistīt akcijai, t.i., aktīvam, kas arī rada dividenžu plūsmu.

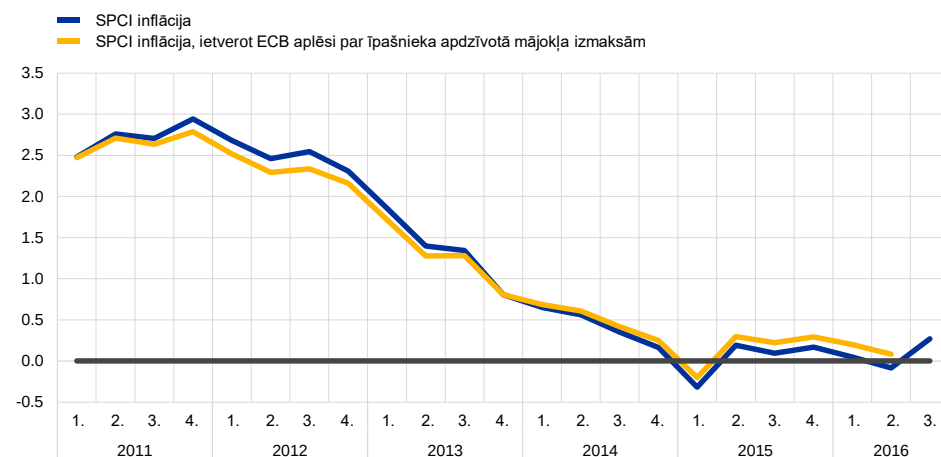
²⁸ Piemēram, Apvienotās Karalistes Nacionālās statistikas birojs nesen paziņoja, ka birojs uzskatīs ar īres ekvivalenci papildināto patēriņa cenu indeksu par galveno inflācijas rādītāju.

reizi ceturksnī un ar laika nobīdi (jaunākie dati attiecas uz 2016. gada 2. ceturksni).²⁹ Ņemot vērā pašreizējos apstākļus, ģipšnieka apdzīvotā mājokļa faktora iekļaušana aplēsēs norādītu uz mazliet augstāku inflācijas līmeni salīdzinājumā ar SPCI inflāciju, lai gan atšķirība nebūtu būtiska (sk. C att.). Tomēr nedrīkst aizmirst šo datu eksperimentālo raksturu, jo *Eurostat* joprojām veic pieejas un metodikas izvērtējumu.

C attēls

Euro zonas inflācija un ģipšnieka apdzīvotā mājokļa izmaksas

(gada pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini.

Kopumā pašlaik mājokļa izmaksas tikai nedaudz veicina SPCI inflāciju. Pašlaik SPCI iekļautie mājokļa cenas komponenti, t.i., ģipšnieka apdzīvotā mājokļa izmaksas, joprojām ierobežo inflāciju, daļēji tāpēc, ka tie tiek indeksēti ar inflāciju. Ilustratīvais ECB aprēķins, kura pamatā ir *Eurostat* publicētie ģipšnieka apdzīvotā mājokļa nacionālie cenu indeksi, liecina, ka SPCI komponentu paplašināšana, ietverot ģipšnieka apdzīvotā mājokļa izmaksas, būtiski neietekmētu inflācijas novērtējumu.

²⁹ Konkrētāk, šie ceturkšņa eksperimentālie ģipšnieka apdzīvotā mājokļa cenu indeksi tiek publicēti tikai vienlaikus ar SPCI datiem par pēdējo ceturkšņa mēnesi pēc atsauces ceturkšņa. Tas nozīmē, ka dati par 2016. gada 3. ceturksni tiks publicēti 2017. gada janvārī, vienlaikus ar 2016. gada decembra SPCI datiem. Sīkāka informācija par šiem jaunajiem, eksperimentālajiem datiem pieejama http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/prc_hpi_oo_esms.htm.

5. 2017. gada budžeta plānu projektu pārskatīšana un budžeta stāvoklis euro zonā kopumā

Eiropas Komisija 16. novembrī publicēja atzinumus par euro zonas valstu 2017. gada budžeta plānu projektiem³⁰, kā arī budžeta stāvokļa analīzi euro zonai kopumā. Atzinumos par budžeta plānu projektiem ietverts šo plānu atbilstības Stabilitātes un izaugsmes paktam (SIP) vērtējums. Tajos arī vērtēts, kā tiek izpildīti konkrētām valstīm 2016. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālās politikas ieteikumi, ko Ekonomikas un finanšu lietu padome pieņēma 2016. gada 12. jūlijā.³¹ Vienlaikus ar šiem atzinumiem Komisija publicēja paziņojumu "Virzoties uz pozitīvu fiskālo nostāju euro zonā" (*Towards a positive fiscal stance for the euro area*), kurā aplūkota fiskālās politikas pašreizējā loma euro zonā kopumā. Tas atspoguļo Regulā (ES) Nr. 473/2013 (daļā no "Divu tiesību aktu paketes") noteiktās pilnvaras, kas aicina Komisiju "sniegt vispārēju izvērtējumu par budžeta stāvokli un perspektīvu euro zonā kopumā, pamatojoties uz valstu budžeta perspektīvām un to mijiedarbību visā šajā teritorijā".

Saskaņā ar Komisijas vērtējumu, kas balstīts uz tās 2016. gada rudens ekonomisko prognozi, tikai pieci no 18 budžeta plānu projektiem pilnībā atbilst SIP prasībām. Komisijas vērtējumā Vācijas, Igaunijas, Luksemburgas, Nīderlandes un Slovākijas (uz visām attiecas SIP preventīvā daļa) plāni, tāpat kā pagājušajā gadā, ir "atbilstoši" SIP nosacījumiem, savukārt piecu valstu budžeta plānu projekti ir tikai "kopumā atbilstoši" (sk. tabulu)³². Tas attiecas uz Īriju, Latviju, Maltu un Austriju – valstīm, kas pakļautas SIP preventīvajai daļai. Korektīvās daļas – pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras (PDP) – ietvaros tas ietekmē Franciju. Lai gan prognozēts, ka Francijas kopējais deficīts līdz 2017. gada PDP termiņam kļūs mazāks par deficīta atsaucē vērtību 3% no IKP, nav paredzams, ka pārmērīgā budžeta deficīta novēršana būs ilgtspējīga, ņemot vērā strukturālo pasākumu būtisku neizpildi kumulatīvā izteiksmē salīdzinājumā ar SIP noteiktajām saistībām.³³

³⁰ Budžeta plānu projekti neietver tās euro zonas valstis, uz kurām attiecas finanšu palīdzības programma, t.i., Grieķiju.

³¹ Sk. ECB 2016. gada jūnija "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 ielikumu "Konkrētām valstīm 2016. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālo politikas ieteikumi".

³² Sīkāk par vērtējuma pamatā esošajiem kritērijiem sk. piezīmes pēc tabulas.

³³ Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2016. gada rudens ekonomisko prognozi 2015.–2017. gadā kumulētie strukturālie pasākumi veidos 0.6% no IKP, savukārt saskaņā ar Padomes PDP ietvaros Francijai 2015. gadā sniegtajiem ieteikumiem šim rādītājam jābūt 2.2% no IKP.

Tabula

2017. gada budžeta plānu projekti

	Vidēja termiņa budžeta mērķis (VTM)	2017. gada strukturālā bilance (Komisijas 2016. gada rudens prognoze)	Faktiskie strukturālie pasākumi 2017. gadā (Komisijas 2016. gada rudens prognoze)	2017. gada strukturālo pasākumu saistības SIP ietvaros (procentu punktos)
Atbilst SIP prasībām				
Vācija	-0.5	0.4	-0.2	atbilstoši VTM
Igaunija*	0.0	-0.2	-0.8	atbilstoši VTM
Luksemburga	-0.5	0.4	-1.5	atbilstoši VTM
Nīderlande	-0.5	-0.2	0.3	atbilstoši VTM
Slovākija	-0.5	-1.4	0.6	0.5
Kopumā atbilst SIP prasībām				
Īrija ¹	-0.5	-1.0	0.7	0.6
Latvija ^{*1}	-1.0	-1.7	-0.2	-0.2
Malta ¹	0.0	-0.7	0.4	0.6
Austrija ^{*1}	-0.5	-0.9	0.1	-0.1
Francija (PDP termiņš 2017. gadā) ²	-0.4	-2.3	0.2	0.9
SIP prasību neizpildes risks				
Beļģija ³	0.0	-2.0	0.7	0.6
Itālija ³	0.0	-2.2	-0.5	0.6
Kipra ^{*3}	0.0	-1.3	-1.4	-0.4
Lietuva ^{*3}	-1.0	-1.4	-0.4	-0.2
Slovēnija ³	0.25	-2.3	-0.2	0.6
Somija ^{*3}	-0.5	-1.6	-0.3	0.6
Portugāle (PDP termiņš 2016. gadā) ⁴	0.25	-2.4	0.0	0.6
Spānija (PDP termiņš 2018. gadā) ⁴	0.0	-3.8	0.0	0.5

Avoti: Eiropas Komisija un AMECO.

Piezīmes. * Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Austrija un Somija ir pieteikušas izmantot SIP paredzēto elastīgumu (īpaši saistībā ar strukturālajām reformām, ieguldījumiem un pensijām).

1) To valstu, uz kurām attiecas SIP preventīvā daļa, budžeta plānu projekti ir "kopumā atbilstoši", ja saskaņā ar Komisijas prognozi plāna rezultātā var rasties neliela novirze no VTM vai tā sasniegšanai nepieciešamajām korekcijām, bet neizpilde salīdzinājumā ar prasībām neradītu būtisku novirzi no nepieciešamajām korekcijām. Novirzes no preventīvajā daļā noteiktajiem fiskālajiem mērķiem tiek klasificētas kā "nozīmīgas", ja tās pārsniedz 0.5% no IKP vienā gadā vai vidēji 0.25% no IKP divus gadus pēc kārtas. Vienlaikus tiek vērtēts, vai dalībvalstis "attiecīgā gadījumā" izpilda parāda samazināšanas kritēriju.

2) PDP pakļautajām valstīm Komisija novērtē budžeta plānu projektus kā "kopumā atbilstošus", ja Komisijas prognoze paredz, ka kopējā deficīta mērķrādītāji tiks sasniegti, bet pastāv būtiska fiskālo pasākumu neizpilde salīdzinājumā ar ieteikto rādītāju, pakļaujot riskam PDP ieteikuma izpildi.

3) Saistībā ar preventīvo daļu Komisija novērtē budžeta plānu projektus kā "pakļautus SIP neizpildes riskam", ja saskaņā ar Komisijas prognozi 2017. gadā var rasties nozīmīga novirze no VTM vai tā sasniegšanai nepieciešamajām korekcijām un/vai "attiecīgā gadījumā" parāda samazināšanas kritērija neizpilde.

4) Komisija novērtē valstis, kam piemēro PDP, kā "pakļautas neizpildes riskam", ja Komisijas prognoze 2017. gadam (kas tiek apstiprināta *ex-post*) varētu radīt pastiprinātu PDP piemērošanu, jo netiek prognozēta nedz ieteikto fiskālo pasākumu izpilde, nedz ieteiktā kopējā deficīta mērķa sasniegšana.

Lai gan dažos budžeta plānos vērojama būtiska SIP nosacījumu neizpilde, līdz oktobra beigām Komisija nebija aicinājusi nevienu dalībvalsti iesniegt aktualizētu plānu, norādot, ka kritērijs par sevišķi būtisku neatbilstību saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 473/2013 nav izpildīts. Saskaņā ar Komisijas informāciju joprojām astoņu valstu budžeta plānu projekti ir pakļauti SIP prasību neizpildes riskam. Salīdzinājumam – pagājušā gada pārskatīšanas pasākumā šajā kategorijā bija piecas valstis. Saskaņā ar SIP korektīvo daļu šogad identificētajā grupā ietilpst

Portugāle un Spānija³⁴ ar PDP termiņu attiecīgi 2016. un 2018. gadā. Konstatēts, ka abas valstis 2016. gadā veikušas efektīvas darbības, reaģējot uz 2. augustā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 126. panta 9. punktu izdotajiem paziņojumiem veikt papildu pasākumus. Vienlaikus 2017. gadā tiek prognozēta būtiska strukturālo pasākumu neizpilde, lai gan Spānijas iestādes līdz 15. oktobra termiņam iesniedza uz nemainīgu politiku balstītu budžeta plāna projektu un apņēmās iesniegt aktualizētu un pilnībā prasībām atbilstošu plānu Eurogrupas sanāksmē 5. decembrī.³⁵

Saistībā ar preventīvo daļu grupa ietver sešas dalībvalstis. Attiecībā uz Beļģiju, Itāliju, Kipru un Slovēniju prognozēts, ka strukturālās bilances uzlabošanās saskaņā ar valstij noteikto vidēja termiņa budžeta mērķi (VTM) nebūs pietiekama, lai izpildītu prasības, t.i., vairāk nekā par 0.5 procentu punktiem no IKP. Šāds vērtējums būtu pareizs, pat ja tām *ex post* kārtībā piešķirtu tādu SIP paredzēto elastīgumu, uz kādu dažas valstis savos budžeta plānos ir pieteikušās. Šīs grupas divas pārējās valstis ir Lietuva un Somija, kurām strukturālo pasākumu neizpilde, virzoties uz VTM, joprojām būtu zem būtiskuma sliekšņa, pat ja pieprasītā elastība tiktu piešķirta *ex post* kārtībā. Komisija izvērtēs valstu atbilstību kritērijam – novirzīties no VTM sasniegšanai nepieciešamajām korekcijām saskaņā ar SIP elastības nosacījumiem – 2017. gada pavasarī.

Attiecībā uz Itāliju un Beļģiju Komisijas atzinumi nozīmē, ka atbilstība pakta preventīvajai daļai vairs nav piemērojama kā atvieglojošs faktors, kad tiek vērtēta to parāda nosacījuma izpilde vai neizpilde. Eurogrupa 5. decembrī atzīmēja, ka, "ņemot vērā *prima facie* parāda samazināšanas kritērija neizpildi, Komisija abām valstīm izdos jaunu ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu". Runājot par Itāliju, Komisija sākotnēji bija paredzējusi novembrī sniegt sava būtisko faktoru izvērtējuma pārskatu jaunā ziņojumā, kas balstīts uz 2017. gada budžeta plāna projektu³⁶.

Budžeta plānu projekti norāda uz kopumā neitrālu fiskālo nostāju euro zonā 2017. gadā, un tas nodrošina līdzsvaru starp kopīgajām stabilizācijas un ilgtspējības vajadzībām. Principā euro zonas kopējās fiskālās nostājas koncepcija ir noderīgs devums politikas diskusijās un ekonomiskajā analīzē euro zonas līmenī, kur vienoto monetāro politiku papildina valstu fiskālās politikas.³⁷ Tomēr tas nav juridiski saistošs ierobežojums dalībvalstīm, kurām joprojām saistošs ir SIP. Ņemot vērā Komisijas paziņojumu par atbilstošu euro zonas fiskālo nostāju, 5. decembrī Eurogrupa pasvītvoja, "cik svarīgi ir panākt pienācīgu līdzsvaru starp nepieciešamību

³⁴ Spānijai un Lietuvai, kas iesniedza uz nemainīgas politikas scenāriju balstītu budžeta plānu projektus laikā, kad pēc vispārējām vēlēšanām vēl nebija izveidota jauna valdība, lūgts pēc iespējas ātrāk iesniegt aktualizētus plānus. Spānijas Ministru padome 9. decembrī apstiprināja aktualizēto budžeta plāna projektu 2017. gadam. Tas paredz kopējo budžeta deficītu 3.1% no IKP un strukturālā budžeta deficīta rādītāja uzlabojumu par 0.5% no IKP saskaņā ar PDP saistībām.

³⁵ Sk. http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/dbp/2016/assessment_pt_es_en.pdf.

³⁶ Sīkāk sk. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-1727_de.htm.

³⁷ Diskusiju par grūtībām, ar ko saistīta euro zonas fiskālās nostājas izvērtēšana, sk. ECB 2016. gada jūnija "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 rakstā *The euro area fiscal stance* ("Euro zonas fiskālā nostāja").

nodrošināt ilgtspējību un atbalstīt ieguldījumus, lai nostiprinātu trauslo atveseļošanos". Eurogrupa arī atgādināja, ka jūlijā euro zonas finanšu ministri secināja, ka kopumā neitrālā fiskālā nostāja 2017. gadā ir atbilstošs līdzsvars.

Vienlaikus, kā novērojusi arī Komisija, kopumā neitrālā fiskālā nostāja neatspoguļo visoptimālāko dažādu valstu budžetu sastāvu. No vienas puses, liels skaits euro zonas valstu jāpastiprina savi strukturālie pasākumi, lai atbilstu SIP prasībām. No otras puses, dažas valstis ir pārspējušas savus VTM, un tādējādi tās var izmantot fiskālās elastības iespējas. Šādā ziņā Eurogrupas paziņojums atgādina, ka "šīs dalībvalstis varētu izmantot savu labvēlīgo budžeta stāvokli, lai vēl vairāk nostiprinātu savu iekšzemes pieprasījumu un izaugsmes potenciālu [...], vienlaikus respektējot VTM [...]".³⁸

Raugoties nākotnē, atbilstošs euro zonas fiskālais instruments nodrošinātu to, ka tiek sasniegti fiskālās politikas mērķi euro zonas kopējā līmenī. 2015. gada jūnijā publicētais "Piecu priekšsēdētāju ziņojums" (*Five Presidents' Report*)³⁹ iesaka bagātināt EMS institucionālo ietvaru ar euro zonas fiskālo instrumentu, piemēram, palielināt automātisko stabilizācijas kapacitāti lielu makroekonomisko šoku gadījumā. Ziņojumā uzsvērts, ka "automātiskās stabilizācijas mērķis euro zonas līmenī nebūtu aktīvi veikt precizējumus ekonomiskajā attīstības ciklā euro zonas līmenī. Tā vietā tai jāuzlabo lielu makroekonomisko šoku ietekmes mazināšana". Šādā kontekstā ziņojumā uzsvērts, ka jebkurai virzībai uz risku dalīšanu euro zonā "būtu jābūt kulminācijai procesā, kam priekšnoteikums ir būtiska ekonomiskās konverģences, finanšu integrācijas un tālākas koordinācijas un lēmumu pieņemšanas par valsts budžeti konsolidācijas pakāpe, atbilstoši stiprinot demokrātisko pārskatatbildību".⁴⁰

Ja šādu instrumentu nav un ņemot vērā ES fiskālos noteikumus, valstu budžetu sastāvs joprojām ir visbūtiskākais instruments ekonomiskās aktivitātes veicināšanai. Šajā sakarā Komisija konstatē, ka "budžeta plānu projekti 2016. un 2017. gadā euro zonā kopumā paredz tikai ļoti ierobežotas pārmaiņas valsts finanšu sastāvā". Tāpēc Eurogrupa 5. decembrī arī konstatēja, ka "pastāv iespējas panākt izaugsmei labvēlīgāku izvēli" valsts budžetos, un vēlreiz apstiprināja, cik svarīgi ir samazināt darbaspēka nodokļu slogu, kā arī labumus, ko sniedz labi sagatavoti valdības izdevumu pārskati.

Eurogrupa 2017. gada martā vēlreiz izvērtēs valstu saistības, balstoties uz Eiropas Komisijas 2017. gada ziemas prognozi. Tā 2016. gada decembrī uzsvēra, ka "fiskālās politikas būtu jāīsteno, nodrošinot pilnīgu atbilstību SIP prasībām".

³⁸ Taču SIP ir asimetrisks tādā nozīmē, ka valstīm, kuras nespēj izpildīt strukturālos pasākumus salīdzinājumā ar to saistībām, ir jānodrošina prasību izpilde, savukārt valstīm ar fiskālās elastības iespējām tas nav jāizmanto.

³⁹ Sk. https://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/5-presidents-report_en.pdf.

⁴⁰ Vienlaikus 2015. gadā izveidotais Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (EFSI) potenciāli varētu veicināt reģionālo atšķirību samazināšanu ES. Saskaņā ar Komisijas un Eiropas Investīciju bankas kopīgu priekšlikumu tā ir daļa no [EFSI's_strategic_orientation](#). Vairāk informācijas sk. 4. lpp.

Statistika

Saturs

1. Ārējā vide	S2
2. Finanšu norises	S3
3. Saimnieciskā darbība	S8
4. Cenas un izmaksas	S14
5. Nauda un kredītu atlikumi	S18
6. Fiskālās norises	S23

Sīkāka informācija

ECB statistiskie dati pieejami un lejupielādējami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/
"Tautsaimniecības Biljetena" nodaļas "Statistika" dati pieejami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
Visaptverošs "Statistikas Biljetens" pieejams Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metodoloģiskās definīcijas pieejamas "Statistikas Biljetena" "Vispārējās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Sīkāka informācija par aprēķiniem pieejama "Statistikas Biljetena" "Tehniskajās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminu skaidrojumi un saīsinājumi pieejami ECB statistikas terminu vārdnīcā:	www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/glossa.en.html

Tabulās lietotie apzīmējumi

—	datu nav/dati nav izmantojami
.	dati vēl nav pieejami
...	nulle vai vērā neņemams
(p)	provizorisks dati
s.i.	sezonāli izlīdzināts
s.n.	sezonāli neizlīdzināts

1. Ārējā vide

1.1. Galveno tirdzniecības partnervalstu IKP un PCI

	IKP ¹⁾ (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						PCI (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)						
	G20 ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona	OECD valstis		ASV	Apvienotā Karaliste (SPCI)	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona ³⁾ (SPCI)
							Kopā	Neietverot pārtiku un enerģiju					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013	3.1	1.7	1.9	1.4	7.8	-0.3	1.6	1.6	1.5	2.6	0.4	2.6	1.4
2014	3.3	2.4	3.1	-0.1	7.3	1.2	1.7	1.8	1.6	1.5	2.7	2.0	0.4
2015	3.2	2.6	2.2	0.6	6.9	2.0	0.6	1.7	0.1	0.0	0.8	1.4	0.0
2015 IV	0.7	0.2	0.7	-0.4	1.6	0.5	0.7	1.8	0.5	0.1	0.3	1.5	0.2
2016 I	0.7	0.2	0.4	0.5	1.2	0.5	1.0	1.9	1.1	0.3	0.0	2.1	0.0
II	0.6	0.4	0.7	0.2	1.9	0.3	0.8	1.8	1.0	0.3	-0.4	2.1	-0.1
III	.	0.8	0.5	0.5	1.8	0.3	1.0	1.8	1.1	0.7	-0.5	1.7	0.3
2016 jūn.	-	-	-	-	-	-	0.9	1.9	1.0	0.5	-0.4	1.9	0.1
jūl.	-	-	-	-	-	-	0.8	1.8	0.8	0.6	-0.4	1.8	0.2
aug.	-	-	-	-	-	-	0.9	1.8	1.1	0.6	-0.5	1.3	0.2
sept.	-	-	-	-	-	-	1.2	1.8	1.5	1.0	-0.5	1.9	0.4
okt.	-	-	-	-	-	-	.	.	1.6	0.9	.	2.1	0.5
nov. ⁴⁾	-	-	-	-	-	-	.	.	.	.	.	.	0.6

Avoti: Eurostat (3., 6., 10. un 13. aile); SNB (2., 4., 9., 11. un 12. aile); OECD (1., 5., 7. un 8. aile).

1) Sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati.

2) Dati par Argentīnu pašlaik nav pieejami ārkārtas situācijas dēļ valsts statistikas sistēmā, ko Argentīnas valdība izsludināja 2016. gada 7. janvārī. Tāpēc Argentīna nav iekļauta G20 valstu kopējā rādītājā. Politika attiecībā uz Argentīnas iekļaušanu tiks nākotnē pārskatīta atkarībā no turpmākām norisēm.

3) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

4) Euro zonas rādītājs ir aplēse, pamatojoties uz provizoriskajiem valstu datiem (aptvēruma – parasti aptuveni 95% no euro zonas), kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

1.2. Galveno tirdzniecības partnervalstu iepirkumu vadītāju indekss un pasaules tirdzniecība

	Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi; s.i. dati)									Preču imports ¹⁾		
	Apvienotais iepirkumu vadītāju indekss						Globālais iepirkumu vadītāju indekss ²⁾			Pasaule	Attīstītās valstis	Jaunās tirgus ekonomikas valstis
	Pasaule ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papild-postenis: euro zona	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Jauni eksporta pasūtījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	53.4	54.8	56.8	52.6	51.5	49.7	52.2	52.7	50.6	2.8	-0.2	4.9
2014	54.2	57.3	57.9	50.9	51.1	52.7	53.2	54.1	51.4	2.6	3.8	1.8
2015	53.3	55.8	56.2	51.4	50.4	53.8	51.8	53.9	50.3	1.3	3.8	-0.3
2015 IV	52.7	55.0	55.4	52.3	49.9	54.1	51.3	53.2	50.5	1.1	0.4	1.6
2016 I	51.2	51.5	54.1	51.2	50.3	53.2	50.7	51.3	49.4	-1.1	0.6	-2.2
II	50.8	51.5	52.5	49.0	50.5	53.1	49.7	51.1	48.8	-0.5	0.1	-0.9
III	51.2	51.9	51.6	49.6	51.7	52.9	51.6	51.1	50.1	0.8	1.1	0.7
2016 jūn.	50.6	51.2	52.5	49.0	50.3	53.1	49.7	51.0	49.3	-0.5	0.1	-0.9
jūl.	51.2	51.8	47.4	50.1	51.9	53.2	51.6	51.0	49.7	0.4	0.3	0.4
aug.	51.1	51.5	53.5	49.8	51.8	52.9	51.8	50.8	50.4	1.2	1.6	1.0
sept.	51.5	52.3	53.9	48.9	51.4	52.6	51.6	51.4	50.2	0.8	1.1	0.7
okt.	53.3	54.9	54.7	51.3	52.9	53.3	53.4	53.3	50.5	.	.	.
nov.	53.2	54.9	55.2	52.0	52.9	53.9	53.2	53.2	50.7	.	.	.

Avoti: Markit (1.–9. aile); CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini (10.–12. aile).

1) Pasaules un attīstīto valstu datus nav ietverta euro zona. Gada un ceturkšņa dati attiecas uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%); mēneša dati attiecas uz triju mēnešu pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem (%). Visi dati ir sezonāli izlīdzināti.

2) Neietverot euro zonu.

2. Finanšu norises

2.1. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā; %; perioda vidējie rādītāji)

	Euro zona ¹⁾					ASV	Japāna
	Noguldījumi uz nakti (EONIA)	Noguldījumi ar termiņu 1 mēnesis (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 6 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 12 mēnešu (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2013	0.09	0.13	0.22	0.34	0.54	0.27	0.15
2014	0.09	0.13	0.21	0.31	0.48	0.23	0.13
2015	-0.11	-0.07	-0.02	0.05	0.17	0.32	0.09
2016 maijs	-0.34	-0.35	-0.26	-0.14	-0.01	0.64	-0.03
jūn.	-0.33	-0.36	-0.27	-0.16	-0.03	0.65	-0.03
jūl.	-0.33	-0.37	-0.29	-0.19	-0.06	0.70	-0.03
aug.	-0.34	-0.37	-0.30	-0.19	-0.05	0.81	-0.02
sept.	-0.34	-0.37	-0.30	-0.20	-0.06	0.85	-0.03
okt.	-0.35	-0.37	-0.31	-0.21	-0.07	0.88	-0.02
nov.	-0.35	-0.37	-0.31	-0.21	-0.07	0.91	-0.06

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2.2. Peļņas likmju līknes

(perioda beigās; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

	Tagadnes darījumu procentu likmes					Procentu likmju starpības			Nākotnes darījumu tūlītējās procentu likmes			
	Euro zona ^{1), 2)}					Euro zona ^{1), 2)}	ASV	Apvienotā Karaliste	Euro zona ^{1), 2)}			
	3 mēnešu	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	0.08	0.09	0.25	1.07	2.24	2.15	2.91	2.66	0.18	0.67	2.53	3.88
2014	-0.02	-0.09	-0.12	0.07	0.65	0.74	1.95	1.45	-0.15	-0.11	0.58	1.77
2015	-0.45	-0.40	-0.35	0.02	0.77	1.17	1.66	1.68	-0.35	-0.22	0.82	1.98
2016 maijs	-0.56	-0.54	-0.53	-0.33	0.22	0.76	1.17	1.03	-0.53	-0.48	0.19	1.19
jūn.	-0.65	-0.65	-0.66	-0.52	-0.10	0.54	1.03	0.72	-0.66	-0.66	-0.12	0.60
jūl.	-0.65	-0.64	-0.65	-0.55	-0.15	0.49	0.96	0.56	-0.65	-0.67	-0.19	0.55
aug.	-0.65	-0.64	-0.65	-0.54	-0.12	0.53	0.98	0.48	-0.65	-0.66	-0.16	0.64
sept.	-0.74	-0.72	-0.72	-0.59	-0.16	0.56	1.00	0.60	-0.71	-0.71	-0.22	0.64
okt.	-0.82	-0.74	-0.66	-0.38	0.14	0.88	1.18	1.03	-0.65	-0.51	0.17	1.03
nov.	-0.80	-0.80	-0.78	-0.42	0.27	1.07	1.60	1.30	-0.80	-0.69	0.39	1.29

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2) ECB aprēķinu pamatā ir EuroMTS sniegtie dati un Fitch Ratings noteiktie kredītreitings.

2.3. Akciju tirgus indeksi

(indeksu līmeņi izteikti punktos; perioda vidējie rādītāji)

	Dow Jones EURO STOXX indeksi												ASV	Japāna
	Etalons		Galveno tautsaimniecības nozaru indeksi											
	Broad indekss	50	Pamat-izejvielas	Patēriņa pakalpojumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanses	Rūpniecība	Tehnoloģijas	Komunālie pakalpojumi	Telekomunikācijas	Veselības aprūpe	Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2013	281.9	2 794.0	586.3	195.0	468.2	312.8	151.5	402.7	274.1	230.6	253.4	629.4	1 643.8	13 577.9
2014	318.7	3 145.3	644.3	216.6	510.6	335.5	180.0	452.9	310.8	279.2	306.7	668.1	1 931.4	15 460.4
2015	356.2	3 444.1	717.4	261.9	628.2	299.9	189.8	500.6	373.2	278.0	377.7	821.3	2 061.1	19 203.8
2016 maijs jūn. jūl. aug. sept.	319.5	2 983.7	602.3	248.6	591.6	279.5	150.8	491.9	357.8	252.1	335.4	755.7	2 065.6	16 612.7
	312.2	2 910.8	591.8	243.6	588.2	276.9	141.7	481.3	359.9	249.8	320.4	761.3	2 083.9	16 068.8
	312.8	2 919.1	604.5	247.1	599.9	285.0	132.8	481.1	372.6	258.5	317.8	801.0	2 148.9	16 168.3
	323.2	2 992.9	637.9	253.0	621.1	284.0	138.3	510.9	391.9	255.4	320.0	785.4	2 177.5	16 586.1
	325.5	3 012.1	635.6	255.4	617.6	281.3	142.8	518.7	396.1	251.6	321.0	780.1	2 157.7	16 737.0
	327.9	3 042.3	649.8	253.5	620.8	291.0	146.7	519.1	393.0	247.2	318.4	768.8	2 143.0	17 044.5
nov.	324.5	3 026.4	654.4	247.7	594.1	286.0	152.5	515.1	378.7	231.5	306.9	778.3	2 165.0	17 689.5

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.4. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi				Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Norēķinu kartes procentu aizdevumi	Patērēja kredīts			Aizdevumi individuālā darba veicējiem un līgumsabiedrībām bez juridiskās personas statusa	Kredīti mājokļa iegādei					Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar brīdinajuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Ar noteikto termiņu				Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā		APRC ³⁾		Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā				APRC ³⁾	
			Līdz 2 gadiem	Ilgāk par 2 gadiem			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu			Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam	1–5 gadi	5–10 gadi	Ilgāk par 10 gadiem		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2015 nov.	0.14	0.65	0.64	0.96	6.68	16.91	5.23	6.22	6.60	2.68	2.05	2.31	2.31	2.45	2.62	2.27
dec.	0.13	0.64	0.64	0.98	6.61	16.95	4.84	5.94	6.25	2.53	1.99	2.27	2.27	2.41	2.55	2.22
2016 janv.	0.12	0.62	0.63	1.25	6.65	16.88	5.31	6.29	6.65	2.53	1.99	2.23	2.30	2.40	2.53	2.23
febr.	0.12	0.60	0.60	0.89	6.66	16.89	5.01	6.13	6.46	2.61	2.00	2.20	2.23	2.33	2.48	2.19
marts	0.11	0.58	0.59	0.87	6.63	16.88	5.14	5.97	6.34	2.53	1.90	2.10	2.10	2.24	2.38	2.11
apr.	0.11	0.57	0.58	0.85	6.54	16.82	5.20	5.99	6.33	2.56	1.86	2.09	2.17	2.23	2.41	2.09
maijs	0.10	0.56	0.54	0.87	6.56	16.75	5.21	6.09	6.46	2.56	1.85	2.03	2.06	2.12	2.37	2.02
jūn.	0.09	0.54	0.56	0.86	6.55	16.79	4.96	5.87	6.18	2.45	1.81	2.00	1.97	2.02	2.32	1.97
jūl.	0.09	0.52	0.50	0.92	6.46	16.80	5.14	5.96	6.29	2.39	1.82	1.96	1.96	1.96	2.33	1.92
aug.	0.08	0.51	0.52	0.84	6.48	16.78	5.44	6.01	6.37	2.40	1.87	1.96	1.86	1.88	2.31	1.90
sept.	0.08	0.50	0.50	0.79	6.50	16.78	5.16	5.76	6.14	2.35	1.80	1.98	1.85	1.85	2.28	1.86
okt. ^(p)	0.08	0.49	0.44	0.75	6.43	16.78	5.17	5.68	6.10	2.43	1.78	1.90	1.80	1.81	2.24	1.81

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

3) Gada izmaksu efektīvā procentu likme (APRC).

2.5. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi			Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Citi aizdevumi apjoma un procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā									Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Līdz 0.25 milj. euro			0.25–1 milj. euro			Vairāk par 1 milj. euro			
		Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem		Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2015 nov.	0.16	0.23	0.83	3.05	3.14	3.39	2.88	2.03	2.16	2.20	1.46	1.62	1.98	2.13
dec.	0.14	0.23	0.85	3.01	3.07	3.18	2.77	2.01	2.13	2.17	1.51	1.77	1.92	2.09
2016 janv.	0.13	0.27	0.77	2.97	3.23	3.25	2.78	2.00	2.22	2.17	1.43	1.67	2.07	2.11
febr.	0.13	0.24	0.70	2.93	3.16	3.28	2.76	1.96	2.11	2.09	1.37	1.47	1.74	2.02
marts	0.13	0.16	0.87	2.89	3.03	3.20	2.68	1.92	2.03	2.02	1.38	1.74	1.77	2.05
apr.	0.12	0.19	0.64	2.80	2.99	3.12	2.66	1.93	1.96	1.98	1.38	1.59	1.81	2.01
maijs	0.11	0.13	0.63	2.76	2.91	3.10	2.61	1.91	1.94	1.92	1.27	1.68	1.74	1.92
jūn.	0.11	0.15	0.64	2.75	2.67	3.01	2.52	1.85	1.90	1.85	1.34	1.60	1.64	1.90
jūl.	0.09	0.16	0.42	2.71	2.73	3.07	2.47	1.86	1.91	1.80	1.28	1.56	1.69	1.87
aug.	0.09	0.16	0.47	2.74	2.68	3.01	2.46	1.86	1.94	1.79	1.22	1.48	1.54	1.83
sept.	0.09	0.12	0.47	2.72	2.65	2.96	2.43	1.82	1.86	1.73	1.28	1.61	1.64	1.86
okt. ^(p)	0.08	0.15	0.45	2.68	2.63	3.04	2.37	1.81	1.83	1.72	1.28	1.40	1.63	1.83

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklassificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru.

2. Finanšu norises

2.6. Euro zonas rezidentu emitētie parāda vērtspapīri emitentu sektoru un sākotnējo termiņu dalījumā (mljrd. euro; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

	Apgrozībā esošais apjoms							Emisiju bruto apjoms ¹⁾						
	Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI			Valdība		Kopā	MFI (ietverot Euro- sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI			Valdība	
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība	Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)			Ne- finanšu sabied- rības	Centrālā valdība	Pārējā valdība		
													FIS	FIS
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Īstermiņa														
2013	1 255	483	124	.	67	529	53	508	314	31	.	44	99	21
2014	1 320	543	131	.	59	538	50	410	219	34	.	38	93	25
2015	1 273	517	151	.	61	478	65	335	150	37	.	32	82	34
2016 apr.	1 295	519	136	.	78	495	68	355	155	39	.	33	82	46
maijs	1 306	530	133	.	79	495	68	333	153	38	.	34	75	34
jūn.	1 287	525	132	.	67	493	69	308	136	38	.	27	80	27
jūl.	1 272	524	124	.	72	486	66	349	154	43	.	36	78	38
aug.	1 290	526	141	.	70	484	70	316	138	51	.	24	77	26
sept.	1 301	539	136	.	68	492	65	345	155	40	.	30	85	36
Ilgttermiņa														
2013	15 114	4 403	3 094	.	920	6 069	628	223	70	39	.	16	89	9
2014	15 131	4 045	3 164	.	994	6 285	642	220	65	43	.	16	85	10
2015	15 236	3 784	3 274	.	1 060	6 481	637	214	66	45	.	13	81	9
2016 apr.	15 109	3 724	3 138	.	1 067	6 548	633	219	61	35	.	25	91	7
maijs	15 218	3 732	3 160	.	1 081	6 611	634	238	59	57	.	26	88	8
jūn.	15 218	3 733	3 104	.	1 080	6 663	638	216	73	41	.	14	79	10
jūl.	15 178	3 698	3 127	.	1 083	6 629	641	203	55	46	.	10	84	9
aug.	15 167	3 692	3 125	.	1 082	6 628	640	99	32	17	.	3	42	5
sept.	15 194	3 673	3 152	.	1 101	6 630	638	216	52	45	.	29	84	7

Avots: ECB.

1) Lai dati būtu salīdzināmi, gada dati ir gada mēnešu vidējais rādītājs.

2.7. Parāda vērtspapīru un kotēto akciju pieauguma temps un apgrozībā esošais apjoms (mljrd. euro; pārmaiņas; %)

	Parāda vērtspapīri							Kotētās akcijas				
	Kopā	MFI (ietverot Eurosistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI	Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības		
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība						
											FIS	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Apgrozībā esošais apjoms												
2013	16 369.5	4 886.1	3 218.6	.	986.6	6 598.1	680.0	5 649.0	569.1	742.5	4 337.4	
2014	16 451.0	4 587.9	3 295.1	.	1 052.1	6 823.2	692.7	5 958.0	591.1	780.6	4 586.3	
2015	16 508.7	4 301.2	3 425.6	.	1 120.8	6 959.3	701.9	6 744.7	586.1	911.6	5 247.0	
2016	apr.	16 403.3	4 243.1	3 273.1	.	1 144.4	7 042.5	700.2	6 462.6	505.5	917.8	5 039.4
	maijs	16 523.8	4 262.0	3 293.0	.	1 160.6	7 106.5	701.6	6 552.7	491.5	923.5	5 137.6
	jūn.	16 504.7	4 258.6	3 235.5	.	1 147.2	7 156.0	707.3	6 210.2	395.0	862.0	4 953.2
	jūl.	16 449.7	4 222.3	3 250.8	.	1 154.4	7 115.6	706.6	6 494.8	427.0	874.1	5 193.7
	aug.	16 456.6	4 217.1	3 266.0	.	1 151.9	7 112.0	709.5	6 536.0	444.7	881.4	5 209.9
	sept.	16 494.9	4 212.0	3 288.6	.	1 169.0	7 121.7	703.7	6 592.9	427.5	877.9	5 287.5
Pieauguma temps												
2013	-1.4	-8.9	-3.4	.	8.0	4.5	-1.1	0.7	7.2	-0.4	0.2	
2014	-0.7	-7.9	0.4	.	5.1	3.1	1.1	1.5	7.2	1.2	0.7	
2015	0.2	-6.9	5.3	.	4.7	1.8	0.6	1.1	4.5	1.4	0.6	
2016	apr.	-1.0	-6.8	-0.2	.	3.6	1.7	-0.1	0.9	2.6	1.7	0.6
	maijs	-0.7	-5.9	-0.6	.	4.7	1.6	0.6	0.9	2.5	1.5	0.6
	jūn.	-0.4	-4.6	-2.3	.	4.7	2.1	2.7	0.9	2.7	1.6	0.6
	jūl.	-0.2	-4.7	-1.5	.	4.3	2.2	2.8	0.9	2.8	1.6	0.6
	aug.	0.0	-4.6	-0.1	.	4.0	2.1	2.1	0.9	2.8	1.6	0.6
	sept.	0.0	-3.8	-0.8	.	5.5	1.6	1.9	0.9	2.8	1.7	0.6

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.8. Euro efektīvie kursi¹⁾

(perioda vidējie; indekss: 1999. gada 1. ceturksnis = 100)

	EEK19						EEK38	
	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar RCI	Reālā IKP deflators	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIAR ²⁾	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIT	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI
	1	2	3	4	5	6	7	8
2013	101.2	98.2	96.7	91.8	100.9	98.9	111.9	95.5
2014	101.8	97.8	96.8	92.0	99.4	100.0	114.7	96.0
2015	92.4	88.4	89.1	83.9	86.3	90.7	106.5	87.8
2015 IV	92.4	88.3	89.3	84.3	85.8	90.5	107.7	88.3
2016 I	94.1	89.5	90.8	85.8	86.9	91.7	110.4	90.1
II	94.9	90.3	91.5	86.4	86.6	92.1	110.8	90.4
III	95.2	90.5	91.5	.	.	.	110.6	90.1
2016 jūn.	94.7	90.2	91.3	-	-	-	110.5	90.3
jūl.	94.9	90.4	91.4	-	-	-	110.2	89.9
aug.	95.2	90.6	91.6	-	-	-	110.6	90.2
sept.	95.4	90.7	91.6	-	-	-	110.9	90.3
okt.	95.5	90.8	91.4	-	-	-	110.6	90.1
nov.	95.0	90.3	90.6	-	-	-	110.3	89.8
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>								
2016 nov.	-0.5	-0.6	-0.8	-	-	-	-0.2	-0.3
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>								
2016 nov.	4.2	3.7	2.8	-	-	-	4.1	3.4

Avots: ECB.

1) Tirdzniecības partnervalstu grupu definīciju un citu informāciju sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2) Ar VDIAR deflētais datu laikrindas pieejams tikai EEK18 tirdzniecības partnervalstu grupai.

2.9. Divpusējie valūtu kursi

(perioda vidējie; nacionālās valūtas vienības par 1 euro)

	Kīnas renminbi	Horvātijas kuna	Čehijas krona	Dānijas krona	Ungārijas forints	Japānas jena	Polijas zlots	Lielbritānijas sterliņu mārciņa	Rumānijas leva	Zviedrijas krona	Šveices franks	ASV dolārs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2013	8.165	7.579	25.980	7.458	296.873	129.663	4.197	0.849	4.4190	8.652	1.231	1.328
2014	8.186	7.634	27.536	7.455	308.706	140.306	4.184	0.806	4.4437	9.099	1.215	1.329
2015	6.973	7.614	27.279	7.459	309.996	134.314	4.184	0.726	4.4454	9.353	1.068	1.110
2015 IV	7.000	7.623	27.057	7.460	312.652	132.952	4.264	0.722	4.4573	9.302	1.085	1.095
2016 I	7.210	7.617	27.040	7.461	312.024	126.997	4.365	0.770	4.4924	9.327	1.096	1.102
II	7.379	7.504	27.040	7.439	313.371	121.949	4.372	0.787	4.4986	9.278	1.096	1.129
III	7.443	7.493	27.029	7.442	311.016	114.292	4.338	0.850	4.4646	9.511	1.089	1.117
2016 jūn.	7.402	7.520	27.061	7.437	313.984	118.453	4.400	0.790	4.5230	9.334	1.089	1.123
jūl.	7.391	7.493	27.042	7.439	314.353	115.250	4.396	0.841	4.4856	9.474	1.087	1.107
aug.	7.454	7.487	27.025	7.441	310.205	113.487	4.300	0.855	4.4591	9.491	1.088	1.121
sept.	7.482	7.500	27.022	7.447	308.678	114.218	4.321	0.852	4.4502	9.565	1.092	1.121
okt.	7.420	7.507	27.022	7.440	307.000	114.473	4.308	0.894	4.4942	9.707	1.089	1.103
nov.	7.388	7.521	27.033	7.441	308.816	116.933	4.391	0.869	4.5100	9.851	1.076	1.080
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>												
2016 nov.	-0.4	0.2	0.0	0.0	0.6	2.1	1.9	-2.8	0.4	1.5	-1.2	-2.1
<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>												
2016 nov.	8.0	-1.1	0.0	-0.3	-1.1	-11.1	3.3	23.0	1.5	5.8	-0.7	0.6

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.10. Euro zonas maksājumu balance. Finanšu kots

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)

	Kopā ¹⁾			Tiešās investīcijas		Portfeļieguldījumi		Trie atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi		Rezerves aktīvi	Papildpostenis: bruto ārējais parāds
	Aktīvi	Pasīvi	Saldo	Aktīvi	Pasīvi	Aktīvi	Pasīvi		Aktīvi	Pasīvi		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi (starptautisko investīciju balance)												
2015 III	21 708.7	23 017.6	-1 308.9	9 437.3	7 778.0	6 851.3	10 159.9	-45.7	4 821.5	5 079.7	644.2	13 185.1
IV	22 235.2	23 309.6	-1 074.4	9 815.1	8 079.3	7 175.3	10 303.2	-44.6	4 645.1	4 927.1	644.2	13 003.1
2016 I	22 100.0	23 183.1	-1 083.1	9 672.8	7 999.2	7 111.8	10 113.0	-21.8	4 661.9	5 070.9	675.3	13 234.3
II	22 550.0	23 431.9	-881.9	9 710.4	8 031.1	7 432.1	10 147.6	-54.9	4 740.5	5 253.2	721.8	13 331.6
Atlikumi (% no IKP)												
2016 II	212.6	220.9	-8.3	91.5	75.7	70.1	95.7	-0.5	44.7	49.5	6.8	125.7
Darījumi												
2015 IV	152.9	-4.1	157.0	227.7	206.5	111.5	-11.8	55.6	-246.5	-198.8	4.6	-
2016 I	386.5	381.8	4.7	115.2	74.6	134.1	41.3	27.3	108.8	265.9	1.0	-
II	202.0	110.0	92.0	-21.0	4.4	127.0	-47.2	-47.8	141.6	152.8	2.2	-
III	191.6	88.2	103.4	63.6	-12.8	124.9	-13.5	1.4	-6.0	114.5	7.7	-
2016 apr.	151.5	130.5	21.1	-8.0	9.7	55.9	-64.3	-21.4	126.7	185.1	-1.6	-
maijs	100.1	89.1	10.9	32.7	20.4	26.1	21.3	-14.0	52.1	47.4	3.1	-
jūn.	-49.6	-109.7	60.0	-45.8	-25.6	45.0	-4.2	-12.4	-37.2	-79.8	0.7	-
jūl.	123.1	116.1	7.0	15.6	-6.7	42.0	-16.8	5.8	60.5	139.6	-0.9	-
aug.	117.0	81.2	35.7	60.6	14.1	38.8	4.7	-2.2	18.0	62.5	1.8	-
sept.	-48.5	-109.2	60.6	-12.6	-20.2	44.1	-1.3	-2.3	-84.5	-87.6	6.8	-
12 mēnešu kumulētie darījumi												
2016 sept.	932.9	575.8	357.1	385.5	272.7	497.5	-31.3	36.5	-2.1	334.4	15.5	-
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)												
2016 sept.	8.7	5.4	3.3	3.6	2.6	4.7	-0.3	0.3	0.0	3.1	0.1	-

Avots: ECB.

1) Kopējos aktīvos iekļauti trije atvasinātie finanšu instrumenti.

3. Saimnieciskā darbība

3.1. IKP un izdevumu posteņi

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	IKP											
	Kopā	Iekšzemes pieprasījums								Ārējā bilance ¹⁾		
		Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamatkapitāla veidošana			Krājumu pārmaiņas ²⁾	Kopā	Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾	
					Kopā būvniecība	Kopā iekārtu ražošana	Intelektuālā īpašuma produkti					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2013	9 932.1	9 602.3	5 561.2	2 094.5	1 947.0	1 000.6	572.4	369.1	-0.4	329.9	4 370.2	4 040.3
2014	10 133.2	9 775.3	5 633.7	2 125.1	1 986.4	1 000.6	598.7	382.2	30.2	357.9	4 532.8	4 174.9
2015	10 455.8	9 981.2	5 744.1	2 163.9	2 063.1	1 018.6	631.8	407.6	10.1	474.6	4 831.6	4 357.1
2015 IV	2 642.9	2 523.7	1 446.8	546.7	525.4	258.0	163.2	102.8	4.8	119.2	1 215.0	1 095.8
2016 I	2 659.3	2 533.0	1 454.2	551.2	526.1	259.5	163.8	102.2	1.5	126.3	1 199.4	1 073.1
II	2 671.6	2 547.1	1 461.1	554.1	533.5	260.2	165.2	107.3	-1.5	124.5	1 212.8	1 088.3
III	2 683.0	2 561.6	1 467.4	558.2	536.0	.	.	.	0.0	121.3	1 216.4	1 095.0
% no IKP												
2015	100.0	95.5	54.9	20.7	19.7	9.7	6.0	3.9	0.1	4.5	-	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2015 IV	0.5	0.8	0.4	0.6	1.3	1.4	3.3	-1.2	-	-	0.8	1.5
2016 I	0.5	0.4	0.7	0.6	0.4	1.0	0.5	-0.8	-	-	0.2	-0.1
II	0.3	0.3	0.2	0.4	1.2	-0.3	0.7	5.3	-	-	1.2	1.2
III	0.3	0.4	0.3	0.5	0.2	.	.	.	-	-	0.1	0.2
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2013	-0.3	-0.6	-0.6	0.3	-2.5	-3.5	-2.7	0.7	-	-	2.1	1.4
2014	1.2	1.2	0.8	0.6	1.4	-0.9	4.4	3.1	-	-	4.5	4.9
2015	2.0	1.8	1.8	1.4	3.2	1.3	4.7	5.6	-	-	6.5	6.4
2015 IV	2.0	2.3	1.7	1.8	3.9	2.3	5.6	4.8	-	-	5.0	5.9
2016 I	1.7	2.1	1.9	2.0	2.4	2.0	4.7	0.7	-	-	2.4	3.4
II	1.7	2.2	1.7	2.0	3.6	2.3	5.2	4.7	-	-	2.5	3.8
III	1.7	1.9	1.6	2.0	3.0	.	.	.	-	-	2.2	2.9
devums IKP ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2015 IV	0.5	0.8	0.2	0.1	0.3	0.1	0.2	0.0	0.2	-0.3	-	-
2016 I	0.5	0.4	0.4	0.1	0.1	0.1	0.0	0.0	-0.2	0.1	-	-
II	0.3	0.3	0.1	0.1	0.2	0.0	0.0	0.2	-0.2	0.0	-	-
III	0.3	0.4	0.2	0.1	0.0	.	.	.	0.1	-0.1	-	-
devums IKP gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2013	-0.3	-0.6	-0.3	0.1	-0.5	-0.4	-0.2	0.0	0.2	0.4	-	-
2014	1.2	1.2	0.5	0.1	0.3	-0.1	0.3	0.1	0.3	0.0	-	-
2015	2.0	1.8	1.0	0.3	0.6	0.1	0.3	0.2	-0.1	0.3	-	-
2015 IV	2.0	2.2	1.0	0.4	0.8	0.2	0.3	0.2	0.1	-0.2	-	-
2016 I	1.7	2.0	1.1	0.4	0.5	0.2	0.3	0.0	0.0	-0.3	-	-
II	1.7	2.1	0.9	0.4	0.7	0.2	0.3	0.2	0.0	-0.4	-	-
III	1.7	1.8	0.9	0.4	0.6	.	.	.	-0.1	-0.2	-	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Eksports un imports aptver preces un pakalpojumus un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā.

2) Ietverot vērtslieku iegādi un neietverot to pārdošanu.

3. Saimnieciskā darbība

3.2. Pievienotā vērtība saimnieciskās darbības veidu dalījumā

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopējā pievienotā vērtība (bāzes cenās)											Produktu nodokļi mīnus produktu subsīdijas
	Kopā	Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekus- tamais īpašums	Profe- sionālie, komerc- darbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2013	8 926.8	155.4	1 740.0	460.5	1 671.6	409.6	445.7	1 035.2	945.2	1 747.8	315.8	1 005.4
2014	9 099.0	149.9	1 777.1	460.8	1 711.5	415.2	461.0	1 044.8	978.6	1 778.6	321.4	1 034.3
2015	9 383.5	150.5	1 883.4	465.9	1 766.3	428.2	460.0	1 062.9	1 022.5	1 816.7	327.1	1 072.3
2015 IV	2 369.7	38.6	474.3	117.9	446.1	108.8	113.4	268.3	260.7	458.8	82.7	273.2
2016 I	2 386.0	36.3	478.7	119.9	449.3	109.5	113.9	269.8	262.2	462.3	84.1	273.3
II	2 394.9	36.1	477.3	120.4	451.6	110.3	113.2	271.7	265.5	464.7	84.3	276.7
III	2 404.7	36.1	479.1	121.1	453.2	110.7	113.0	272.7	266.8	467.5	84.4	278.2
% no pievienotās vērtības												
2015	100.0	1.6	20.1	5.0	18.8	4.6	4.9	11.3	10.9	19.4	3.5	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)												
2015 IV	0.4	1.2	0.2	1.0	0.5	0.1	0.1	0.3	0.7	0.3	0.5	1.5
2016 I	0.5	-0.6	0.2	0.9	0.9	0.9	1.0	0.1	0.7	0.5	0.9	0.1
II	0.3	0.0	0.1	-0.1	0.4	0.9	-0.4	0.2	1.0	0.2	0.1	0.5
III	0.3	-0.6	0.4	0.5	0.4	0.6	0.1	0.1	0.3	0.3	0.3	0.5
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)												
2013	-0.1	2.4	-0.7	-3.6	-0.9	1.9	0.4	1.4	0.3	0.2	-0.9	-1.2
2014	1.2	1.2	2.3	-1.1	1.3	3.3	-1.4	0.6	2.3	0.5	0.2	1.2
2015	1.9	-0.7	4.1	-0.2	2.1	2.8	-0.4	0.8	3.0	1.0	0.0	3.3
2015 IV	1.8	0.7	3.8	1.0	1.7	2.0	-0.6	0.9	3.0	0.9	0.4	3.6
2016 I	1.5	-0.4	1.6	1.2	2.0	2.5	0.3	0.8	2.7	1.0	1.4	3.3
II	1.6	0.5	1.2	1.4	2.1	2.7	-0.1	1.0	3.2	1.2	1.8	2.4
III	1.6	0.0	0.9	2.4	2.2	2.4	0.8	0.8	2.8	1.3	1.7	2.6
devums pievienotās vērtības ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2015 IV	0.4	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
2016 I	0.5	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
II	0.3	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
III	0.3	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	-
devums pievienotās vērtības gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)												
2013	-0.1	0.0	-0.1	-0.2	-0.2	0.1	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	-
2014	1.2	0.0	0.4	-0.1	0.2	0.2	-0.1	0.1	0.2	0.1	0.0	-
2015	1.9	0.0	0.8	0.0	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
2015 IV	1.8	0.0	0.7	0.1	0.3	0.1	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
2016 I	1.5	0.0	0.3	0.1	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
II	1.6	0.0	0.2	0.1	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.2	0.1	-
III	1.6	0.0	0.2	0.1	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.3	0.1	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

3. Saimnieciskā darbība

3.3. Nodarbinātība¹⁾

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā											
		Nodarbinātības statusu dalījumā											
		Darba ņēmēji	Pašnodarbinātie	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finances un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nodarbinātās personas													
<i>īpatsvars nodarbināto kopskaitā (%)</i>													
2013	100.0	85.0	15.0	3.4	15.2	6.2	24.7	2.7	2.7	1.0	12.9	24.1	7.1
2014	100.0	85.0	15.0	3.4	15.1	6.1	24.8	2.7	2.7	1.0	13.1	24.2	7.1
2015	100.0	85.2	14.8	3.3	14.9	6.0	24.8	2.7	2.6	1.0	13.3	24.1	7.1
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2013	-0.6	-0.6	-0.8	-1.8	-1.3	-3.6	-0.9	0.4	-1.3	-1.4	0.4	0.3	0.4
2014	0.6	0.6	0.1	0.0	-0.4	-1.7	0.7	0.6	-0.8	0.8	2.1	1.0	0.5
2015	1.0	1.2	0.0	-0.9	0.1	0.0	1.1	1.2	-0.5	0.8	3.0	0.9	1.1
2015 III	1.0	1.2	-0.1	-1.0	0.3	-0.3	1.1	1.7	-0.5	0.7	3.2	1.0	1.0
IV	1.3	1.5	-0.2	-0.9	0.3	-0.1	1.6	1.8	-0.4	0.5	3.3	1.1	1.6
2016 I	1.4	1.7	-0.3	-0.9	0.6	0.0	1.7	2.6	0.0	1.3	3.4	1.1	1.7
II	1.4	1.7	0.0	-0.2	0.5	-0.2	2.0	1.9	-0.1	0.4	3.1	1.2	1.7
Nostrādātās stundas													
<i>īpatsvars nostrādāto stundu kopskaitā (%)</i>													
2013	100.0	80.1	19.9	4.4	15.7	6.9	25.7	2.8	2.7	1.0	12.5	21.8	6.3
2014	100.0	80.3	19.7	4.4	15.6	6.8	25.7	2.9	2.7	1.0	12.8	22.0	6.3
2015	100.0	80.5	19.5	4.3	15.5	6.8	25.6	2.9	2.7	1.0	13.0	22.0	6.3
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2013	-1.4	-1.3	-1.7	-1.5	-1.5	-5.0	-1.7	0.1	-1.9	-2.7	-0.6	-0.2	-1.0
2014	0.5	0.8	-0.5	-0.5	0.0	-1.4	0.4	0.6	-0.9	0.6	2.2	1.1	0.2
2015	1.1	1.4	0.2	0.2	0.5	0.6	0.9	2.1	-0.5	1.1	3.2	1.1	1.1
2015 III	1.2	1.5	0.3	0.0	0.4	0.3	0.8	2.9	-0.7	1.5	3.8	1.3	1.4
IV	1.2	1.5	0.3	0.4	0.1	0.6	1.3	2.2	-0.1	-0.4	3.2	1.1	1.6
2016 I	1.6	2.0	0.3	1.0	1.0	0.5	1.9	3.3	0.5	0.4	4.0	1.1	1.1
II	1.7	1.8	1.1	0.6	1.2	0.1	2.2	2.5	0.8	0.3	3.6	1.1	1.9
Nostrādāto stundu skaits uz vienu nodarbināto													
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2013	-0.8	-0.7	-0.9	0.2	-0.2	-1.5	-0.8	-0.2	-0.7	-1.4	-1.1	-0.5	-1.4
2014	0.0	0.1	-0.6	-0.6	0.4	0.3	-0.3	0.0	-0.1	-0.2	0.1	0.1	-0.3
2015	0.1	0.2	0.2	1.2	0.4	0.5	-0.2	0.9	0.0	0.2	0.2	0.2	0.0
2015 III	0.2	0.2	0.4	1.0	0.1	0.5	-0.3	1.2	-0.3	0.9	0.6	0.3	0.4
IV	0.0	-0.1	0.5	1.3	-0.2	0.7	-0.3	0.5	0.3	-0.9	0.0	0.0	0.0
2016 I	0.2	0.3	0.7	1.9	0.4	0.5	0.2	0.7	0.4	-0.9	0.6	0.0	-0.6
II	0.3	0.2	1.1	0.8	0.6	0.3	0.2	0.6	0.8	-0.1	0.6	-0.1	0.2

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Nodarbinātības dati balstīti uz EKS 2010.

3. Saimnieciskā darbība

3.4. Darbaspēks, bezdarbs un brīvās darbvietas

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Darba- spēks (milj.) ¹⁾	Nepietie- kama nodarbi- nātība (no darba- spēka; %) ¹⁾	Bezdarbs											Brīvo darbvie- tu īpat- svars ²⁾
			Kopā		Ilgtermiņa bezdarbs (% no darba- spēka) ¹⁾	Pēc vecuma				Pēc dzimuma				
						Pieaugušie		Jaunieši		Vīrieši		Sievietes		
			Milj.	% no darba- spēka		Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	Milj.	% no darba- spēka	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
% no 2013. gada kopapjoma			100.0			81.3		18.7		53.6		46.4		
2013	159.359	4.6	19.226	12.0	5.9	15.627	10.7	3.599	24.4	10.304	11.9	8.921	12.1	1.4
2014	160.334	4.6	18.636	11.6	6.1	15.215	10.4	3.421	23.7	9.932	11.5	8.704	11.8	1.5
2015	160.600	4.6	17.441	10.9	5.6	14.292	9.8	3.150	22.3	9.254	10.7	8.188	11.0	1.5
2015 IV	161.147	4.5	16.916	10.5	5.4	13.842	9.4	3.074	21.9	8.946	10.3	7.970	10.7	1.6
2016 I	161.013	4.5	16.640	10.3	5.2	13.628	9.2	3.012	21.5	8.732	10.1	7.909	10.6	1.7
II	161.849	4.5	16.372	10.1	5.1	13.391	9.1	2.981	21.1	8.506	9.8	7.866	10.5	1.7
III	.	.	16.172	10.0	.	13.214	8.9	2.958	20.9	8.378	9.6	7.794	10.4	1.6
2016 maijs	-	-	16.352	10.1	-	13.369	9.0	2.983	21.1	8.487	9.8	7.866	10.5	-
jūn.	-	-	16.336	10.1	-	13.362	9.0	2.974	21.0	8.483	9.7	7.853	10.5	-
jūl.	-	-	16.229	10.0	-	13.263	9.0	2.966	21.0	8.410	9.6	7.819	10.4	-
aug.	-	-	16.200	10.0	-	13.232	8.9	2.968	20.9	8.380	9.6	7.820	10.4	-
sept.	-	-	16.086	9.9	-	13.147	8.9	2.939	20.7	8.344	9.6	7.742	10.3	-
okt.	-	-	15.908	9.8	-	12.969	8.8	2.939	20.7	8.286	9.5	7.621	10.1	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati nav sezonāli izlīdzināti.

2) Brīvo darbvieta īpatsvars ir brīvo darbvieta skaits, dalīts ar aizņemto darbvieta un brīvo darbvieta summu (%).

3.5. Darījumu īstermiņa statistika

	Rūpnieciskā ražošana						Būvniecības produkcija	Jauno rūpniecības pasūtījumu ECB rādītājs	Mazumtirdzniecība				Reģistrētie jaunie vieglie automobiļi
	Kopā (izņemot būvniecību)		Galvenās rūpniecības grupas						Kopā	Pārtika, dzērieni, tabaka	Nepārtikas preces	Degviela	
	Apstrādes rūpniecība	Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Enerģētika								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2010. gada kopapjoma	100.0	86.0	33.6	29.2	22.5	14.7	100.0	100.0	100.0	39.3	51.5	9.1	100.0
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)													
2013	-0.7	-0.7	-0.9	-0.5	-0.4	-0.8	-2.2	-0.2	-0.6	-0.6	-0.5	-0.8	-4.4
2014	0.9	1.8	1.3	1.8	2.6	-5.4	2.0	3.1	1.5	0.7	2.4	-0.1	3.8
2015	2.0	2.3	1.0	3.6	2.3	0.7	-0.9	3.6	2.7	1.7	3.5	2.6	8.8
2015 IV	1.8	2.3	1.7	3.4	1.9	-1.9	0.5	2.9	2.5	1.2	3.3	2.1	10.0
2016 I	1.3	2.0	1.9	2.9	1.0	-3.5	2.6	0.6	2.2	1.7	2.9	1.4	9.5
II	1.0	1.1	1.1	1.3	1.1	-0.9	-0.2	-2.3	1.7	0.6	2.7	2.2	8.5
III	0.9	1.2	1.4	0.9	1.4	-1.0	2.9	0.2	1.4	1.2	1.6	2.2	6.5
2016 maijs	0.4	0.5	1.1	-0.4	0.5	-1.4	-0.5	-1.6	1.7	0.8	2.3	3.8	10.3
jūn.	0.8	1.0	0.6	1.5	1.4	-3.5	0.6	-2.5	1.9	0.8	3.1	0.3	6.9
jūl.	-0.5	0.1	0.6	-1.4	1.8	-4.7	4.1	-3.3	1.9	1.4	2.4	2.8	5.8
aug.	2.2	2.5	2.5	3.4	0.8	1.1	2.1	2.1	1.3	0.5	2.1	1.6	3.9
sept.	1.2	1.3	1.3	1.2	1.6	0.7	1.8	1.9	1.0	1.7	0.4	2.1	9.4
okt.	.	.	.	.	.	.	.	.	2.4	2.1	3.3	0.7	4.2
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati; %)													
2016 maijs	-1.4	-1.3	-0.3	-2.4	-0.4	-2.8	0.2	0.8	0.3	0.8	-0.3	1.2	0.3
jūn.	0.9	0.9	-0.3	1.7	0.9	-0.3	0.2	1.1	0.1	-0.1	0.8	-3.2	-1.0
jūl.	-0.7	-0.7	-0.3	-1.9	0.4	0.9	1.5	-1.6	0.4	0.8	-0.3	2.0	-0.2
aug.	1.8	2.1	1.8	4.2	0.0	2.5	0.1	2.5	-0.1	-0.2	0.0	0.1	-0.4
sept.	-0.8	-1.0	-0.7	-2.2	-0.4	-0.2	-0.9	-0.9	-0.4	0.5	-1.2	0.1	4.9
okt.	.	.	.	.	.	.	.	.	1.1	0.2	2.3	-1.0	-4.8

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, ECB eksperimentālie statistiskie dati (8. aile) un Eiropas Automobiļu ražotāju asociācija (13. aile).

3. Saimnieciskā darbība

3.6. Viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības, ja nav norādīts citādi)							Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Ekonomiskā noskaņo- juma rādītājs (ilgttermiņa vidējais rādītājs = 100)	Apstrādes rūpniecība		Patērētāju konfi- dences rādītājs	Būvnie- cības konfi- dences rādītājs	Mazum- tirdznie- cības konfi- dences rādītājs	Pakalpojumu nozares		Apstrādes rūpnie- cības iepirkumu vadītāju indekss (IVI)	Apstrādes rūpnie- cības produk- cijas izlaide	Uzņēmēj- darbības aktivitāte pakalpoju- mu nozarē	Apvienotā produkci- jas izlaide
		Ražotāju konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				Pakal- pojumu nozares konfi- dences rādītājs	Jaudu izman- tošana (%)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999–2013	100.0	-6.1	80.7	-12.8	-13.6	-8.7	6.9	-	51.0	52.4	52.9	52.7
2013	93.5	-9.0	78.7	-18.8	-27.8	-12.2	-5.3	87.2	49.6	50.6	49.3	49.7
2014	101.5	-3.8	80.5	-10.2	-26.4	-3.1	4.9	87.7	51.8	53.3	52.5	52.7
2015	104.2	-3.1	81.4	-6.2	-22.5	1.6	9.3	88.4	52.2	53.4	54.0	53.8
2015 IV	106.2	-2.4	81.8	-6.4	-18.4	5.1	12.7	88.7	52.8	54.0	54.2	54.1
2016 I	104.0	-3.8	81.7	-8.3	-18.9	1.9	10.8	88.8	51.7	52.9	53.3	53.2
II	104.3	-3.4	81.5	-7.8	-18.4	1.8	11.3	89.0	52.0	53.0	53.1	53.1
III	104.3	-2.9	82.0	-8.2	-15.9	0.3	10.4	89.2	52.1	53.7	52.6	52.9
2016 jūn.	104.4	-2.8	-	-7.2	-18.2	0.8	10.9	-	52.8	53.9	52.8	53.1
jūl.	104.5	-2.6	81.6	-7.9	-16.3	1.7	11.2	89.0	52.0	53.9	52.9	53.2
aug.	103.5	-4.3	-	-8.5	-15.8	-1.1	9.9	-	51.7	53.3	52.8	52.9
sept.	104.9	-1.8	-	-8.2	-15.6	0.4	10.0	-	52.6	53.8	52.2	52.6
okt.	106.4	-0.6	82.3	-8.0	-14.2	0.4	12.1	89.4	53.5	54.6	52.8	53.3
nov.	106.5	-1.1	-	-6.1	-12.7	1.5	12.1	-	53.7	54.1	53.8	53.9

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts; 1.–8. aile) un *Markit* (9.–12. aile).

3.7. Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību kontu kopsavilkums

(faktiskajās cenās, ja nav norādīts citādi; sezonāli neizlīdzināti dati)

	Mājsaimniecības							Nefinanšu sabiedrības					
	Uzkrā- jumu rādītājs (bruto) ¹⁾	Parāda rādītājs	Reālie bruto ricībā esošie ienākumi	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Tīrā vērtība ²⁾	Nekus- tamie aktīvi	Peļņas daļa ³⁾	Uzkrā- jumu rādītājs (neto)	Parāda rādītājs ⁴⁾	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Finan- sējums
	Bruto ricībā esošie ienākumi (izlīdzināti dati; %)		Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)					% no neto pievienotās vērtības		% no IKP	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2013	12.5	95.5	-0.5	1.2	-4.9	0.6	-1.8	32.3	4.1	129.6	2.0	-0.1	0.8
2014	12.5	94.7	0.7	1.8	0.6	2.8	1.2	32.9	4.8	131.1	2.5	6.5	1.4
2015	12.3	94.1	1.9	2.0	2.3	3.4	2.8	34.4	6.3	133.5	3.9	2.7	2.2
2015 III	12.4	94.3	1.7	2.0	2.0	2.6	2.0	34.3	6.0	134.0	3.4	0.1	2.0
IV	12.3	94.1	1.8	2.0	5.3	3.4	2.8	34.4	6.3	133.5	3.9	4.8	2.2
2016 I	12.4	93.6	2.3	1.9	3.1	2.2	3.5	33.7	6.1	132.9	3.8	4.5	2.1
II	12.5	93.6	2.4	2.3	6.1	3.3	3.9	33.8	6.7	133.4	4.0	5.0	2.2

Avoti: ECB un *Eurostat*.

1) Pamatojoties uz četru ceturkšņu uzkrājumu un bruto ricībā esošo ienākumu kumulētajām summām (korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņām pensiju fondu rezervēs).

2) Finanšu aktīvi (neietverot finanšu saistības) un nefinanšu aktīvi. Nefinanšu aktīvus veido galvenokārt nekustamie aktīvi (dzīvjamās ēkas un zeme). Tie ietver arī tādu uzņēmumu nefinanšu aktīvus, kuri nav juridiskās personas un kuri klasificēti mājsaimniecību sektorā.

3) Peļņas daļu nosaka saskaņā ar tirajiem komercdarbības ienākumiem, kas kopumā atbilst grāmatvedībā aprēķinātajai peļņai.

4) Noteikts, pamatojoties uz aizdevumu, parāda vērtspapīru, tirdzniecības kredītu atlikumu un pensiju shēmu saistībām.

3. Saimnieciskā darbība

3.8. Euro zonas maksājumu balance. Tekošais kants un kapitāla kants

(mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi; darījumi)

	Tekošais kants											Kapitāla kants ¹⁾	
	Kopā			Preces		Pakalpojumi		Sākotnējie ienākumi		Otrreizējie ienākumi		Kredīts	Debets
	Kredīts	Debets	Saldo	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2015 IV	899.5	823.5	76.0	524.9	433.6	194.8	182.0	153.6	149.3	26.2	58.6	18.4	9.4
2016 I	879.1	793.3	85.8	515.5	426.1	194.3	177.3	144.2	135.3	25.1	54.6	9.8	11.1
II	882.1	788.1	94.0	518.2	420.3	190.1	177.8	148.6	136.6	25.2	53.4	7.0	6.6
III	879.9	798.2	81.7	518.1	428.5	190.6	175.9	145.5	129.7	25.8	64.0	6.2	5.0
2016 apr.	293.6	260.3	33.3	172.3	139.9	63.3	58.9	49.6	43.8	8.4	17.7	2.5	2.0
maijs	294.7	262.9	31.7	172.1	140.0	63.9	59.6	50.3	45.3	8.4	18.0	1.8	2.2
jūn.	293.8	264.8	29.0	173.7	140.4	63.0	59.2	48.7	47.5	8.4	17.7	2.8	2.4
jūl.	292.7	265.5	27.2	172.2	143.8	63.5	58.3	48.4	43.2	8.6	20.2	2.3	1.8
aug.	296.4	267.3	29.1	175.1	144.4	63.4	58.7	49.5	43.1	8.5	21.1	1.7	1.5
sept.	290.8	265.4	25.3	170.7	140.4	63.7	59.0	47.6	43.4	8.7	22.7	2.2	1.7
12 mēnešu kumulētie darījumi													
2016 sept.	3 540.6	3 203.1	337.5	2 076.7	1 708.6	769.8	712.9	591.9	550.9	102.2	230.7	41.5	32.2
12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)													
2016 sept.	33.2	30.1	3.2	19.5	16.0	7.2	6.7	5.6	5.2	1.0	2.2	0.4	0.3

1) Kapitāla kanta dati nav sezonāli izlīdzināti.

3.9. Euro zonas preču ārējā tirdzniecība¹⁾, vērtības un apjomi preču grupu dalījumā²⁾

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (s.n. dati)		Eksports (FOB)					Imports (CIF)					
	Eksports	Imports	Kopā				Papildpos- tenis: apstrādes rūpniecība	Kopā				Papildposteni	
			Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Starp- patēriņa preces		Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Apstrādes rūpniecība	Nafta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Vērtības (mljrd. euro; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2015 IV	3.4	2.5	508.1	236.4	105.8	153.5	425.6	444.6	247.5	73.5	114.9	325.3	44.3
2016 I	-0.9	-2.7	502.8	233.4	104.2	151.2	422.3	438.4	241.2	71.7	116.7	326.3	37.4
II	-0.1	-4.1	502.2	231.0	105.5	153.3	432.9	429.6	235.9	70.9	114.7	324.3	42.3
III	-0.3	-2.6	505.5	.	.	.	426.0	436.4	.	.	.	323.4	.
2016 apr.	-0.7	-5.4	168.8	77.7	35.9	51.0	146.3	143.7	78.2	24.1	38.5	109.3	13.3
maijs	2.1	-2.0	165.8	76.0	34.8	50.7	140.9	141.9	78.5	22.8	38.2	106.1	14.4
jūn.	-1.5	-4.7	167.6	77.3	34.8	51.6	145.8	144.1	79.3	24.1	38.0	108.9	14.6
jūl.	-9.3	-8.3	166.3	77.4	33.4	50.4	134.9	145.5	80.1	23.2	38.6	104.2	14.9
aug.	8.3	3.7	170.0	78.6	34.6	51.8	146.9	146.6	80.6	23.9	38.9	111.6	14.2
sept.	2.0	-2.4	169.1	.	.	.	144.2	144.3	.	.	.	107.5	.
Apjoma indeksi (2000. g. = 100; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)													
2015 IV	0.8	5.2	118.1	115.0	119.4	122.5	117.2	107.6	107.6	107.8	108.2	110.4	101.3
2016 I	-0.8	2.3	118.5	116.0	117.5	121.8	117.1	109.9	110.9	105.8	109.9	111.2	110.8
II	2.1	4.0	118.0	114.1	119.0	123.7	120.1	107.1	106.4	104.5	110.0	111.9	101.1
III	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2016 marts	-0.5	-0.6	119.3	115.5	121.6	121.6	117.7	109.0	109.8	107.3	110.5	109.8	107.2
apr.	1.7	3.0	119.6	115.7	121.9	124.2	122.0	108.1	107.0	107.0	110.0	112.9	105.0
maijs	5.0	7.1	117.1	113.2	117.7	122.8	117.5	106.5	106.4	101.2	110.4	110.2	101.8
jūn.	-0.1	2.0	117.3	113.3	117.5	124.2	120.8	106.8	105.9	105.2	109.7	112.8	96.6
jūl.	-8.4	-4.0	116.7	113.6	112.8	121.7	111.7	107.7	106.8	103.2	110.0	107.4	102.2
aug.	9.0	7.0	118.8	115.3	115.4	124.5	121.2	108.3	107.3	105.7	110.9	114.5	98.7

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Atšķirība starp ECB maksājumu bilances posteņa "Preces" (3.8. tabula) un Eurostat preču tirdzniecības (3.9. tabula) datiem veidojas galvenokārt to atšķirīgo definīciju dēļ.

2) Preču grupas atbilstoši plašo ekonomisko kategoriju (Broad Economic Categories) klasifikācijai.

4. Cenas un izmaksas

4.1. Saskaņotais patēriņa cenu indekss¹⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā					Kopā (s.i. dati; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %) ²⁾						Papildpostenis: administratīvi regulējamās cenas	
	Indekss: 2015. g. = 100	Kopā		Preces	Pakalpojumi	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija (s.n. dati)	Pakalpojumi	Kopējais SPCI (neietverot administratīvi regulējamās cenas)	Administratīvi regulējamās cenas
			Kopā (neietverot pārtiku un enerģiju)										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2016. gada kopapjoma	100.0	100.0	70.7	55.8	44.2	100.0	12.1	7.4	26.5	9.7	44.2	86.5	13.5
2013	99.5	1.4	1.1	1.3	1.4	-	-	-	-	-	-	1.2	2.1
2014	100.0	0.4	0.8	-0.2	1.2	-	-	-	-	-	-	0.2	1.9
2015	100.0	0.0	0.8	-0.8	1.2	-	-	-	-	-	-	-0.1	0.9
2015 IV	100.2	0.2	1.0	-0.6	1.2	-0.1	0.1	1.1	0.1	-3.0	0.2	0.1	0.7
2016 I	99.2	0.0	1.0	-0.8	1.1	-0.4	0.1	-0.8	0.1	-4.4	0.2	0.0	0.3
II	100.4	-0.1	0.8	-0.9	1.0	0.4	0.2	0.7	0.0	2.0	0.3	-0.1	0.1
III	100.3	0.3	0.8	-0.4	1.1	0.3	0.1	1.1	0.0	0.3	0.4	0.3	0.3
2016 jūn.	100.7	0.1	0.9	-0.7	1.1	0.2	0.1	-0.2	0.0	1.7	0.1	0.1	0.2
jūl.	100.1	0.2	0.9	-0.6	1.2	0.0	0.0	0.9	0.0	-1.0	0.2	0.1	0.3
aug.	100.2	0.2	0.8	-0.5	1.1	0.0	0.1	0.8	0.0	-1.0	0.0	0.2	0.2
sept.	100.6	0.4	0.8	-0.2	1.1	0.1	0.0	-0.8	0.0	1.0	0.1	0.4	0.4
okt.	100.9	0.5	0.8	0.1	1.1	0.2	0.1	-0.1	0.0	1.6	0.1	0.6	0.2
nov. ³⁾	100.8	0.6	0.8	.	1.1	0.0	0.2	0.0	0.0	-0.2	-0.1	.	.
	Preces						Pakalpojumi						
	Pārtika (ietverot alkoholiskos dzērienus un tabaku)			Rūpniecības preces			Mājoklis		Transports	Sakari	Atpūta un individuālie pakalpojumi	Dažādi	
	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Kopā	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija	Īres maksa						
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
% no 2016. gada kopapjoma	19.5	12.1	7.4	36.3	26.5	9.7	10.7	6.4	7.1	3.2	15.2	8.0	
2013	2.7	2.2	3.5	0.6	0.6	0.6	1.7	1.4	2.4	-4.2	2.3	0.7	
2014	0.5	1.2	-0.8	-0.5	0.1	-1.9	1.7	1.4	1.7	-2.8	1.5	1.3	
2015	1.0	0.6	1.6	-1.8	0.3	-6.8	1.2	1.1	1.3	-0.8	1.5	1.2	
2015 IV	1.4	0.7	2.6	-1.7	0.5	-7.2	1.2	1.0	1.1	-0.1	1.5	1.2	
2016 I	0.8	0.6	1.1	-1.7	0.6	-7.4	1.1	1.0	0.6	0.0	1.6	1.2	
II	0.9	0.5	1.4	-1.9	0.5	-7.7	1.1	1.0	0.6	0.0	1.3	1.2	
III	1.1	0.5	2.1	-1.3	0.3	-5.1	1.1	1.0	0.9	0.0	1.5	1.3	
2016 jūn.	0.9	0.5	1.5	-1.6	0.4	-6.4	1.0	1.0	0.8	-0.1	1.6	1.3	
jūl.	1.4	0.5	2.9	-1.7	0.4	-6.7	1.0	1.0	1.0	0.0	1.5	1.4	
aug.	1.3	0.5	2.5	-1.4	0.3	-5.6	1.0	1.0	0.8	0.0	1.5	1.3	
sept.	0.7	0.5	1.1	-0.6	0.3	-3.0	1.1	1.1	0.9	0.0	1.5	1.3	
okt.	0.4	0.5	0.2	-0.1	0.3	-0.9	1.1	1.2	1.0	0.0	1.2	1.1	
nov. ³⁾	0.7	0.7	0.6	.	0.3	-1.1	.	.	.	.	.	.	

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) 2016. gada maijā ECB sāka publicēt uzlabotās sezonāli izlīdzinātās euro zonas SPCI datu laikrindas saskaņā ar pārskatīto sezonāli izlīdzināto pieeju, kas aprakstīta ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 1. ielikumā (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ecbu/eb201603.en.pdf>).

3) Aplēse, pamatojoties uz provizoriskajiem valstu datiem (aptverums – parasti aptuveni 95% no euro zonas), kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

4. Cenas un izmaksas

4.2. Rūpniecības, būvniecības un īpašuma cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Ražotāju cenas rūpniecībā, neietverot būvniecību										Būv- niecība	Mājokļu cenas ¹⁾	Komer- cību īpašumu cenu ekspe- rimentālais rādītājs ¹⁾
	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība (neietverot būvniecību un enerģētiku)						Ener- ģētika			
		Apstrā- des rūp- niecība	Kopā	Star- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces							
						Kopā	Pār- tāika, alkoholiskie dzērieni un tabaka	Nepār- tāikas preces					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2010. gada kopējuma	100.0	100.0	78.1	72.1	29.4	20.1	22.6	13.8	8.9	27.9			
2013	108.5	-0.2	-0.1	0.4	-0.6	0.6	1.7	2.6	0.2	-1.6	0.2	-1.8	-1.0
2014	106.9	-1.5	-0.9	-0.3	-1.1	0.4	0.1	-0.2	0.3	-4.3	0.3	0.4	1.3
2015	104.0	-2.7	-2.4	-0.5	-1.3	0.7	-0.6	-1.0	0.2	-8.2	0.2	1.6	4.5
2015 IV	102.7	-3.1	-2.5	-0.7	-1.9	0.6	-0.2	-0.3	0.3	-9.4	-0.2	2.2	5.9
2016 I	100.6	-3.7	-2.7	-0.9	-2.2	0.4	-0.4	-0.5	0.0	-11.1	-0.3	2.8	5.8
II	100.9	-3.8	-2.8	-1.1	-2.7	0.4	-0.5	-0.8	0.1	-10.7	0.2	3.0	3.5
III	101.9	-2.0	-1.3	-0.6	-1.8	0.5	0.0	-0.1	0.1	-5.9	.	.	.
2016 maijs	100.9	-3.8	-2.9	-1.1	-2.8	0.5	-0.5	-0.8	0.2	-10.8	-	-	-
jūn.	101.6	-3.1	-2.3	-1.0	-2.5	0.5	-0.4	-0.5	0.0	-8.7	-	-	-
jūl.	102.0	-2.6	-2.0	-0.9	-2.2	0.5	-0.2	-0.3	0.1	-7.5	-	-	-
aug.	101.8	-1.9	-1.3	-0.6	-1.8	0.5	0.0	-0.1	0.1	-5.7	-	-	-
sept.	101.9	-1.5	-0.7	-0.3	-1.4	0.5	0.1	0.1	0.1	-4.5	-	-	-
okt.	102.7	-0.4	0.3	0.0	-0.8	0.5	0.6	0.6	0.2	-1.5	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un ECB aprēķini, kuru pamatā ir MSCI dati, kā arī valstu avoti (13. aile).

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

4.3. Preču cenas un IKP deflatori

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	IKP deflatori								Naftas cenas (euro par barelu)	Neenerģijas preču cenas (euro)					
	Kopā (s.i. dati; indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		Svērums atbilstoši importam ²⁾			Svērums atbilstoši izmantošanai ²⁾		
			Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamat- kapitāla veidošana				Kopā	Pārtika	Nepār- tiktas preces	Kopā	Pārtika	Nepār- tiktas preces
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
% no kopējuma										100.0	45.4	54.6	100.0	50.4	49.6
2013	103.7	1.2	0.9	1.1	1.2	0.4	-0.5	-1.3	81.9	-9.9	-13.6	-6.1	-9.0	-11.2	-6.3
2014	104.6	0.9	0.6	0.5	0.9	0.6	-0.7	-1.5	74.1	-3.4	2.0	-8.5	-0.4	4.6	-6.4
2015	105.7	1.1	0.3	0.1	0.4	0.7	0.1	-1.9	47.1	0.0	4.2	-4.5	2.9	7.0	-2.6
2015 IV	106.3	1.3	0.4	0.3	0.5	0.8	-0.2	-2.3	39.5	-7.4	-1.8	-13.4	-8.2	-4.8	-12.9
2016 I	106.4	1.1	0.4	0.3	0.9	0.8	-1.5	-3.3	31.2	-12.3	-8.4	-16.5	-12.9	-11.1	-15.6
II	106.6	1.0	0.3	0.1	0.8	0.8	-2.4	-4.1	40.8	-8.9	-5.7	-12.4	-12.4	-12.6	-12.2
III	106.6	0.8	0.6	0.3	0.9	0.9	-1.6	-2.4	41.0	-0.6	-2.0	1.0	-6.0	-10.5	0.9
2016 jūn.	-	-	-	-	-	-	-	-	43.1	-5.9	-2.0	-10.3	-10.1	-10.4	-9.6
jūl.	-	-	-	-	-	-	-	-	40.7	-3.1	-4.8	-1.2	-8.0	-12.3	-1.4
aug.	-	-	-	-	-	-	-	-	41.2	0.3	-1.7	2.7	-5.1	-10.3	2.6
sept.	-	-	-	-	-	-	-	-	41.2	1.1	0.7	1.5	-4.6	-8.9	1.6
okt.	-	-	-	-	-	-	-	-	45.1	3.0	-0.4	6.9	-3.1	-10.4	8.0
nov.	-	-	-	-	-	-	-	-	43.1	8.1	-0.2	18.2	2.1	-8.3	18.1

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un Bloomberg (9. aile).

1) Eksporta un importa deflatori attiecas uz precēm un pakalpojumiem un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonā.

2) Svērums atbilstoši importam: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo importa struktūru; svērums atbilstoši izmantošanai: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo iekšzemes pieprasījuma struktūru.

4. Cenas un izmaksas

4.4. Ar cenām saistīto viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības)					Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)			
	Pārdošanas cenu gaidas (nākamajiem trim mēnešiem)				Patēriņa cenu tendences pēdējos 12 mēnešos	Ražošanas izmaksas		Noteiktās cenas	
	Apstrādes rūpniecība	Mazumtirdzniecība	Pakalpojumi	Būvniecība		Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999–2013	4.8	-	-	-2.0	34.0	57.7	56.7	-	49.9
2013	-0.4	1.6	-1.4	-17.3	29.7	48.5	53.8	49.4	47.8
2014	-0.9	-1.5	0.9	-17.2	14.2	49.6	53.5	49.7	48.2
2015	-2.7	1.3	2.7	-13.3	-1.1	48.9	53.5	49.6	49.0
2015 IV	-2.1	1.9	3.8	-8.7	-0.8	45.6	53.6	49.2	49.6
2016 I	-4.8	0.7	3.7	-9.3	-1.7	41.5	52.5	47.7	49.0
II	-1.0	1.9	4.7	-8.2	-2.2	47.5	54.4	48.5	49.0
III	-0.2	1.0	4.5	-6.7	-0.3	51.4	54.0	49.6	49.8
2016 jūn.	0.6	2.0	3.8	-7.7	-1.3	49.6	54.8	49.3	49.0
jūl.	0.2	0.7	4.8	-5.2	-0.5	51.0	54.7	49.9	49.8
aug.	-0.8	1.3	4.3	-7.4	-0.8	51.0	53.2	48.9	49.5
sept.	0.0	0.9	4.5	-7.6	0.5	52.4	54.0	49.9	50.0
okt.	3.5	2.6	4.5	-5.1	0.1	53.9	54.3	50.8	49.7
nov.	4.8	2.9	5.3	-6.0	1.8	58.8	54.4	51.4	50.3

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un *Markit*.

4.5. Darbaspēka izmaksu indeksi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (indekss: 2012. g. = 100)	Kopā	Komponentu dalījumā		Atsevišķu saimnieciskās darbības veidu dalījumā		Papildpostenis: vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītājs ¹⁾
			Darba samaksa	Darba devēju sociālās iemaksas	Uzņēmējdarbības nozares	Galvenokārt ar uzņēmējdarbību nesaistītās nozares	
	1	2	3	4	5	6	7
% no 2012. gada kopapjoma	100.0	100.0	74.6	25.4	69.3	30.7	
2013	101.4	1.4	1.5	1.2	1.2	1.9	1.8
2014	102.7	1.3	1.3	1.2	1.3	1.2	1.8
2015	104.3	1.6	2.0	0.5	1.6	1.6	1.5
2015 IV	110.5	1.6	1.9	0.9	1.5	1.8	1.5
2016 I	99.0	1.6	1.7	1.5	1.6	1.6	1.4
II	109.2	1.0	0.9	1.4	0.9	1.1	1.5
III	.	.	.	.	.	.	1.4

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini.

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. <http://www.ecb.europa.eu/stats/intro/html/experiment.en.html>).

4. Cenas un izmaksas

4.6. Vienības darbaspēka izmaksas, atlīdzība vienam nodarbinātajam un darba ražīgums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā									
			Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finances un apdroši- nāšana	Nekusta- mais īpašums	Profesionālie, komerc- darbības un atbalsta pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vienības darbaspēka izmaksas												
2013	103.8	1.2	-1.6	2.0	1.4	1.0	-0.8	-0.2	-2.7	1.4	1.6	2.1
2014	104.6	0.7	-1.0	-0.7	1.1	0.5	-0.5	2.2	1.7	1.4	1.6	1.3
2015	104.8	0.3	1.5	-2.2	1.1	0.5	0.8	0.3	2.6	1.7	1.1	2.2
2015 III	105.0	0.3	2.7	-2.2	1.0	0.6	1.5	0.8	2.6	2.2	1.1	2.3
IV	105.3	0.5	0.5	-2.0	-0.3	1.5	1.7	0.5	2.5	1.7	1.3	2.1
2016 I	105.4	1.0	1.8	0.4	0.1	0.9	1.3	1.6	3.8	2.2	1.2	1.8
II	105.7	0.9	1.9	0.5	-0.2	1.1	0.3	1.7	2.4	1.2	1.3	0.7
Atlīdzība vienam nodarbinātajam												
2013	105.1	1.5	2.6	2.7	1.3	1.0	0.8	1.6	0.1	1.3	1.5	0.8
2014	106.5	1.3	0.1	2.0	1.8	1.1	2.2	1.7	1.5	1.6	1.1	1.1
2015	107.9	1.3	1.8	1.7	0.9	1.4	2.4	0.4	2.6	1.6	1.1	1.1
2015 III	108.1	1.2	1.6	1.6	0.9	1.4	2.6	0.3	2.6	1.8	0.9	1.1
IV	108.5	1.2	2.1	1.4	0.8	1.7	1.9	0.3	3.0	1.5	1.2	0.9
2016 I	108.8	1.3	2.3	1.5	1.3	1.3	1.2	1.8	3.3	1.5	1.2	1.5
II	109.0	1.2	2.5	1.1	1.5	1.2	1.1	1.6	3.1	1.3	1.3	0.8
Darba ražīgums uz vienu nodarbināto												
2013	101.3	0.3	4.3	0.6	-0.1	0.0	1.5	1.8	2.8	-0.1	-0.1	-1.3
2014	101.9	0.6	1.2	2.7	0.6	0.6	2.7	-0.6	-0.2	0.2	-0.5	-0.3
2015	102.9	1.0	0.3	4.0	-0.3	0.9	1.6	0.1	0.0	0.0	0.0	-1.1
2015 III	102.9	0.9	-1.0	3.9	0.0	0.7	1.1	-0.5	0.1	-0.3	-0.1	-1.2
IV	103.1	0.7	1.6	3.5	1.1	0.1	0.2	-0.2	0.5	-0.3	-0.1	-1.2
2016 I	103.2	0.3	0.5	1.0	1.2	0.3	-0.1	0.3	-0.4	-0.7	0.0	-0.3
II	103.2	0.2	0.6	0.6	1.7	0.1	0.8	-0.1	0.7	0.1	0.0	0.1
Atlīdzība par vienu nostrādāto stundu												
2013	107.2	2.3	2.4	2.8	2.8	1.9	0.8	2.1	1.5	2.4	1.9	2.3
2014	108.5	1.2	1.1	1.5	1.3	1.2	2.1	1.6	1.3	1.2	0.9	1.2
2015	109.7	1.1	1.2	1.3	0.3	1.5	1.3	0.5	2.2	1.2	1.0	1.2
2015 III	109.6	1.0	1.0	1.4	0.3	1.6	1.4	0.6	1.9	1.3	0.7	0.7
IV	110.2	1.3	1.1	1.5	0.5	2.0	1.3	0.1	3.3	1.2	1.3	1.0
2016 I	110.3	1.0	0.3	1.0	0.9	1.1	0.6	1.3	3.7	0.7	1.2	2.1
II	110.5	1.0	2.1	0.6	1.4	1.0	0.5	1.0	3.1	0.8	1.5	0.6
Darba ražīgums stundā												
2013	103.4	1.1	4.0	0.8	1.4	0.9	1.8	2.4	4.2	1.0	0.4	0.1
2014	104.1	0.7	1.8	2.3	0.3	0.9	2.7	-0.5	0.0	0.1	-0.6	0.0
2015	105.0	0.9	-0.9	3.6	-0.8	1.2	0.7	0.1	-0.2	-0.2	-0.1	-1.0
2015 III	104.8	0.7	-2.0	3.8	-0.6	1.1	-0.1	-0.2	-0.8	-0.9	-0.4	-1.6
IV	105.0	0.8	0.2	3.7	0.5	0.4	-0.3	-0.5	1.4	-0.2	-0.1	-1.2
2016 I	105.1	0.1	-1.3	0.7	0.7	0.2	-0.8	-0.2	0.5	-1.3	0.0	0.2
II	104.9	0.0	-0.2	0.0	1.3	-0.1	0.2	-0.9	0.7	-0.5	0.1	-0.1

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.1. Monetārie rādītāji¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	M3											
	M2							M3 – M2				
	M1		M2 – M1									
	Skaidrā nauda apgrozībā	Noguldījumi uz nakti		Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem			Repo darījumi	Naudas tirgus fondu akcijas	Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Atlikumi												
2013	909.8	4 473.4	5 383.3	1 681.2	2 143.2	3 824.4	9 207.7	122.4	416.8	86.8	626.0	9 833.7
2014	969.5	4 977.5	5 946.9	1 581.0	2 149.8	3 730.8	9 677.8	125.4	422.2	106.3	653.9	10 331.7
2015	1 036.5	5 576.9	6 613.4	1 438.5	2 161.9	3 600.4	10 213.8	78.3	478.8	73.3	630.4	10 844.2
2015 IV	1 036.5	5 576.9	6 613.4	1 438.5	2 161.9	3 600.4	10 213.8	78.3	478.8	73.3	630.4	10 844.2
2016 I	1 049.6	5 711.7	6 761.3	1 420.2	2 164.8	3 585.1	10 346.4	88.7	465.6	94.6	648.9	10 995.2
II	1 054.6	5 818.6	6 873.2	1 410.2	2 172.0	3 582.2	10 455.4	84.2	481.7	94.7	660.6	11 116.0
III	1 066.6	5 938.9	7 005.5	1 393.3	2 174.5	3 567.8	10 573.3	80.5	495.1	93.5	669.1	11 242.4
2016 maijs	1 051.1	5 789.3	6 840.3	1 403.5	2 170.8	3 574.3	10 414.6	87.5	475.5	87.2	650.2	11 064.8
jūn.	1 054.6	5 818.6	6 873.2	1 410.2	2 172.0	3 582.2	10 455.4	84.2	481.7	94.7	660.6	11 116.0
jūl.	1 058.2	5 876.2	6 934.4	1 404.8	2 172.9	3 577.7	10 512.1	82.4	485.2	97.4	665.0	11 177.1
aug.	1 061.5	5 919.6	6 981.1	1 393.0	2 174.0	3 567.0	10 548.1	82.3	479.8	98.6	660.8	11 208.9
sept.	1 066.6	5 938.9	7 005.5	1 393.3	2 174.5	3 567.8	10 573.3	80.5	495.1	93.5	669.1	11 242.4
okt. ^(p)	1 072.4	5 972.3	7 044.7	1 343.9	2 175.0	3 518.9	10 563.6	74.5	504.3	90.0	668.7	11 232.3
Darījumi												
2013	45.7	245.1	290.7	-115.7	45.8	-69.9	220.8	-11.1	-48.8	-63.5	-123.5	97.3
2014	59.0	378.5	437.5	-91.8	3.8	-88.1	349.4	1.6	10.4	12.4	24.4	373.8
2015	65.9	567.2	633.1	-135.4	12.2	-123.1	510.0	-48.2	51.1	-25.9	-23.0	487.0
2015 IV	8.1	135.5	143.6	-5.3	-0.9	-6.2	137.3	-19.0	21.3	-4.8	-2.5	134.9
2016 I	13.3	145.2	158.5	-14.1	3.2	-10.9	147.6	10.9	-13.4	19.2	16.7	164.3
II	5.0	102.0	107.0	-12.7	7.2	-5.5	101.5	-1.6	15.5	-1.1	12.8	114.3
III	12.0	121.6	133.6	-15.7	2.2	-13.5	120.2	-3.7	13.8	-2.5	7.6	127.8
2016 maijs	2.7	34.2	36.9	-9.5	6.0	-3.5	33.3	-0.2	3.5	-5.6	-2.4	31.0
jūn.	3.5	30.1	33.6	6.0	1.3	7.3	41.0	-3.4	6.1	5.5	8.3	49.2
jūl.	3.6	57.2	60.8	-4.4	1.0	-3.4	57.3	-1.8	4.0	2.3	4.5	61.8
aug.	3.3	44.0	47.3	-11.8	1.0	-10.8	36.5	-0.1	-5.5	1.0	-4.5	32.0
sept.	5.0	20.5	25.5	0.6	0.2	0.8	26.3	-1.8	15.3	-5.7	7.7	34.0
okt. ^(p)	5.9	25.8	31.7	-25.0	0.7	-24.2	7.5	-6.1	9.1	-5.0	-1.9	5.6
Pieauguma temps												
2013	5.3	5.8	5.7	-6.4	2.2	-1.8	2.5	-8.9	-10.4	-38.0	-16.1	1.0
2014	6.5	8.4	8.1	-5.5	0.2	-2.3	3.8	1.3	2.5	18.1	3.9	3.8
2015	6.8	11.3	10.6	-8.6	0.6	-3.3	5.3	-38.1	11.9	-25.1	-3.5	4.7
2015 IV	6.8	11.3	10.6	-8.6	0.6	-3.3	5.3	-38.1	11.9	-25.1	-3.5	4.7
2016 I	6.0	11.1	10.2	-6.2	0.6	-2.2	5.6	-27.8	6.6	-1.2	-1.1	5.2
II	4.0	9.6	8.7	-4.1	0.6	-1.3	5.1	-2.0	9.1	-3.1	5.5	5.1
III	3.7	9.3	8.4	-3.3	0.5	-1.0	5.0	-13.9	8.1	13.6	5.5	5.1
2016 maijs	4.3	10.0	9.1	-5.4	0.6	-1.8	5.1	-15.2	7.4	-2.0	2.2	4.9
jūn.	4.0	9.6	8.7	-4.1	0.6	-1.3	5.1	-2.0	9.1	-3.1	5.5	5.1
jūl.	3.7	9.6	8.6	-3.9	0.5	-1.2	5.1	-17.0	6.8	16.5	4.3	5.0
aug.	3.6	9.7	8.7	-4.1	0.5	-1.3	5.1	-14.9	4.7	18.5	3.4	5.0
sept.	3.7	9.3	8.4	-3.3	0.5	-1.0	5.0	-13.9	8.1	13.6	5.5	5.1
okt. ^(p)	4.0	8.7	7.9	-4.7	0.6	-1.5	4.6	-28.3	6.9	12.5	1.7	4.4

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.2. M3 ietilpstošie noguldījumi¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾					Finanšu sabiedrības (neietverot MFI un ASPF) ²⁾	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	Pārējā valdība ⁴⁾
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
Atlikumi													
2013	1 713.6	1 188.9	398.1	109.8	16.8	5 414.7	2 539.0	876.5	1 994.6	4.6	796.9	194.6	300.5
2014	1 845.1	1 349.0	365.1	111.6	19.4	5 557.8	2 749.6	812.1	1 993.2	2.8	875.8	222.2	332.9
2015	1 929.8	1 483.9	321.0	116.4	8.4	5 751.0	3 059.8	695.1	1 993.7	2.4	984.3	225.7	364.7
2015 IV	1 929.8	1 483.9	321.0	116.4	8.4	5 751.0	3 059.8	695.1	1 993.7	2.4	984.3	225.7	364.7
2016 I	1 984.6	1 536.4	322.7	116.0	9.4	5 830.1	3 137.4	693.6	1 996.4	2.7	975.9	218.9	375.9
II	2 013.4	1 573.9	314.0	117.1	8.4	5 906.5	3 214.6	688.8	2 000.1	3.0	974.7	210.7	379.8
III	2 047.5	1 602.5	317.9	118.1	9.1	5 979.6	3 301.8	672.0	2 003.1	2.6	967.5	206.2	386.3
2016 maijs	2 007.9	1 564.7	318.6	116.6	8.0	5 877.0	3 184.7	690.6	1 998.3	3.5	972.0	214.7	379.5
jūn.	2 013.4	1 573.9	314.0	117.1	8.4	5 906.5	3 214.6	688.8	2 000.1	3.0	974.7	210.7	379.8
jūl.	2 029.4	1 590.7	313.9	116.5	8.4	5 933.3	3 245.7	684.0	2 000.7	2.9	973.2	214.6	385.7
aug.	2 031.7	1 595.9	310.1	117.0	8.7	5 961.2	3 277.6	677.6	2 003.3	2.8	976.5	213.4	386.0
sept.	2 047.5	1 602.5	317.9	118.1	9.1	5 979.6	3 301.8	672.0	2 003.1	2.6	967.5	206.2	386.3
okt. ^(p)	2 036.7	1 604.4	307.1	118.1	7.0	5 984.7	3 334.1	643.3	2 004.6	2.8	944.9	206.4	393.0
Darījumi													
2013	100.5	91.5	-6.3	9.0	6.3	107.8	181.1	-99.2	32.0	-6.1	-22.0	-13.9	-8.4
2014	69.0	91.1	-26.4	1.5	2.8	140.7	208.9	-65.0	-1.4	-1.7	54.0	7.3	21.0
2015	81.0	121.6	-34.2	4.9	-11.2	193.5	303.1	-109.9	0.8	-0.4	91.1	-0.1	30.3
2015 IV	18.3	21.7	-2.5	0.7	-1.6	59.8	74.1	-12.0	-1.6	-0.7	18.9	6.6	6.7
2016 I	61.1	57.6	2.8	-0.4	1.1	81.2	78.8	-0.6	2.8	0.3	-2.7	-6.5	12.1
II	27.1	36.2	-9.0	1.0	-1.1	75.5	76.2	-5.1	4.0	0.4	-2.8	-8.5	3.7
III	35.2	29.8	4.1	0.6	0.7	73.5	87.5	-16.6	3.1	-0.5	-6.3	-4.2	6.3
2016 maijs	2.4	6.0	-3.5	0.5	-0.5	24.6	23.7	-1.8	2.7	-0.1	2.2	-0.9	2.2
jūn.	6.3	9.6	-4.4	0.7	0.4	29.5	29.8	-1.8	1.9	-0.5	2.0	-4.0	0.4
jūl.	16.6	17.2	0.0	-0.6	0.0	26.9	31.1	-4.7	0.7	-0.1	-1.5	4.0	5.9
aug.	2.3	5.4	-3.9	0.5	0.3	28.2	32.1	-6.4	2.6	-0.1	3.7	-1.2	0.2
sept.	16.2	7.2	7.9	0.7	0.4	18.4	24.4	-5.5	-0.2	-0.2	-8.4	-7.0	0.2
okt. ^(p)	-10.1	0.5	-8.3	-0.1	-2.1	22.6	27.7	-6.6	1.4	0.2	-24.5	0.2	7.3
Pieauguma temps													
2013	6.2	8.3	-1.6	8.9	58.6	2.0	7.7	-10.2	1.6	-57.3	-2.7	-6.7	-2.7
2014	4.0	7.6	-6.6	1.3	15.9	2.6	8.2	-7.4	-0.1	-37.8	6.6	3.9	7.0
2015	4.4	8.9	-9.6	4.4	-57.4	3.5	11.0	-13.6	0.0	-15.1	10.2	0.0	9.1
2015 IV	4.4	8.9	-9.6	4.4	-57.4	3.5	11.0	-13.6	0.0	-15.1	10.2	0.0	9.1
2016 I	7.4	11.0	-4.5	3.8	-31.3	4.2	10.7	-8.8	0.2	-30.6	5.6	-3.3	10.2
II	7.9	11.0	-3.1	3.9	-27.8	4.6	10.4	-5.9	0.1	0.3	3.8	-8.5	10.3
III	7.4	9.9	-1.4	1.7	-8.5	5.1	10.6	-4.9	0.4	-18.2	0.7	-5.7	8.0
2016 maijs	7.9	11.0	-2.6	3.4	-32.7	4.5	10.5	-6.9	0.1	-6.3	2.7	-7.4	9.3
jūn.	7.9	11.0	-3.1	3.9	-27.8	4.6	10.4	-5.9	0.1	0.3	3.8	-8.5	10.3
jūl.	7.2	10.2	-3.2	2.5	-29.8	4.9	10.4	-4.9	0.3	-10.6	2.0	-7.4	11.2
aug.	7.2	10.1	-4.3	2.1	11.9	5.2	10.8	-4.8	0.4	-12.1	1.0	-6.2	9.2
sept.	7.4	9.9	-1.4	1.7	-8.5	5.1	10.6	-4.9	0.4	-18.2	0.7	-5.7	8.0
okt. ^(p)	5.5	7.9	-2.9	0.8	-29.6	5.2	10.7	-5.4	0.6	-20.0	-1.8	-9.4	8.1

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Attiecas uz valdības sektoru, neietverot centrālo valdību.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.3. Euro zonas rezidentiem izsniegtie kredīti¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Kredīts valdībai			Kredīts pārējiem euro zonas rezidentiem								Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu (neietverot naudas tirgus fondus) akcijas
	Kopā	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kopā	Aizdevumi								
					Kopā	Nefinanšu sabiedrībām ³⁾	Mājsaimniecībām ⁴⁾	Finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un ASPF) ³⁾	Apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem				
										Koriģētie aizdevumi ²⁾			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Atlikumi													
2013	3 410.3	1 098.8	2 311.5	12 708.2	10 544.5	10 973.3	4 353.0	5 222.9	869.8	98.8	1 367.2	796.5	
2014	3 615.6	1 135.0	2 478.5	12 506.9	10 456.6	10 728.8	4 299.5	5 200.8	827.3	129.0	1 280.0	770.3	
2015	3 904.3	1 112.4	2 789.5	12 601.3	10 514.1	10 809.1	4 274.7	5 307.7	808.0	123.7	1 304.9	782.4	
2015 IV	3 904.3	1 112.4	2 789.5	12 601.3	10 514.1	10 809.1	4 274.7	5 307.7	808.0	123.7	1 304.9	782.4	
2016 I	4 053.5	1 115.9	2 924.5	12 634.2	10 565.5	10 828.3	4 288.7	5 339.3	828.7	108.8	1 312.5	756.2	
II	4 191.8	1 112.5	3 066.2	12 663.0	10 565.2	10 869.1	4 296.4	5 348.6	816.3	103.9	1 342.5	755.4	
III	4 272.1	1 105.2	3 153.6	12 768.4	10 622.4	10 926.6	4 288.6	5 379.3	845.5	109.1	1 365.5	780.4	
2016 maijs	4 144.3	1 125.9	3 005.3	12 674.5	10 585.0	10 850.6	4 306.8	5 347.6	819.8	110.7	1 330.4	759.1	
jūn.	4 191.8	1 112.5	3 066.2	12 663.0	10 565.2	10 869.1	4 296.4	5 348.6	816.3	103.9	1 342.5	755.4	
jūl.	4 247.0	1 109.1	3 124.5	12 710.9	10 592.1	10 892.5	4 299.5	5 356.0	826.2	110.4	1 359.6	759.1	
aug.	4 255.8	1 107.7	3 134.8	12 743.6	10 601.0	10 907.2	4 294.7	5 366.4	829.4	110.5	1 364.8	777.7	
sept.	4 272.1	1 105.2	3 153.6	12 768.4	10 622.4	10 926.6	4 288.6	5 379.3	845.5	109.1	1 365.5	780.4	
okt. ^(p)	4 290.9	1 099.6	3 178.0	12 810.1	10 655.4	10 955.5	4 301.7	5 388.5	850.6	114.6	1 376.4	778.3	
Darījumi													
2013	-24.5	-73.5	48.9	-306.8	-248.0	-271.8	-132.8	-3.6	-121.3	9.7	-72.5	13.8	
2014	73.8	16.4	57.4	-104.7	-49.8	-36.1	-61.4	-14.9	14.7	11.7	-89.8	35.0	
2015	285.0	-21.0	305.7	85.4	56.9	72.3	-14.7	98.2	-21.0	-5.6	25.0	3.5	
2015 IV	81.2	-13.9	95.0	13.0	26.1	35.4	1.1	24.0	-0.5	1.5	-16.8	3.7	
2016 I	120.0	1.5	118.6	71.8	81.4	53.3	35.3	36.5	24.3	-14.7	11.3	-21.0	
II	116.3	-8.9	125.2	54.0	21.7	64.4	19.0	14.6	-7.0	-5.0	30.8	1.5	
III	69.2	-7.3	76.2	113.3	69.7	71.6	6.1	33.4	25.1	5.2	21.6	22.0	
2016 maijs	38.7	1.4	37.4	27.1	13.1	17.7	10.6	1.6	2.7	-1.9	9.2	4.8	
jūn.	34.1	-14.0	48.0	6.7	-6.7	35.9	-1.4	5.2	-3.7	-6.9	14.8	-1.4	
jūl.	47.9	-3.3	51.0	53.3	36.0	31.5	11.2	7.8	10.6	6.4	15.3	2.1	
aug.	9.1	-1.4	10.5	35.9	13.1	17.9	-4.2	11.4	5.8	0.1	5.1	17.7	
sept.	12.2	-2.6	14.7	24.0	20.6	22.2	-0.9	14.2	8.7	-1.4	1.2	2.2	
okt. ^(p)	38.2	-5.5	43.7	44.5	33.2	29.4	15.5	7.6	4.6	5.5	11.1	0.2	
Pieauguma temps													
2013	-0.7	-6.3	2.2	-2.4	-2.3	-2.4	-2.9	-0.1	-12.3	10.9	-5.0	1.8	
2014	2.1	1.5	2.4	-0.8	-0.5	-0.3	-1.4	-0.3	1.6	11.9	-6.6	4.4	
2015	7.9	-1.8	12.3	0.7	0.5	0.7	-0.3	1.9	-2.5	-4.3	1.9	0.4	
2015 IV	7.9	-1.8	12.3	0.7	0.5	0.7	-0.3	1.9	-2.5	-4.3	1.9	0.4	
2016 I	10.2	-2.8	16.1	1.1	1.1	1.0	0.8	2.2	-0.6	-19.2	3.2	-2.3	
II	11.7	-2.8	18.1	1.5	1.2	1.6	1.3	1.9	0.5	-23.6	7.2	-3.0	
III	10.1	-2.5	15.3	2.0	1.9	2.1	1.4	2.1	5.2	-10.7	3.5	0.8	
2016 maijs	11.1	-1.9	16.9	1.4	1.2	1.2	1.2	2.1	-0.6	-21.1	5.1	-2.3	
jūn.	11.7	-2.8	18.1	1.5	1.2	1.6	1.3	1.9	0.5	-23.6	7.2	-3.0	
jūl.	12.2	-2.7	18.7	1.4	1.4	1.8	1.3	2.0	0.6	-16.1	4.6	-3.6	
aug.	10.9	-2.8	16.7	1.6	1.4	1.8	1.1	2.0	1.2	-14.1	4.1	-0.5	
sept.	10.1	-2.5	15.3	2.0	1.9	2.1	1.4	2.1	5.2	-10.7	3.5	0.8	
okt. ^(p)	10.6	-2.6	16.0	2.3	2.0	2.2	1.7	1.9	5.7	-7.8	5.7	0.1	

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto virtuālās konsolidācijas (cash pooling) pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

3) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

4) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.4. MFI aizdevumi euro zonas nefinanšu sabiedrībām un mājāsaimniecībām¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājāsaimniecības ³⁾				
	Kopā		Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā		Patērīga kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Citi aizdevumi
	Koriģētie aizdevumi ⁴⁾					Koriģētie aizdevumi ⁴⁾				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2013	4 353.0	4 450.6	1 065.6	741.0	2 546.4	5 222.9	5 547.7	573.8	3 853.3	795.8
2014	4 299.5	4 253.9	1 109.8	720.7	2 469.1	5 200.8	5 546.1	563.5	3 860.9	776.4
2015	4 274.7	4 257.6	1 038.5	758.5	2 477.6	5 307.7	5 640.6	595.9	3 947.9	764.0
2015 IV	4 274.7	4 257.6	1 038.5	758.5	2 477.6	5 307.7	5 640.6	595.9	3 947.9	764.0
2016 I	4 288.7	4 261.3	1 048.4	768.4	2 471.9	5 339.3	5 659.2	602.7	3 974.5	762.0
II	4 296.4	4 278.0	1 039.7	774.9	2 481.8	5 348.6	5 683.4	604.4	3 986.0	758.2
III	4 288.6	4 278.9	1 008.0	787.2	2 493.3	5 379.3	5 701.1	608.5	4 018.3	752.6
2016 maijs	4 306.8	4 277.8	1 049.1	771.4	2 486.3	5 347.6	5 675.5	602.2	3 986.3	759.1
jūn.	4 296.4	4 278.0	1 039.7	774.9	2 481.8	5 348.6	5 683.4	604.4	3 986.0	758.2
jūl.	4 299.5	4 277.6	1 028.7	780.3	2 490.5	5 356.0	5 692.3	605.1	3 994.3	756.6
aug.	4 294.7	4 279.1	1 021.5	782.4	2 490.8	5 366.4	5 700.1	608.3	4 003.4	754.7
sept.	4 288.6	4 278.9	1 008.0	787.2	2 493.3	5 379.3	5 701.1	608.5	4 018.3	752.6
okt. ^(p)	4 301.7	4 287.2	1 021.8	787.2	2 492.7	5 388.5	5 712.6	612.2	4 018.7	757.6
Darījumi										
2013	-132.8	-145.3	-44.3	-44.6	-43.9	-3.6	-16.9	-18.2	27.7	-13.2
2014	-61.4	-68.7	-14.3	2.3	-49.4	-14.9	5.6	-3.0	-3.2	-8.7
2015	-14.7	19.2	-65.0	32.2	18.1	98.2	76.3	21.8	80.0	-3.6
2015 IV	1.1	18.9	-23.1	12.9	11.3	24.0	20.0	5.2	21.0	-2.1
2016 I	35.3	27.1	18.7	12.9	3.7	36.5	24.5	8.2	28.7	-0.4
II	19.0	28.4	-4.5	8.8	14.8	14.6	29.4	1.8	13.4	-0.6
III	6.1	10.0	-23.6	14.8	14.8	33.4	27.4	4.8	32.7	-4.1
2016 maijs	10.6	10.0	2.2	0.0	8.3	1.6	9.7	-2.1	3.8	-0.1
jūn.	-1.4	11.5	-5.4	5.1	-1.0	5.2	12.8	2.7	1.4	1.1
jūl.	11.2	6.9	-6.0	6.9	10.3	7.8	9.2	0.6	8.4	-1.2
aug.	-4.2	1.1	-6.2	2.2	-0.2	11.4	8.2	3.4	9.5	-1.4
sept.	-0.9	2.0	-11.4	5.8	4.7	14.2	10.0	0.9	14.8	-1.5
okt. ^(p)	15.5	10.9	13.4	0.3	1.8	7.6	9.9	3.8	5.4	-1.6
Pieauguma temps										
2013	-2.9	-3.1	-4.0	-5.6	-1.7	-0.1	-0.3	-3.0	0.7	-1.6
2014	-1.4	-1.5	-1.3	0.3	-1.9	-0.3	0.1	-0.5	-0.1	-1.1
2015	-0.3	0.5	-5.8	4.4	0.7	1.9	1.4	3.8	2.1	-0.5
2015 IV	-0.3	0.5	-5.8	4.4	0.7	1.9	1.4	3.8	2.1	-0.5
2016 I	0.8	1.2	-2.2	5.1	0.8	2.2	1.6	5.0	2.3	-0.4
II	1.3	1.9	-2.2	5.2	1.6	1.9	1.8	3.5	2.1	-0.4
III	1.4	2.0	-3.1	6.7	1.8	2.1	1.8	3.4	2.4	-0.9
2016 maijs	1.2	1.7	-2.0	4.8	1.5	2.1	1.7	4.5	2.3	-0.7
jūn.	1.3	1.9	-2.2	5.2	1.6	1.9	1.8	3.5	2.1	-0.4
jūl.	1.3	2.0	-2.9	6.2	1.7	2.0	1.8	3.3	2.2	-0.5
aug.	1.1	2.0	-4.1	6.4	1.9	2.0	1.8	3.5	2.3	-0.7
sept.	1.4	2.0	-3.1	6.7	1.8	2.1	1.8	3.4	2.4	-0.9
okt. ^(p)	1.7	2.1	-1.2	5.5	1.7	1.9	1.8	3.5	2.3	-1.1

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājāsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto virtuālās konsolidācijas (*cash pooling*) pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.5. M3 neietilpstošie bilances posteņi (neietverot euro zonas rezidentiem izsniegtos kredītus)¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	MFI saistības						MFI aktīvi			
	Centrālās valdības turējumi ²⁾	Ilgāka termiņa finanšu saistības pret pārējiem euro zonas rezidentiem					Tīrie ārējie aktīvi	Citi		
		Kopā	Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	Kapitāls un rezerves		Kopā		
								Repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	Reversie repo darījumi ar centrālajiem darījuma partneriem ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Atlikumi									
2013	264.6	7 312.7	2 374.8	91.6	2 507.4	2 338.9	1 146.3	146.2	183.8	121.9
2014	269.4	7 123.5	2 186.6	92.2	2 383.7	2 461.0	1 381.8	220.3	184.5	139.7
2015	285.0	6 996.5	2 119.5	79.8	2 253.2	2 544.0	1 331.5	288.6	205.9	135.6
2015 IV	285.0	6 996.5	2 119.5	79.8	2 253.2	2 544.0	1 331.5	288.6	205.9	135.6
2016 I	314.6	6 961.8	2 113.3	76.9	2 178.4	2 593.1	1 282.2	301.7	247.1	152.1
II	319.2	7 004.1	2 094.0	74.6	2 172.9	2 662.6	1 275.8	308.6	238.0	144.0
III	309.7	6 958.0	2 068.5	72.4	2 122.2	2 694.8	1 170.6	298.9	209.2	129.1
2016 maijs	297.2	6 976.8	2 109.8	75.2	2 182.5	2 609.3	1 238.4	281.6	226.9	138.6
jūn.	319.2	7 004.1	2 094.0	74.6	2 172.9	2 662.6	1 275.8	308.6	238.0	144.0
jūl.	326.3	6 981.9	2 084.5	73.9	2 148.2	2 675.2	1 222.1	305.3	212.9	128.2
aug.	318.7	6 963.9	2 078.0	73.2	2 138.2	2 674.5	1 182.3	309.7	215.4	134.6
sept.	309.7	6 958.0	2 068.5	72.4	2 122.2	2 694.8	1 170.6	298.9	209.2	129.1
okt. ^(p)	323.7	6 966.0	2 087.7	72.4	2 121.1	2 684.9	1 113.1	307.9	192.8	133.7
	Darījumi									
2013	-43.7	-81.6	-18.4	-14.3	-137.5	88.6	362.3	-59.0	32.2	43.7
2014	-4.0	-159.7	-120.6	2.0	-148.7	107.6	241.9	-1.0	0.7	17.8
2015	9.5	-218.7	-106.4	-13.5	-205.6	106.7	-99.5	6.9	21.4	-4.0
2015 IV	-9.9	-56.6	-41.3	-3.6	-41.8	30.0	-37.5	11.8	-9.6	-7.2
2016 I	29.4	-57.3	-3.5	-2.8	-46.3	-4.7	-75.0	19.6	41.3	17.3
II	4.2	-15.2	-22.1	-1.8	-18.1	26.8	-71.2	4.3	-9.2	-8.1
III	-9.6	-53.1	-25.8	-2.1	-40.7	15.6	-101.6	-15.8	-19.2	-13.7
2016 maijs	-17.4	-1.8	-4.2	-0.3	-2.3	5.1	-27.6	-26.4	-10.2	-1.5
jūn.	22.0	-17.4	-17.4	-0.6	-9.5	10.2	-19.9	32.9	11.1	5.4
jūl.	7.1	-25.2	-9.5	-0.7	-18.8	3.8	-56.4	-1.1	-25.1	-15.8
aug.	-7.7	-7.1	-6.6	-0.7	-7.1	7.3	-32.5	4.7	2.5	6.4
sept.	-9.0	-20.8	-9.7	-0.7	-14.8	4.4	-12.7	-19.3	3.4	-4.3
okt. ^(p)	13.1	2.1	-0.7	-0.8	-8.1	11.7	-61.2	-0.8	-13.2	4.7
	Pieauguma temps									
2013	-14.2	-1.1	-0.8	-13.5	-5.1	3.8	-	-	10.3	23.3
2014	-1.6	-2.2	-5.1	2.2	-5.9	4.5	-	-	0.4	14.6
2015	3.7	-3.0	-4.8	-14.5	-8.4	4.3	-	-	11.6	-2.9
2015 IV	3.7	-3.0	-4.8	-14.5	-8.4	4.3	-	-	11.6	-2.9
2016 I	11.1	-3.3	-3.5	-15.2	-8.4	2.0	-	-	3.7	-5.9
II	20.2	-2.3	-2.9	-13.3	-6.9	2.8	-	-	3.5	-2.9
III	4.9	-2.6	-4.3	-12.4	-6.4	2.6	-	-	1.5	-8.2
2016 maijs	6.4	-2.5	-2.6	-13.6	-6.9	2.2	-	-	0.5	-2.9
jūn.	20.2	-2.3	-2.9	-13.3	-6.9	2.8	-	-	3.5	-2.9
jūl.	28.8	-2.6	-3.7	-13.0	-7.0	2.7	-	-	1.8	-10.6
aug.	15.0	-2.5	-3.9	-12.3	-6.7	2.8	-	-	1.4	1.1
sept.	4.9	-2.6	-4.3	-12.4	-6.4	2.6	-	-	1.5	-8.2
okt. ^(p)	-7.5	-2.1	-3.4	-12.0	-6.1	2.8	-	-	4.4	-6.3

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Ietver centrālās valdības MFI sektorā veikto noguldījumu un MFI sektora emitēto vērtspapīru turējumus.

3) Nav veikta datu korekcija, ņemot vērā sezonālo ietekmi.

6. Fiskālās norises

6.1. Deficīts/pārpalikums

(% no IKP; gada plūsmas)

	Deficīts (-)/pārpalikums (+)					Papildpostenis: sākotnējais deficīts (-)/ pārpalikums (+)
	Kopā	Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālā nodrošinājuma fondi	
	1	2	3	4	5	6
2012	-3.6	-3.4	-0.3	0.0	0.0	-0.6
2013	-3.0	-2.6	-0.2	-0.1	-0.1	-0.2
2014	-2.6	-2.2	-0.2	0.0	-0.2	0.1
2015	-2.1	-1.9	-0.2	0.1	-0.1	0.3
2015 III	-2.1	.	.	.	.	0.3
IV	-2.1	.	.	.	.	0.3
2016 I	-1.9	.	.	.	.	0.4
II	-1.8	.	.	.	.	0.5

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.2. Ieņēmumi un izdevumi

(% no IKP; gada plūsmas)

	Ieņēmumi						Izdevumi						
	Kopā	Kārtējie ieņēmumi				Kapitāla ieņēmumi	Kopā	Kārtējie izdevumi					Kapitāla izdevumi
		Tiešie nodokļi	Netiešie nodokļi	Neto sociālās iemaksas	Atlīdzība nodarbinā- tajiem			Starppatēriņš	Procentu maksājumi	Sociālie maksājumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2012	46.1	45.6	12.2	12.9	15.4	0.4	49.7	45.2	10.4	5.3	3.0	22.6	4.5
2013	46.7	46.2	12.6	13.0	15.5	0.5	49.7	45.6	10.4	5.3	2.8	23.0	4.1
2014	46.8	46.3	12.5	13.1	15.5	0.5	49.4	45.4	10.3	5.3	2.7	23.0	4.0
2015	46.5	46.0	12.6	13.1	15.3	0.5	48.5	44.7	10.1	5.2	2.4	22.9	3.9
2015 III IV	46.5	46.0	12.6	13.1	15.3	0.5	48.6	44.9	10.2	5.2	2.5	23.0	3.8
	46.5	46.0	12.6	13.1	15.3	0.5	48.5	44.7	10.1	5.2	2.4	22.9	3.9
2016 I II	46.4	45.9	12.6	13.1	15.3	0.5	48.3	44.5	10.1	5.2	2.3	22.9	3.8
	46.3	45.8	12.5	13.1	15.3	0.5	48.1	44.2	10.0	5.2	2.3	22.9	3.8

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.3. Valdības parāda attiecība pret IKP

(% no IKP; atlikumi perioda beigās)

	Kopā	Finanšu instruments			Turētājs			Sākotnējais termiņš		Atlikušais termiņš			Valūta	
		Nauda un noguldī- jumi	Aizde- vumi	Parāda vērts- papīri	Kreditore (rezidenti)	Kreditore (nereziden- ti)	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro vai dalībvalsts valūta	Citas valūtas	
	MFI													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2012	89.5	3.0	17.6	68.9	45.6	26.3	43.9	11.3	78.1	19.6	31.4	38.4	87.3	2.2
2013	91.3	2.6	17.5	71.2	46.2	26.3	45.1	10.4	80.9	19.5	32.0	39.8	89.3	2.1
2014	92.0	2.7	17.1	72.2	45.1	26.0	46.9	10.0	82.0	18.9	31.9	41.2	89.9	2.1
2015	90.4	2.8	16.2	71.4	45.6	27.5	44.8	9.3	81.1	17.7	31.4	41.3	88.3	2.1
2015 III	91.5	2.7	16.3	72.5	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
IV	90.4	2.8	16.2	71.4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2016 I	91.3	2.7	16.2	72.4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2016 II	91.2	2.7	16.0	72.6	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6. Fiskālās norises

6.4. Valdības parāda attiecības pret IKP un pamatfaktoru gada pārmaiņas¹⁾

(% no IKP; gada plūsmas)

	Parāda attiecības pret IKP pārmaiņas ²⁾	Sākotnējais deficīts (+)/ pārpalikums (-)	Deficīta-parāda korekcija								Procentu likmes un izaugsmes tempa starpība	Papildpostenis: aizņemšanās nepieciešamība
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem					Pārvērtēšanas ietekme un citas apjoma pārmaiņas	Cita		
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu akcijas				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2012	3.4	0.6	0.0	1.0	0.3	0.3	-0.1	0.5	-1.3	0.3	2.7	5.0
2013	1.9	0.2	-0.2	-0.8	-0.5	-0.4	-0.2	0.4	0.2	0.4	1.9	2.6
2014	0.7	-0.1	-0.1	-0.3	0.2	-0.2	-0.3	0.0	0.1	0.2	0.8	2.5
2015	-1.6	-0.3	-0.9	-0.5	0.1	-0.2	-0.3	-0.2	-0.1	-0.3	-0.5	1.3
2015 III	-0.9	-0.3	-0.5	-0.4	0.2	-0.3	-0.2	-0.2	0.1	-0.2	-0.1	1.6
IV	-1.7	-0.3	-0.9	-0.6	0.1	-0.3	-0.3	-0.2	-0.1	-0.2	-0.5	1.2
2016 I	-1.5	-0.4	-0.6	-0.2	0.3	-0.3	-0.2	0.0	-0.1	-0.3	-0.5	1.4
II	-0.9	-0.5	0.2	0.4	0.8	-0.2	-0.2	0.0	-0.1	-0.2	-0.6	2.0

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

1) Finanšu krīzes kontekstā veikto starpvaldību aizdevumu dati, neietverot deficīta-parāda korekcijas ceturkšņa datus, ir konsolidēti.

2) Aprēķināts kā starpība starp valdības parāda attiecību pret IKP atsaucies perioda beigās un iepriekšējā gada atbilstošā perioda beigās.

6.5. Valdības parāda vērtspapīri¹⁾

(parāda apkalpošana; % no IKP; plūsmas parāda apkalpošanas periodā; vidējās nominālās peļņas likmes; % gadā)

	Parāda apkalpošana 1 gada ietvaros ²⁾					Vidējais atlikušais termiņš gados ³⁾	Vidējās nominālās peļņas likmes ⁴⁾						
	Kopā	Pamatsumma		Procenti			Apgrozībā esošais apjoms					Darījumi	
		Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Kopā	Mainīgā procentu likme		Nulles procentu likmes kupons	Fiksētā procentu likme	Termiņš līdz 1 gadam	Emisija	Dzēšana		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2013	16.5	14.4	5.0	2.1	0.5	6.3	3.5	1.7	1.3	3.7	2.8	1.2	1.8
2014	15.9	13.8	5.1	2.0	0.5	6.4	3.1	1.5	0.5	3.5	2.7	0.8	1.6
2015	14.8	12.9	4.3	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2
2015 III IV	15.1	13.1	4.3	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.4
	14.8	12.9	4.3	2.0	0.5	6.6	2.9	1.2	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2
2016 I II	15.5	13.6	4.8	1.9	0.5	6.6	2.8	1.2	0.0	3.2	2.8	0.3	1.1
	15.4	13.5	5.0	1.8	0.5	6.7	2.7	1.1	-0.1	3.1	2.9	0.3	1.1
2016 maijs jūn. jūl. aug. sept. okt.	15.1	13.2	4.5	1.9	0.5	6.7	2.7	1.1	-0.1	3.2	2.9	0.4	1.2
	15.4	13.5	5.0	1.8	0.5	6.7	2.7	1.1	-0.1	3.1	2.9	0.3	1.1
	15.1	13.3	4.6	1.8	0.5	6.8	2.7	1.1	-0.1	3.1	3.0	0.3	1.2
	15.1	13.2	4.7	1.8	0.5	6.8	2.7	1.1	-0.1	3.1	2.9	0.3	1.1
	14.9	13.1	4.1	1.8	0.5	6.8	2.6	1.2	-0.1	3.1	2.8	0.2	1.2
	14.8	13.0	3.9	1.8	0.5	6.9	2.6	1.2	-0.1	3.0	2.8	0.3	1.3

Avots: ECB.

1) Dati uzrādīti nominālvērtībā un nav konsolidēti valdības sektora datus.

2) Nav ietverti nākotnes maksājumi par parāda vērtspapīriem, kuriem vēl nav pienācis termiņš, un pirmstermiņa dzēšana.

3) Atlikušais termiņš perioda beigās.

4) Atlikumi perioda beigās; darījumi – 12 mēnešu vidējie rādītāji.

6. Fiskālās norises

6.6. Fiskālās norises euro zonas valstīs

(% no IKP; gada plūsmas un atlikumi perioda beigās)

	Beļģija	Vācija	Igaunija	Īrija	Grieķija	Spānija	Francija	Itālija	Kipra	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2012	-4.2	0.0	-0.3	-8.0	-8.8	-10.5	-4.8	-2.9	-5.8	
2013	-3.0	-0.2	-0.2	-5.7	-13.2	-7.0	-4.0	-2.7	-4.9	
2014	-3.1	0.3	0.7	-3.7	-3.6	-6.0	-4.0	-3.0	-8.8	
2015	-2.5	0.7	0.1	-1.9	-7.5	-5.1	-3.5	-2.6	-1.1	
2015 III	-2.9	0.8	0.6	-1.7	-4.4	-5.3	-3.9	-2.6	-0.9	
IV	-2.5	0.7	0.1	-1.9	-7.5	-5.1	-3.5	-2.6	-1.1	
2016 I	-2.7	0.8	0.7	-1.5	-6.1	-5.1	-3.3	-2.5	-0.2	
II	-2.9	0.8	0.8	-1.5	-5.0	-5.3	-3.1	-2.3	-1.2	
Valdības parāds										
2012	104.1	79.9	9.7	119.5	159.6	85.7	89.5	123.3	79.3	
2013	105.4	77.5	10.2	119.5	177.4	95.4	92.3	129.0	102.2	
2014	106.5	74.9	10.7	105.2	179.7	100.4	95.3	131.9	107.1	
2015	105.8	71.2	10.1	78.6	177.4	99.8	96.2	132.3	107.5	
2015 III	109.0	72.0	10.1	85.6	171.8	99.7	97.0	134.0	110.2	
IV	106.0	71.2	10.1	78.6	177.1	99.3	96.2	132.3	108.9	
2016 I	109.2	70.9	9.9	80.5	176.1	100.6	97.5	135.0	109.3	
II	109.7	70.1	9.7	77.8	179.2	100.5	98.2	135.5	109.0	
	Latvija	Lietuva	Luksemburga	Malta	Nīderlande	Austrija	Portugāle	Slovēnija	Slovākija	Somija
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2012	-0.8	-3.1	0.3	-3.6	-3.9	-2.2	-5.7	-4.1	-4.3	-2.2
2013	-0.9	-2.6	1.0	-2.6	-2.4	-1.4	-4.8	-15.0	-2.7	-2.6
2014	-1.6	-0.7	1.5	-2.1	-2.3	-2.7	-7.2	-5.0	-2.7	-3.2
2015	-1.3	-0.2	1.6	-1.4	-1.9	-1.0	-4.4	-2.7	-2.7	-2.8
2015 III	-2.2	0.0	1.6	-1.7	-2.1	-2.5	-3.2	-4.4	-2.6	-2.9
IV	-1.3	-0.2	1.6	-1.4	-1.9	-1.0	-4.4	-2.7	-2.7	-2.8
2016 I	-0.9	-0.1	1.7	-0.2	-1.6	-0.8	-3.7	-2.5	-2.6	-2.3
II	-0.6	0.4	1.6	0.3	-0.8	-1.1	-3.4	-1.6	-2.4	-2.3
Valdības parāds										
2012	41.3	39.8	21.8	67.6	66.4	82.0	126.2	53.9	52.2	53.9
2013	39.0	38.7	23.5	68.4	67.7	81.3	129.0	71.0	54.7	56.5
2014	40.7	40.5	22.7	67.0	67.9	84.4	130.6	80.9	53.6	60.2
2015	36.3	42.7	22.1	64.0	65.1	85.5	129.0	83.1	52.5	63.6
2015 III	36.4	38.2	22.1	66.1	66.2	86.4	130.4	84.3	53.9	61.4
IV	36.3	42.7	22.1	64.0	65.1	85.5	129.0	83.1	52.9	63.6
2016 I	36.3	40.0	22.4	65.4	64.8	86.5	128.9	83.5	52.2	64.2
II	38.9	40.1	22.0	64.8	63.7	86.7	131.7	82.3	53.3	61.6

Avots: Eurostat.

© Eiropas Centrālā banka, 2016

Pasta adrese	60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis	+49 69 1344 0
Interneta vietne	www.ecb.europa.eu

ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2016. gada 7. decembrī.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BP-15-002-LV-N (interneta versija)